

**T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM
DALI**

OSMAN CESUR

**Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü
Mezunu Öğretmenlerin Öğretmenlik Deneyimlerinin İncelenmesi**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Doç. Dr. Mehmet SAĞLAM

YOZGAT - 2021

**T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM
DALI**

OSMAN CESUR

**Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü
Mezunu Öğretmenlerin Öğretmenlik Deneyimlerinin İncelenmesi**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Doç. Dr. Mehmet SAĞLAM

YOZGAT - 2021

Bu tez çalışması Yozgat Bozok Üniversitesi Proje Koordinasyon Uygulama ve Araştırma Merkezince 6601a-SBE/21-441 kodlu proje kapsamında desteklenmiştir.

TEZ BEYANI

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin içerdiği yenilik ve sonuçların başka bir yerden alınmadığını, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Osman CESUR

8 Haziran 2021

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	vii
ABSTRACT.....	ix
KISALTMALAR	xi
TABLO LİSTESİ.....	xii
ÖNSÖZ	xiii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ.....	1
1.1 Araştırmanın Amacı	9
1.2 Araştırmanın Önemi.....	9
1.3 Sınırlılıklar	10
1.4 Tanımlar.....	10
İKİNCİ BÖLÜM.....	11
KURAMSAL TEMELLER	11
2.1. Konu ile İlgili Yapılan Çalışmalar	11
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	16
YÖNTEM	16
3.1. Çalışma Grubu.....	17
3.2. Verilerin Toplanması.....	17
3.3. Verilerin Analizi.....	18
3.4. Geçerlik ve Güvenirlik	18
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	20
BULGULAR.....	20
4.1. Açık Öğretimi Tercih Etme Nedeni	20
4.2. Üniversiteyi Açık Öğretimde Okumanın Olumlu ve Olumsuz Yanları.....	22
4.2.1. Olumlu Yanları.....	23
4.2.2. Olumsuz Yanları.....	24
4.3. Açık Öğretim Sürecinde Verimli Geçen Dersler	26
4.4. Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerinin Verimliliği	28

4.5. Üniversiteye Başlamadan Önce ve Göreve Başladıktan Sonra Açık Öğretimle İlgili Düşüncelerin Değişimi.....	30
4.6. Öğretmenliğe Atandığında Hissedilen Duygu ve Düşünceler	32
4.7. Öğretmenliğe Başlanıldığında Karşılaşılan Sorunlar	33
4.8. Sorunların Üstesinden Gelebilmek İçin Başvurulan Yollar	36
4.9. Sorunların Çözümünde Lisans Eğitiminin Yol Göstericiliği	38
4.10. Meslekte Karşılaşılan Sorunları Çözmede Diğer Okul Öncesi Öğretmenlerden Destek Alma	40
4.11. Yardım Alınan Öğretmenlerin Fakültede Yüz Yüze Eğitim Alma Durumları.....	41
4.12. Mesleği İcra Ederken Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Lisans Programından Mezun Olmanın Avantajları	43
4.13. Mesleği İcra Ederken Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Lisans Programından Mezun Olmanın Dezavantajları.....	45
4.14. Uzaktan Eğitim Yoluyla Öğretmen Yetiştirilmesinin Uygunluğu	47
4.15. Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'nin Tekrar Açılması.....	49
4.16. Hem Uzaktan Eğitim Alınan Süreç Hem de Öğretmenlik Yapılan Döneme Özgü Anılar	51
4.17. Okul Öncesi Öğretmenlerinin İfadelerinden Edinilen Diğer Bulgular	53
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	55
SONUÇ VE TARTIŞMA	55
KAYNAKLAR	61
EKLER	65
Ek 1: Görüşme Formu.....	65
Ek 2: Sözlü Tarih Veri Belgesi.....	67
Ek 3: Görüşme Örnekleri.....	68
Görüşme Örneği-1 (Ö2)	68
Görüşme Örneği-2 (Ö9)	73
Görüşme Örneği-3 (Ö13)	79
Ek 4: Sözlü Tarih Çalışma Öyküsü.....	83
Bir Sözlü Tarih Çalışma Öyküsü-1 (Ö1).....	83
Bir Sözlü Tarih Çalışma Öyküsü-2 (Ö12).....	84
Bir Sözlü Tarih Çalışma Öyküsü-3 (Ö10).....	85

Ek 5: Milli Eğitim Bakanlığı ile Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü Arasında 25/01/2000 Tarihinde İmzalanan “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Öğretmen Yetiştirilmesi” ile İlgili Protokol	86
Ek 6: Araştırma İzin Formu	90
Ek 7: Etik Komisyonu Kararı.....	91

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü Mezunu Öğretmenlerin Öğretmenlik Deneyimlerinin İncelenmesi

Osman CESUR

Danışman: Doç. Dr. Mehmet SAĞLAM

2021 – Sayfa : 91+XIII

Jüri: Doç. Dr. Mehmet SAĞLAM
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe SOYLU
Dr. Öğr. Üyesi İpek ÖZBAY KARLIDAĞ

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi tarafından 2000 yılında Okul Öncesi bölümü açılmış ve aynı yıl bölüme öğrenci alınmaya başlanmıştır. Bölümü sadece kız meslek lisesi çocuk gelişimi bölümünden mezun olmuş ve üniversiteye giriş sınavından yeterli puanı almış öğrenciler tercih edebilmişlerdir. 2011 yılına kadar bu şartları sağlayan öğrencilerin alımı devam etmiş ve 2012 yılında öğrenci alımına son verilmiştir. Sadece mevcut öğrenciler mezun edilerek bölüm daha sonra kapatılmıştır.

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi mezunu okul öncesi öğretmenlerinin kendi özgün anlatılarına dayalı mesleki deneyimleri ortaya çıkarılmak istenmiştir. Çalışmanın yöntemi sözlü tarih yöntemi olup görüşülen kişilere kartopu tekniği ile ulaşıp görüşmeler öğretmenlerin izinleri doğrultusunda kayıt altına alınıp gerçekleştirilmiştir. Görüşülen öğretmenlerin tamamı kadın olup, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Lisans Programı bölümü mezunu, ikisi deneme amaçlı toplam 22 kişiden oluşmaktadır. Çalışmanın bulgular kısmı görüşmelerden edinilen detaylı özgün anlatıları kapsamaktadır.

Görüşmelerden elde edilen verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgulara göre öğretmenlerin açık öğretim fakültesini tercih etmelerinin en büyük nedenlerinden birinin ailenin yanında kalmak olduğu görülmüştür. Ailelerinin yanında kalan bireyler eğitimlerine maddi olarak daha rahat devam etmişlerdir. Eğitimleri süresinde ücretli

öğretmenlik yapma olanaklarının olması da öğrenciye maddi ve mesleki deneyim açısından üstünlük sağlamış ancak derslerle birlikte yürütüldüğü için öğrencileri oldukça yorduğu görülmüştür. Öğrenciler alan derslerinin daha verimli geçtiğini ifade etmişlerdir. Açık öğretim fakültesinde okumanın en önemli olumsuzluğunun ise iletişimsizlik olduğunu söylemişlerdir. Dersin öğretmeniyle görüşme imkânı bulamayan öğrenciler, öğretmenlerin tecrübelerinden yararlanma şansı da bulamadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler genel olarak açık öğretim mezunu olmanın herhangi bir sınırlılığının olmadığını belirtmişlerdir. Ancak yüz yüze eğitimin açık öğretime göre daha iyi olduğunu vurgulayanlar da olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Açık Öğretim, Okul Öncesi Eğitimi, Sözlü Tarih Yöntemi

ABSTRACT

Master Thesis

Examining the Teaching Experiences of Teachers Graduated From Anadolu University Open Education Faculty Preschool Teaching Department

By

Osman CESUR

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Mehmet SAĞLAM
2021 – Page : 91+ XIII

Jury: Assoc. Prof. Dr. Mehmet SAĞLAM
Assist. Prof. Dr. Ayşe SOYLU
Assist. Prof. Dr. İpek ÖZBAY KARLIDAĞ

Anadolu University Open Education Faculty opened the Pre-School department in 2000 and students started to be admitted to the department in the same year. Only students who graduated from the department of child development in a girls' vocational high school and got enough points in the university entrance exam were able to choose. This department the admission of students who met these conditions continued until 2011, and the admission of students was terminated in 2012. Only the current students were graduated and the department was closed later. It was aimed to reveal the professional experiences of pre-school teachers who graduated from the Anadolu University Open Education Faculty.

Anadolu University Open Education Faculty, based on their own original narratives. The method of the study was the oral history method, and the interviewees were reached with the snowball technique, and the interviews were recorded and carried out in line with the permission of the teachers. All of the interviewed teachers are women, and they consist of 22 people, two of them are for trial purposes, who are graduates of Anadolu University Open Education Faculty Pre-School Undergraduate Program. The findings part of the study includes detailed original narratives obtained from the interviews.

According to the findings obtained as a result of the analysis of the data obtained from the interviews, it was seen that one of the most dominant reasons for teachers to prefer open education faculty was to stay with the family. Those who stayed with their families were able to continue their education more financially. Having the opportunity to work as a paid teacher during their undergraduate education provided the students with superiority in terms of financial and professional experience, but it was seen that the

students were very tired because they had to carry out working with the lessons. The students stated that the field courses were more productive. They said that the most important negative aspect of studying in open education faculty is having lack of communication. The students, who could not find the opportunity to meet with the teacher of the course, stated that they could not find the chance to benefit from the experiences of the teachers. The teachers generally claimed that there had been no limitations for being an open education graduate. However, there were some who emphasized that face-to-face education is better than open education.

Keywords: Open Education, Preschool Education, Oral History Method

KISALTMALAR

AÖF	: Açıköğretim Fakültesi
AÜ	: Anadolu Üniversitesi
KAEÜ	: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OÖLP	: Okul Öncesi Lisans Programı
ÖSYM	: Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

TABLO LİSTESİ

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1.1: 1. Yarıyıl Dersleri.....	5
Tablo 1.2: 2. Yarıyıl Dersleri.....	6
Tablo 1.3: 3. Yarıyıl Dersleri.....	6
Tablo 1.4: 4. Yarıyıl Dersleri.....	6
Tablo 1.5: 5. Yarıyıl Dersleri.....	7
Tablo 1.6: 6. Yarıyıl Dersleri.....	7
Tablo 1.7: 7. Yarıyıl Dersleri.....	8
Tablo 1.8: 8. Yarıyıl Dersleri.....	8

ÖNSÖZ

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi tarafından 2000-2011 yıllarında Okul Öncesi Lisans Programı eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmüştür. Bölümü yalnızca kız meslek lisesi çocuk gelişimi bölümünden mezun olmuş ve üniversiteye giriş sınavından yeterli puanı almış öğrenciler tercih edebilmişlerdir. Araştırmada Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'den mezun öğretmenlerle görüşülerek onların açık ve uzaktan eğitime, öğretmenliğe ilişkin deneyimleri anlatılmaya çalışılmıştır. Sözlü tarih yöntemiyle yapılan bu çalışmada okul öncesi öğretmenliğine, açık ve uzaktan eğitime ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tez çalışmam süresince bilgi ve tecrübeleriyle bana yol gösteren, desteğini ve anlayışını hiçbir zaman eksik etmeyen danışmanım Doç. Dr. Mehmet SAĞLAM'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Dersine girme fırsatı bulduğum için kendimi şanslı saydığım Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Tayip DUMAN'a, lisansüstü eğitim için beni teşvik eden kıymetli hocam Doç. Dr. Gürsel GÜLER'e teşekkür ederim. Ayrıca Tez jürisinde yer alan Dr. Öğr. Üyesi Ayşe SOYLU'ya ve Dr. Öğr. Üyesi İpek ÖZBAY KARLIDAĞ'a çalışmamın akademik olgunlaşma sürecine vermiş oldukları katkıdan dolayı teşekkür ederim. Ayrıca araştırmamın odak noktası olan Yozgat'ta görev yapan Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'den mezun 22 öğretmene katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Hayatımın her anında yanımda olan canım eşim Fatma'ya, bu günlere gelebilmemde desteğini hiç esirgemeyen canım babama, kıymetli ablama, her konuda emeğini eksik etmeyen Zeynep anneme, her zaman çok özleyeceğim canım anneme, kızıma ve oğluma teşekkür ederim.

Bu çalışmaya 6601a-SBE/21-441 numaralı BAP projesi ile destek sağlayan Yozgat Bozok Üniversitesi Proje Koordinasyon Uygulama ve Araştırma Merkezi'ne teşekkürlerimi sunarım.

Osman CESUR

8 Haziran 2021

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Türklerin Müslüman olmadan önceki eğitim ortamları yapay olarak hazırlanan; yaparak yaşayarak, taklit ederek kademeli öğrenmeyi sağlayan eğitim ortamları ve doğal yaşamdır (Dağlıoğlu ve Genç, 2018). Bilinen ilk Türk toplumu olan Oğuzlara kadar dayanan Türk eğitim tarihinde eğitimin temelini çocuk sevgisi, çocuk ve gençlerin toplumsallaştırılması, alp insan tipine uygun yetiştirilmesi, usta-çırak ilişkisi, hayvan ürünlerinin değerlendirilmesi konularına ağırlık verilmiştir (Akyüz, 2020). Genellikle okul öncesi dönem çocuklarının ilk gayri resmi öğretmenleri çoğunlukla iş göremeyecek kadar yaşlı aile büyükleri ya da kendilerinden biraz daha büyük yaşlardaki diğer çocuklardır (Ünüvar ve Pişgin Çivik, 2014). Bu süreçte okul öncesi eğitimin bir program dahilinde uygulandığını söylemek mümkün değildir.

Türklerin İslamiyeti kabulünden sonra Türk toplumlarında medreseler ilk kez planlı, düzenli, güçlü bir örgün eğitim-öğretim kurumu olarak ortaya çıkmıştır (Hali, 2020). İslamiyet kabul edildikten sonra bu duruma yönelik ilk sistemli yaklaşımı sunan İbn-i Sina olmuştur. O, çocuklara öncelikle ahlak eğitiminin verilmesi gerektiğini ileri sürmüş, onların yalnız başlarına öğretmenle geçen zamanlarının onlar için sıkıcı olabileceğini ve ayrıca çocukların birbirlerinden de çok şey öğrenebilecekleri düşüncesinden hareketle çocukların beraber ve karma eğitim almaları gerektiğini savunmuştur (Dağlıoğlu ve Genç, 2018). İslamiyet'in yayılmasıyla birlikte medreseler yaygınlaşmış ve böylece eğitim daha planlı olarak yürütülmeye başlanmıştır (Ünüvar ve Pişgin Çivik, 2014). Medreseler adalet, din ve devlet kurumlarında çalışacak eleman yetiştirmenin yanı sıra öğretmenleri de yetiştiren kurumlardı. Bu süreçte medreseler öğretmen yetiştirmeye yönelik ayrı bir program uygulamamaktaydı (Oktay, 2016).

Osmanlı döneminde Mithat Paşa öncülüğünde savaş ve hastalık nedeniyle kimsesiz kız ve erkek çocuklar için ıslahhaneler, sıbyan okulları, yetim ve öksüz kalan çocuklar için Darüleytam-ı Osmani açılmıştır. Ancak bu kurumlar belli bir düzen

dahilinde faaliyetlerini sürdürmemekteydi. Aynı zamanda mürebbiyelerin varlıklı ailelerin okul öncesi dönem çocuklarına para karşılığında hem bakım hem de eğitim verdikleri görülmektedir (Ünüvar ve Pişgin Çivik, 2014). Bu çağ çocuklarının eğitime yönelik birtakım çalışmalar yapılmış olsa da 1857 yılında Maarif-i Umumiye Nezareti'nin kuruluşuna kadar ilköğretimde kayda değer gelişmeler olmamıştır (Gelişli, 2005). 1869 yılında Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nde hazırlanan “Anaokulu Öğretmenlerine Yol Gösterici” isimli program, okul öncesi eğitim alanında önemli bir adım olmuştur (Dağlıoğlu ve Genç, 2018). Daha sonra 1915'te Anaokulları Yönetmeliği yayınlanmıştır. 1913-1914 öğretim yılında İstanbul Darülmuaallimatı içinde Ana Muallime Sınıfı açılmış, Mart 1914'te kurum Ana Muallime Mektebi'ne dönüştürülmüştür (Akyüz, 2020). Bu durum okul öncesi öğretmenlerinin eğitime ilişkin yapılan en büyük çalışmadır.

1914-1915 öğretim yılında Darülmuaallimat bünyesinde anaokuluna öğretmen yetiştirmek için Ana Muallim Mektebi şubesi açılmıştır (Oktay, 1990). Öğrenim süresi bir yıl olan programda; Türkçe okuma, imla, Froebel öğretimi, psikolojiye giriş, beden eğitim, müzik ve piyano, geometriye giriş, hesap, el işleri ve doğa bilimi gibi derslere yer verilmiştir (Dağlıoğlu ve Genç, 2018). Okutulan derslerin adlarına bakıldığında bu derslerin günümüzde üniversitelerde okul öncesi öğretmenliği programı dersleriyle uyumlu olduğu söylenebilir.

1915-1916 yılında 56 öğrenciyi mezun eden ve açık kaldığı beş yılın sonunda toplamda 370 öğrencisine Ana Muallime diploması veren bu okul, mezun olan öğretmenlerin hepsinin çalışabileceği sayıda anaokulu olmaması sebebiyle kapatılmıştır (Oktay, 1990). Bahsedilen yıllar tüm dünyayı etkisi altına alan I. Dünya Savaşı'nın olduğu döneme denk gelmektedir. Ülkenin içinde bulunduğu savaşlar ve dönemin sosyo-ekonomik koşullarının anaokullarının yaygınlaşmasını engellediğini söylemek mümkündür.

1913 yılında çıkarılan Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-ı Muvakkati Osmanlı Devleti'nin eğitim alanındaki en önemli yasal düzenlemelerinden biridir (Oktay, 2016). Bu kanunla, anaokulları ve sıbyan sınıfları ilköğretim içinde sayılmıştır (Ünüvar ve Pişgin Çivik, 2014). Kanunun 4. maddesinde ana okulları ve onlara yönelik düzenlemeler şöyle

ifade edilmektedir: “Anaokulları dört yaşından yedi yaşına kadar olan çocuklara mahsustur. Bunların örgüt ve düzenlenmesine ilişkin nizamname ve talimatlar Meclis-i Kebir-i Maarif’te üzerinde çalışılarak yayınlanacaktır.” (Çelik ve Gündoğdu, 2007).

Okul öncesi kurumlar için öğretmen yetiştiren okullara bakıldığında, II. Meşrutiyet dönemine kadar gitmek gerekmektedir. Okul öncesi öğretmeni yetiştirmek için ilk kurum 1914 yılında İstanbul’da Darümuallimat’ta açılan Ana Muallime Mektebi olmuştur. İstanbul’dan sonra taşrada da hızla yaygınlaşan ana mekteplerinin sayısı 1914 yılının sonunda 120’ye ulaşmıştır (Erkek, 2009). Daha sonra 1915’te Ana Mektepleri Nizamnamesi yayımlanmıştır (Gelişli, 2005). Nizamname’den sonra büyük kentlerde anaokulları sayısı artmaya başlamış ve resmi anaokulları için program hazırlanmıştır (Ünüvar ve Pişgin Çivik, 2014). Özellikle 20. yüzyılın başında Osmanlı Devleti içerisinde bulunduğu zor koşullara rağmen okul öncesi eğitime yönelik bazı kayda değer yasal düzenlemeler yapılmıştır. Ancak kısa sürede çok fazla yaygınlaşan ana mektepleri plansızlık ve mezun olan öğretmenlerin çalışabileceği kadar anasınıfı bulunmamasından 1919’da kapatılmıştır (Altay, İra, Ünal Bozcan ve Yenal, 2011).

Cumhuriyet döneminde okul öncesi öğretmeni yetiştirmek için açılan ilk kurum 1927 yılında Ankara’da faaliyete başlayan iki yıl süreli Ana Muallim Mektebi’dir. Okul açıldıktan üç yıl sonra, 1930-1931 yılları arasında İstanbul’a taşınmış ve burada sadece iki yıl öğretmen yetiştirdikten sonra kapatılmıştır (Altay ve ark, 2011). 1928 yılında Harf İnkılabı ile başlayan ilköğretim seferberliğinden dolayı anaokullarına ayrılan bütçe ilkokula aktarılmış ve Ana Öğretmen Okulu da kapatılmıştır (Tüfekci Akcan, 2018). İstanbul’da çocuklarına bakacak kimsesi olmayan çalışan annelerin 3-7 yaş arasındaki çocukları için İstanbul Belediyesi tarafından 1932’de çocuk yuvası açılmıştır (Ünüvar ve Pişgin Çivik, 2014).

1960 yılına kadar okul öncesi eğitimde kurumlaşma ve öğretmen yetiştirmeye ilişkin çok önemli gelişmeler görülmemiştir (Dağlıoğlu ve Genç, 2018). 1961 yılında çıkarılan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Temel Kanunu’nun 17. maddesi ile okul öncesi eğitim kurumlarına öğretmen yetiştirme belli esaslara bağlanmış ve öğretmen okullarından veya bu amaçla açılacak özel bölümlerden mezun olan, lise veya kız enstitü mezunu olan özel okul veya kursları başarı ile bitirenlerin anaokulu öğretmeni olarak atanacağı belirlenmiştir (Oktay, 2016). Kız Enstitülerinin Çocuk Gelişimi ve Eğitim

bölümleri, meslek eğitiminin yanında öğretmenlik formasyon dersleri de alarak okul öncesi eğitimine öğretmen yetiştirme işlevlerini 1970’li yılların ortalarına kadar sürdürmüşlerdir (Duman, 2017).

1961-62 öğretim yıllarında 10 ilde açılan anasınıflarının İlköğretmen Okulu çıkışlı 20 anasınıfı öğretmeni atanmıştır (Ünüvar ve Pişgin Çivik, 2014). Okul öncesi öğretmen ihtiyacını gidermek amacı ile 1963-1964’te 0-6 yaş grubu çocukların bakımı ve eğitimine yönelik 3 yıllık öğretim veren çocuk gelişimi ve eğitimi bölümleri açılmıştır (Tüfekci Akcan, 2018). 1970-1971 yılında programı değiştirilerek eğitim süresi 4 yıla çıkarılan ilk öğretmen okullarına meslek dersleri dışında “Okul Öncesi Eğitimi” dersi eklenmiş (Tüfekci Akcan, 2018); ve böylece bu okullardan mezun olanların anaokulları ve anasınıflarında öğretmenlik yapmalarına imkân tanınmıştır (Dağlıoğlu ve Genç, 2018).

1981 yılında Yükseköğretim Kurulu’nun kurulması ile birlikte öğretmen yetiştiren kurumlar eğitim yüksekokulu ve eğitim fakülteleri adıyla sınıflandırılmış ve bu okullar üniversitelere bağlanmış, Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK iş birliği çerçevesinde uygulama çalışmaları sürdürülmüştür (Dağlıoğlu ve Genç, 2018). 1991-1992 öğretim yılından itibaren anaokulu öğretmeni yetiştiren program 4 yıla çıkarılmış ve 1997-1998 öğretim yılından itibaren ilköğretim bütünlüğü çerçevesinde öğretmen yetiştiren programlar, bir bölüm çatısı altında toplanmıştır (Oktay, 2016). Okul Öncesi Öğretmenliği anabilim dalı ilköğretim bünyesinde yer almıştır.

1998-1999 öğretim yılında eğitime başlayan eğitim fakültelerinin ilköğretim bölümü okul öncesi öğretmenliği lisans programları 2002 yılında ilk mezunlarını vermiştir (Dağlıoğlu ve Genç, 2018). Ancak MEB, mevcut öğretmen adaylarının okul öncesi öğretmeni ihtiyacını karşılayamayacağını düşünerek, 2000 yılında Anadolu Üniversitesi ile iş birliği yaparak Açıköğretim Fakültesi’nde Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı’nın açılmasına karar vermiştir (MEB, 2000). 2006 yılında XVII. Milli Eğitim Şurası’nda anasınıfı düzeyindeki okul öncesi eğitiminin zorunlu olması için çalışmalar yapılması, okul öncesi eğitim kurumlarının yaygınlaştırılması ve bu kurumlara ayrılan bütçenin artırılması kararlaştırılmıştır (Tüfekci Akcan, 2018). 2012 yılında İlköğretim Genel Müdürlüğü ve Okul Öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü birleştirilerek Temel Eğitim Genel Müdürlüğü’ne dönüştürülmüş ve okul öncesi eğitim kurumlarına ilişkin esaslar Temel Eğitim Genel Müdürlüğü yönetmeliğine göre yürütülmeye

başlanmıştır (Ünüvar ve Pişgin Çivik, 2014). 25.01.2000 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı ile Anadolu Üniversitesi arasında imzalanan protokol gereği başlatılan Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği programı, 2012 yılına kadar Eğitim Fakültelerinde uygulanmakta olan örgün okul öncesi öğretmenliği lisans programlarına eşdeğer bir program olarak mezun vermiş, 2012 yılında da adı geçen bölüme öğrenci alımı sonlandırılmıştır (MEB, 2000).

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde yer alan OÖLP'nin temel amacı, ülkemizin ihtiyaç duyduğu okul öncesi öğretmenlerini uygun maliyetlerle kaliteli eğitim vererek amaçlanan nitelikte, istenilen sayıda yetiştirmek olmuştur. OÖLP'ye yerleşen öğrencilerin istekleri doğrultusunda ilk iki yılı başarıyla tamamladıktan sonra kayıtlarını sildirip "ön lisans diploması" alma imkânı sunulmuştur. Ayrıca MEB'in ihtiyaç duyması halinde öğrenimleri devam eden öğretmen adayları ek ders ücreti karşılığında ücretli öğretmenlik yapabilmişlerdir. MEB'in mevzuat hükümlerine göre OÖLP'den başarıyla mezun olanlar belirlenen ihtiyaç oranında okul öncesi öğretmeni olarak atanmışlardır (AÜ, 2014c).

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'de sunulan dersler ve üniversitelerin yüz yüze eğitimde verdiği dersler aşağıdaki tablolarda karşılaştırmalı olarak sunulmuştur (KAEÜ, 2012; AÜ, 2014a):

Tablo 1.1: 1. Yarıyıl Dersleri

AÖF OÖLP dersleri	Yüz yüze eğitim programı dersleri
İnsan Anatomisi ve Fizyolojisi	İnsan Anatomisi ve Fizyolojisi
Bilgisayar I	Bilgisayar I
Okulöncesi Eğitime Giriş	Okulöncesi Eğitime Giriş
Eğitim Bilimine Giriş	Eğitim Bilimine Giriş
Psikoloji	Psikoloji
Yabancı Dil Dersleri	Yabancı Dil I
	Türkçe I: Yazılı Anlatım
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I

Tablo 1.2: 2. Yarıyıl Dersleri

AÖF OÖLP dersleri	Yüz yüze eğitim programı dersleri
Bilgisayar II	Bilgisayar II
Okul, Aile ve Çevre İşbirliği	Eğitim Felsefesi
Okulöncesinde Demokrasi Eğitimi ve Çocuk Hakları	Eğitim Psikolojisi
Anne Çocuk Sağlığı ve İlk Yardım	Anne Çocuk Sağlığı ve İlk Yardım
Yabancı Dil Dersleri	Yabancı Dil II
Çocukları Tanıma Teknikleri	Türkçe II: Sözlü Anlatım
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II

Tablo 2.3: 3. Yarıyıl Dersleri

AÖF OÖLP dersleri	Yüz yüze eğitim programı dersleri
Okulöncesinde Müzik Eğitimi I	Çocukta Oyun Gelişim
Anne ve Çocuk Beslenmesi	Anne-Çocuk Beslenmesi
Erken Çocukluk Döneminde Gelişim I	Erken Çocukluk Döneminde Gelişim I
Öğretim İlke ve Yöntemleri	Öğretim İlke ve Yöntemleri
Eğitim Sosyolojisi	Eğitim Sosyolojisi
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	Seçmeli: Okul Öncesi Eğitim Ortamlarının Düzenlenmesi
Türkçe Sözlü Anlatım	Yaratıcılık ve Geliştirilmesi

Tablo 3.4: 4. Yarıyıl Dersleri

AÖF OÖLP dersleri	Yüz yüze eğitim programı dersleri
Eğitim Felsefesi	Çocuk Edebiyatı
Okulöncesinde Müzik Eğitimi II	Matematik Eğitimi
Çocukta Oyun Gelişimi	Çocuk Ruh Sağlığı
Erken Çocukluk Döneminde Gelişim II	Erken Çocukluk Döneminde Gelişim II

Okulöncesinde Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi	Drama
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Türk Eğitim Tarihi
Türkçe Yazılı Anlatım	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı

Tablo 4.5: 5. Yarıyıl Dersleri

AÖF OÖLP dersleri	Yüz yüze eğitim programı dersleri
İkna Edici İletişim	İstatistik
Okulöncesinde Matematik Eğitimi	Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi
Okulöncesinde Fen Eğitimi	Fen Eğitimi
Okulöncesinde Yaratıcılık	Müzik Eğitimi I
Okulöncesinde Drama	Görsel Sanatlar Eğitimi
Sınıf Yönetimi	Sınıf Yönetimi
Okul Deneyimi	Okul Deneyimi
Özel Öğretim Yöntemleri I	Özel Öğretim Yöntemleri I

Tablo 5.6: 6. Yarıyıl Dersleri

AÖF OÖLP dersleri	Yüz yüze eğitim programı dersleri
Özel Eğitim	Özel Eğitim
Okulöncesinde Materyal Geliştirme	Materyal Geliştirme
Okulöncesinde Çocuk Edebiyatı	Müzik Eğitimi II
Ölçme ve Değerlendirme	Ölçme ve Değerlendirme
Özel Öğretim Yöntemleri II	Özel Öğretim Yöntemleri II
Eğitim Psikolojisi	Bilimsel Araştırma Yöntemleri
Türk Eğitim Tarihi	Etkili İletişim
	Topluma Hizmet Uygulamaları

Tablo 6.7: 7. Yarıyıl Dersleri

AÖF OÖLP dersleri	Yüz yüze eğitim programı dersleri
Girişimcilik ve İş Kurma	Araştırma Projesi I
Anne Baba Eğitimi	Anne Baba Eğitimi
Öğretmenlik Uygulaması I	Öğretmenlik Uygulaması I
Davranış ve Öğrenme Sorunu Olan Çocukların Eğitimi	Seçmeli: Çocukla İletişim
Okulöncesinde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	Seçmeli: Toplum Sağlığı ve İlk Yardım
Rehberlik	Rehberlik
Çocuk Ruh Sağlığı	
Öğretmenlikte Mesleki Gelişim	

Tablo 7.8: 8. Yarıyıl Dersleri

AÖF OÖLP dersleri	Yüz yüze eğitim programı dersleri
Bilimsel Araştırma Yöntemleri	Araştırma Projesi II
Etkili İletişim Teknikleri	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi
İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları	İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları
Öğretmenlik Uygulaması II	Öğretmenlik Uygulaması II
Okulöncesinde Değerler Eğitimi	Seçmeli: Animasyon
Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	Seçmeli: Orff Öğretisi Temelinde Müzik Eğitimi
Görsel Sanatlar Eğitimi	
Topluma Hizmet Uygulamaları	

Açıköğretim Fakültesi OÖLP’de yer alan dersler teorik ağırlıklı dersler olup uzaktan eğitim yoluyla verilmiştir. Beşinci dönemde yer alan Okul Deneyimi, yedinci dönemde yer alan Öğretmenlik Uygulaması I ve sekizinci dönemde yer alan Öğretmenlik Uygulaması II ve Topluma Hizmet Uygulamaları dersleri uygulamalı olarak

okutulmuştur. Uygulama için öğrencilerin ikamet ettikleri illerde yer alan bağımsız anaokullarında staj uygulaması yapılmıştır. Dönem içinde bir ara sınav ve bir dönem sonu sınavı uygulanmıştır. Sınavlar, dört seçenek bulunan çoktan seçmeli sorulardan oluşmuştur. Öğrencilerin mezun olabilmesi için sekiz dönem sonunda tüm derslerinden başarılı olması ve 4,00 üzerinden en az 2,00 not ortalamasına sahip olmaları gerekmektedir (AÜ, 2014b). Mezun olan öğretmen adayları resmi ve özel kurumlarda bulunan kreş, anaokulu, anasınıfı, özel sınıf, çocuk kulübü ve etüt merkezlerinde okulöncesi öğretmeni olarak görev yapabilmektedirler.

1.1 Araştırmanın Amacı

Araştırmada Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü mezunu öğretmenlerin, öğretmenlik deneyimlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Öğretmenlerin açık öğretimi tercih etme nedenleri, açık öğretimin olumlu ve olumsuz yönleri, öğretmenlik mesleğini icra ederken açıköğretim fakültesinden mezun olmanın avantaj ve dezavantajları, yaşanan sorunlar karşısında açıköğretim fakültesi mezunu olmanın yol göstericiliği, öğretmenlerin deneyim ve düşünceleri doğrultusunda incelenmiştir. Öğretmenlerin deneyimleri çalışmanın merkezinde yer almaktadır. Araştırmada sözlü tarih yöntemi kullanılarak öğretmenlerin deneyim, ilgi, tutumları hakkında varsa farklılıklarının ortaya konulması hedeflenmiştir.

Çalışmada Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı mezunu öğretmenlerin lisans yıllarındaki uzaktan eğitime yönelik görüş ve deneyimleri, çalışma hayatlarında karşılaşmış olabilecekleri sorunlar ve onlara yönelik uyguladıkları çözümler, uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yanları ve bunların çalışma hayatına yansımaları üzerinde tecrübelerine ilişkin sorular sorulmuştur.

1.2 Araştırmanın Önemi

2000 - 2012 yıllarında faaliyet gösteren Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi OÖLP mezunu öğretmenlerin deneyimlerinden yola çıkarak sözlü tarih

yöntemiyle elde edilen bilgilerden oluşan bu araştırmayla, alanyazın dikkate alındığında AÜAÖF OÖLP mezunu öğretmenlerin deneyimlerine ilişkin bir çalışma kazandırılmaya çalışılmıştır.

Okul öncesi lisans programına yönelik çalışmalar incelendiğinde sözlü tarih yöntemiyle yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Bu çalışmayla birlikte alanyazına okul öncesi lisans programına sözlü tarih yöntemiyle yeni bir çalışma kazandırılmaya çalışılmıştır. AÜAÖF OÖLP mezunu öğretmenlerin, mezun oldukları programa ilişkin çok boyutlu değerlendirmeleri saptanmıştır. Bölümün üstünlük ve sınırlılıkları öğretmenler tarafından belirlenmiştir.

1.3 Sınırlılıklar

Bu araştırma 2000-2012 yıllarında faaliyet gösteren AÜAÖF OÖLP mezunu Yozgat ilinde görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Bu öğretmenlerden görüşme yapılan toplam 20 öğretmenle araştırma sınırlandırılmıştır.

1.4 Tanımlar

Okul Öncesi Lisans Programı: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesinde 2000 yılında kurulan ve 2012 yılında öğrenci alımını durduran, uzaktan eğitimle okul öncesi öğretmeni yetiştiren program (AÜ, 2014c).

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi: 1982-1983 döneminde, açık ve uzaktan eğitim imkânı sağlamak için Anadolu Üniversitesi bünyesinde kurulan fakülte (AÜ, 2021).

Sözlü Tarih: Sözlü tarih, sınırları belirlenmiş bir zaman dilimine ait bireysel şahitlik veya deneyimlerin, hafızalardan çıkarılıp değerlendirilerek toplumların tarihlerinin oluşumuna katkı sunan bir araştırma yöntemidir (Akbulut, 2014).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL TEMELLER

Okul çağına gelmiş çocuklar, eğitim-öğretim hayatına okul öncesi eğitimle başlamaktadır. Çocuklar okul öncesi dönemde ailesinden ilk kez ayrılıp yeni bir çevreye katılmaktadır. Türkiye’de okul öncesi eğitim, 36-68 aylık çocukların eğitimini kapsar ve ilköğretimin ilk basamağını ifade eder (Resmi Gazete, 2014). Okul öncesi eğitimin temel hedefi, çocukları psikolojik, sosyal ve duygusal yönlerden gelişimlerini sağlamak ve onları ilkokula hazırlamaktır. Milli Eğitim Bakanlığı (2013)’na göre okul öncesi eğitimin amaçları;

- Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
- Onları ilkokula hazırlamak,
- Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Okul öncesi eğitime yönelik ilk taslak program 1989 yılında kabul edilmiş ve 1994 yılında da bu program resmi Okul Öncesi Eğitim Programı hüviyetini kazanmıştır (Aydemir, 2018). 2002 ve 2006 yıllarında bu program güncellenerek geliştirilmiştir. Mevcut kullanılan program 2013 yılında güncellenip MEB tarafından yayınlanan programdır.

2.1. Konu ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Konu ile ilgili yapılan çalışmalar kısmında okul öncesi, sözlü tarih yöntemi ve uzaktan eğitim hakkında yapılmış yerli ve yabancı çalışmalar yer almaktadır.

Tuncer (2015), çalışmasında Türkiye’de uygulanmakta olan okul öncesi eğitim programını Açık Eğitim, Waldrof, Montessori, Reggio Emilia, İlk Yıllar, High/Scope, Head Start Programları ile karşılaştırmıştır. Programlar; amaç, planlar-uygulama, öğretmen rolleri, okul öncesi eğitim kurumlarının ve materyallerin özellikleri dikkate alınarak incelenmiştir. Böylelikle Türkiye’de uygulanan okul öncesi eğitim programının güçlü yönlerini daha da pekiştirmek, zayıf olan yanlarının iyileştirmesi amaçlanmıştır. Araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. MEB 2013 Programı’nın diğer programlarla amaçlar yönünden benzediği ancak uygulamada öğrenci ve öğretmenin rollerinin diğer programlara göre farklı olduğu tespit edilmiştir.

Erdoğan, Yıldırım, Parpucu ve Ülkü (2017), 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı araştırmacılar tarafından “Öğretmen Destek Programı” olarak öğretmenlere eylem araştırması yöntemiyle sunulmuştur. Eskişehir’de Milli Eğitim Bakanlığına bağlı iki okul öncesi kurumundan 19 öğretmenin programa ilişkin bilgileri eğitim öncesinde ve sonrasında değerlendirme formu ile elde edilmiştir. Araştırmanın sonunda programa katılan öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerde ve çocukları ilgi alanlarına yönlendirmede daha iyi rehberlik ettikleri görülmüştür. Ayrıca 19 öğretmenlerin eğitimden edindikleri bilgileri diğer meslektaşlarıyla da paylaştığı tespit edilmiştir.

Abazaoğlu, Yıldırım ve Yıldızhan (2015), yaptıkları çalışmada okul öncesinin tanımını ve kapsamını açıklamışlardır. Türkiye’de okul öncesi eğitiminin tarihçesine değinilmiştir. Osmanlı dönemi ve Osmanlı sonrası olarak dönemlere ayrılmış ve dönemlerde yaşanan önemli gelişmelere yer verilmiştir. Fakülte-okul işbirliği, üniversiteler arasında yaşanan uygulama farklılıkları, öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmen yetiştirme programları dikkate alınarak okul öncesi lisans programı incelenmiştir. Durum analizine ve betimsel nitelikli tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir. Araştırma sonucunda nitelikli okul öncesi öğretmeni yetiştirmek amacıyla fakülte-okul iş birliğinin en üst düzeye çıkarılması, görev yapan öğretmenlerin teknolojik gelişmeleri takip etmesinin hizmet içi eğitimlerle sağlanması ve okul öncesi eğitimin zorunlu olması gerektiği ifade edilmiştir.

Özbay Karlıdağ ve Sağlam (2021), sözlü tarih yöntemiyle yaptıkları çalışmalarında okul öncesi öğretmenlerin mesleğe başladıkları ilk (1-3) yıllardaki karşılaştıkları sorunları ve bu sorunlara yönelik geliştirdikleri çözüm önerilerini

içermektedir. Araştırmada amaçsal örnekleme yoluyla seçilmiş 20 okul öncesi öğretmenleriyle görüşülmüştür. Mesleğin ilk yılında öğretmenlerin, çoğunlukla heyecan ve mutlulukla birlikte stres, umutsuzluk, hayal kırıklığı ve korku duygularını yaşadıklarını belirtmişlerdir. Mesleğin ilk yılında velilerle kurulan etkili iletişimin, öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sunduğu görülmüştür.

Sağlam (2012), Ankara Üniversitesi Eğitim (Bilimleri) Fakültesi'nin kuruluş hikayesinin, yazılı kaynaklardan ve kuruluş aşamasında aktif görev alan üç önemli kişinin anlatılarından yola çıkılan çalışmada sözlü tarih yöntemi kullanılmıştır. Sözlü tarih yöntemiyle ilgili kişilerin anlatıları yazılı kaynaklarla desteklenmiştir. Dr. İhsan Doğramacı, Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu ve Prof. Dr. Yaşar Karayalçın'ın anlatılarında dönemin siyasilerinin eğitime yeteri kadar destek vermediklerinden bahsedilmiştir. Kuruluş sürecinde karşılaşılan güçlüklerin akademisyenler ve çalışanların üstün gayretleri sayesinde çözüldüğü ifade edilmiştir.

Düşek ve Dönmez (2012), çalışmalarında okul öncesi eğitiminin öneminden ve çocuğun bu dönemde oldukça hızlı öğrendiğinden bahsetmişlerdir. Çocuğun çok yönlü gelişimi için okul öncesi eğitimi alması gerekliliğinin üzerinde durulmuştur. Okul öncesi eğitimin de bilimsel ve sistemli bir şekilde yürütülmesinin önemi anlatılmıştır. Türkiye'de uygulanan okul öncesi eğitim programları incelenip 1994 öncesi, 2002, 2006 Okul Öncesi Eğitim Programı başlıklarında açıklanmıştır. Programların esnek, öğrenci merkezli ve çocukların gelişimlerine uygun olduklarını belirtmişler ve gelişen teknolojiyle programların değişmesinin de kaçınılmaz olduğunu ifade etmişlerdir. Makalenin yazıldığı zamanda güncel olan 2006 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan kaynaştırma eğitimi, farklılıklara saygı ve aile katılımı programa ilk kez eklenmiştir.

Akyıldız (2015), Açık ve Uzaktan Öğretimde Ölçme ve Değerlendirme Politikaları adlı çalışmasında katılımcıların başarı durumlarını belirlemek amacıyla yapılan ölçme ve değerlendirme çalışmalarını üç temel başlıkta toplamıştır. Ölçüt referanslı ölçme değerlendirmenin bir süreç olduğu moderatör, konu alanı uzmanı ve politika belirleyicinin koordineli çalışması gerektiğinden bahsetmiştir. Norm referanslı ölçme ve değerlendirmede yüzdelik puanlar ve Z puanları üzerinde durmuştur. İpsative değerlendirme politikasının, öğrencinin kendi gelişimine göre değerlendirme yapmaya

olanak sağladığı ancak ülkemizde açık ve uzaktan eğitimde bu değerlendirmenin kullanılmadığını ifade etmiştir.

Güler (2018), Açık ve Uzaktan Öğrenme Ortamlarında Esneklik adlı çalışmasında uzaktan eğitimin süreç içerisinde nasıl şekillendiğinden bahsetmiştir. Mektupla yazışarak başlayan uzaktan eğitim süreci günümüzde daha geniş ve süreci daha iyi tanımlayan açık ve uzaktan öğrenme olarak yerini almaktadır. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi'ni kurumsal, teknolojik, etik ve kaynaklar açısından incelemiştir. Esnekliğin her zaman avantaj sağlamadığına, dezavantajlarının da var olduğuna yer vermiştir.

Can (2019), Açık ve Uzaktan Yükseköğretim Mezunları Üzerine Bir Değerlendirme adlı çalışmada açık ve uzaktan yüksek öğretime kayıtlı öğrenci sayısı ile mezun öğrenci sayısını karşılaştırmıştır. Bu karşılaştırmayı YÖK'e bağlı örgün eğitim veren üniversitelere ilişkin sayısal verileri de kullanarak açıklamıştır. Araştırmaya göre açık öğretime kayıt olan öğrenci sayısı artarken mezun olan öğrenci sayısında aynı oranda artışın olmadığı görülmüştür. Sınavların iki günde tamamlanması, öğrencilerin dersi ve sınavı yapan kişileri görmedikleri için kendilerini ifade edemedikleri, basılı materyal ve erişim olanaklarının yeterli olmadığı mezuniyet sayısının artmasını engelleyen nedenler olarak sunulmuştur. Kalan üç ders ve bütünlemeler için sınavların yapılmasının mezuniyet oranlarını arttırdığı ifade edilmiştir.

Paydar ve Doğan (2019), Öğretmen Adaylarının Açık ve Uzaktan Öğrenme Ortamlarına Yönelik Görüşleri'ni araştırdığı çalışmalarında Türkiye'de devlet üniversitelerinden birince öğrenimlerine devam eden sınıf eğitimi alanındaki öğretmen adaylarının açık ve uzaktan öğrenmeye ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. 32 gönüllü öğretmen adayı ile yapılan görüşmelerde katılımcıların çoğunluğunun açık ve uzaktan öğrenmeye yönelik olumlu düşüncelere sahip oldukları görülmüştür. Öğretmen adayları açık ve uzaktan öğrenmenin avantaj ve dezavantajlarının olduklarını belirtmişlerdir.

Zaborova, Glazkova ve Markova (2017), çalışmalarında uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yanlarını incelemişlerdir. Uzaktan eğitimin zaman, esneklik, maddiyat, ulaşım ve nakliye konularında avantajları olduğunu ifade etmişlerdir. Yaşanan teknik arızalar, dersin öğretmeni ile iletişimsizliğin olması, öğrencinin geri bildirim alamaması

da dezavantaj olarak sunulmuştur. Dezavantajlara bağılı olarak eğitimin kalitesinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Pozdnyakova ve Pozdnyakov (2017), çalışmalarında uzaktan eğitimde yaşanan sorunları incelemişlerdir. Uzaktan eğitim alan öğrenci sayılarının artış göstermesinin nedenini öğrencilere esnek çalışma saatleri sunulması olarak belirtmişlerdir. Araştırmaya göre öğrencilerin yaşadığı deneyim eksiklikleri, beceri kayıpları ve işverenler tarafından daha az ilgi görmesi uzaktan eğitimin en büyük sorunlarındanr.

Lenara, Arturb, Ullubic ve Nailya (2014), yaptıkları araştırmada uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar ve onlara çözüm önerilerini sunmuşlardır. Araştırmaya göre zaman kısıtlaması olmaksızın istenilen sayıda tekrar sağlaması, esneklik, ulaşım, öğrenci ve devlet için maddiyat ve konaklama unsurları uzaktan eğitimin olumlu yönleridir. Araştırmacılar uzaktan eğitimde en büyük sorunun iletişim eksikliği olduğunu belirtmişlerdir. Bu sorunun giderilmesi için etkinlikler düzenlenmesi ve teknik okullarla etkileşim sağlanması gerekliliği dile getirilmiştir.

Turdieva (2021), okul öncesinde devlet müfredatının rolünü incelediği araştırmasında okul öncesi eğitimi geleceğin temeli olarak tanımlamıştır. Hükümet tarafından fiziki donanımın sağlanması gerekliliği ifade edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin kullandıkları malzemelerin de hükümet tarafından temin edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Eğitimcilerin de aile ile sosyal ortam kurarak çocukların eğitimini desteklemeleri gerektiği vurgulanmıştır.

Thompson (1988), sözlü tarih yöntemini anlattığı çalışmasında sözlü tarihin yeni çalışma alanları açtığını dile getirmiştir. Sözlü tarih çalışmalarında yaşanan zorlukları belirtmiştir. Deneyim ile kaynakların kullanılmasına vurgu yapmıştır. Sözlü tarihin, bilimsel standartlara uyma nedenini açıklamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu çalışmanın yöntemi, nitel araştırma yöntemi kapsamına giren sözlü tarih yöntemidir. Çalışmada kartopu yöntemi ile toplam 22 açık öğretim fakültesi mezunu okul öncesi öğretmene ulaşılmıştır. Sözlü tarih, sınırları belirlenmiş bir zaman dilimine ait bireysel şahitlik veya deneyimlerin, hafızalardan çıkarılıp değerlendirilerek toplumların tarihlerinin oluşumuna katkı sunan bir araştırma yöntemidir (Akbulut, 2014). Sözlü tarih, esnek bir yöntem olduğu için bir kültürün ve bireyin düşünce dünyası ve duygularına ulaşılabilir. Tarihte herhangi bir yazılı belge bırakamamış kişilerin belge bırakabilmeleri için bir fırsat sağlar. Bu sayede eşitlik ilkesine uyum sağlamak için çaba gösterilmiş olur (Sağlam, 2012). Yazılı kaynaklarda yer almayan ikili ilişkiler, ev içerisinde günlük yaşanan olaylar, ebeveynlerle çocukları arasındaki ilişkiler gibi bilgilere erişilmesini sağlar (Akbulut, 2014). Sadece yazılı kaynaklar kullanılarak anlatılan geçmişteki olayların, daha derinlemesine anlaşılması için sözlü tarih yöntemine ihtiyaç duyulur.

Geçmişte, belirli bir dönemde yaşayan insanları anlayabilmek için, dönemin olaylarını, olayların yaşayanlar için ne ifade ettiğini bilmek gerekmektedir (Tan, Şahin, Sever ve Bora, 2007). O dönemde yaşayanların olaylar karşısında hissettiklerini, tepkilerini, düşüncelerini kendi ağızlarından dinleyerek bir çıkarım yapılabilir (Sağlam, 2014). Böylelikle sözlü tarih yöntemiyle görüşülen kişilerin, anlattıklarıyla geçmişi tekrar anımsamaları sağlanmakta ve bu kişiler için unutulmayacak birer belge bırakmaktadır.

Sözlü tarih yöntemiyle yapılan görüşme sonrasında görüşülen kişilerin çocukluk ve gençlik yılları, eğitimle ilgili tecrübeleri ve yaşadıkları zaman dilimi üzerine yoğunlaşması sağlanmaktadır (Sağlam, 2014). İnsanların daha önce anlatmadığı, unuttuğu veya herhangi bir biçimde kaydetmediği olaylar bu yöntem sayesinde ortaya çıkmaktadır (Tan vd., 2007). Günümüze kadar eskiye dair herhangi bir ürün ortaya koyamamış kişiler, sözlü tarih sayesinde adlarından söz ettirebilmektedir (Sağlam, 2014).

Sözlü tarih yönteminde araştırmacı, katılımcının belirli bir olaya ilişkin deneyimlerini bir zaman çizelgesi kullanarak anlatmasını isteyebilir. Bu zaman çizelgesini önemli olaylar veya hatıralar açısından da bölümlere ayırmasını isteyebilir.

Böylece belirli bir olaya ilişkin deneyimlerin gelişimi, daha rahat bir şekilde çözümlenebilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018).

3.1. Çalışma Grubu

Araştırma, 2000-2012 eğitim-öğretim yıllarında Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'ye devam eden öğretmenlerin mesleki deneyimlerine ilişkin anlatılarını içermektedir. Çalışmaya 2020-2021 eğitim-öğretim yılı birinci döneminde Yozgat-Merkez'de görev yapan Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP mezunu 22 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. 2000-2012 eğitim-öğretim yıllarında bu lisans programına kayıt olabilmek için üniversiteye giriş sınavından yeterli puanı almak, kız meslek liselerinin çocuk gelişimi bölümünden mezun olmak gerekmektedir. Bu nedenle araştırmanın tüm katılımcıları kadın öğretmenlerden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılımcılar gönüllülük esasına göre katılmışlardır. Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları, araştırmanın kapsamına yönelik bilgiler Yozgat İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne sunulup gerekli izinler alınmıştır. Araştırmanın kapsamı ve izin yazısı ekte sunulmuştur.

Öğretmenlerden sadece biri ön lisans mezunu olarak öğretmenliğe başlamış, 21 kişi ise lisans mezunu olarak göreve başlamıştır. Öğretmenlerin yarısı 10-15 yıl, altısı 5-10 yıl ve dördü de 15-20 yıllık deneyime sahiptir.

3.2. Verilerin Toplanması

Çalışmada etik ilkeler göz önünde bulundurularak veriler toplanmıştır. Çalışmaya başlamadan önce Yozgat Bozok Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan Etik Kurul Onayı (Ek-7) ve Yozgat İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden Veri Toplama İzni (Ek-6) alınmıştır.

Sözlü tarih yöntemi ile yapılan görüşmeler öncesinde öğretmenlere araştırmaya ilişkin kısa bilgi verilmiş, verilerin izinleri dahilinde kayıt edileceği söylenmiş ve görüşmelerden elde edilecek bilgilerin herhangi bir yerde paylaşılmayacağı belirtilmiştir. Yapılan görüşme sırasına göre öğretmenlere kodlar verilerek bulgular oluşturulmuştur.

Öğretmenlere araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları (Ek-1) sorulmuştur.

Yozgat ilinde çalışan Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP mezunu 27 öğretmenden üçü aylıksız izinde olduğundan, ikisi de görüşme yapmak istemediği için araştırmaya katılmamıştır. İkisi deneme olmak üzere 22 öğretmenle görüşme yapılmıştır.

Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Covid-19 virüsünden kaynaklanan salgın nedeniyle haftada bir gün okula giden öğretmenlerle, okula gittikleri gün içerisinde sosyal mesafe kurallarına uyarak yüz yüze görüşme yapılmıştır. İki öğretmen ile de telefon ile görüşme yapılmıştır. Yapılan görüşmelerden en uzun 22 dk. 26 sn., en kısa olanı ise 6 dk. 51 sn. olarak kaydedilmiştir. Ayrıca görüşmeler ortalama 11 dk. 20 sn. sürmüştür. Görüşmelerden sonra öğretmenler tarafından Sözlü Tarih Veri Belgesi (Ek-2) doldurulmuştur.

3.3. Verilerin Analizi

Öğretmenlerin izniyle ses kayıt cihazına kaydedilen görüşmeler aslına uygun olarak deşifre edilmiştir. Tüm görüşmeler yazıya aktarıldıktan sonra içerik analizi ile analiz edilmiştir. Verilen cevaplardan kodlar oluşturulmuş. Kodlar oluşturulurken hem anlamlı olmalarına hem de kapsayıcı olmalarına dikkat edilmiştir (Miles ve Huberman, 2015). Kodlar oluşturulduktan sonra anlamlarını koruyarak kategorilere ayrılmış ve onlardan da temalar elde edilmiştir (Merriam, 2018). Veriler elde edilen temalar kullanılarak düzenlenmiştir. Ayrıca görüşme yapılan öğretmenlerin düşüncelerini çarpıcı bir biçimde sunabilmek için doğrudan alıntılara sürekli yer verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

3.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Geçerlik ve güvenilirliği sağlamadaki temel amaç araştırma sürecinin tutarlı; zaman, araştırmacı ve mekân karşısında sabit olmasıdır (Miles ve Huberman, 2019). Araştırmada öncelikli olarak araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış

görüşme formu uzman görüşüne sunulmuştur. Araştırma konusu ve yöntemi hakkında uzmanlara ve meslektaşlara kısa bir bilgi verilerek görüşme sorularının incelenmesi sağlanmıştır (Merriam, 2018). Bunun yanı sıra veriler ayrıntılı olarak rapor edilmiş ve araştırmacının sonuçlara ulaşma süreci detaylı olarak anlatılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için analiz süreci başka bir araştırmacı tarafından da kontrol edilmiştir. Görüşme yapılan öğretmenlerden izin alınarak görüşmeler kaydedilmiş (Büyüköztürk vd., 2018) ve her bir öğretmene kodlar verilerek araştırmanın etik kısmı güçlendirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde 22 öğretmenle sözlü tarih yöntemiyle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular yer almaktadır. Her bir görüşme sorusunu yansıtacak şekilde alt başlıklar oluşturulmuştur. Oluşturulan başlıklarda doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

4.1. Açık Öğretimi Tercih Etme Nedeni

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP mezunu öğretmenlerin deneyimlerine ilişkin araştırma yapılırken öğretmenlere yöneltilen ilk soru, onların açık öğretim fakültesini tercih etme nedenlerini ortaya çıkarmak için sorulmuştur. Öğretmenler AÖF OÖLP'yi tercih etme nedenlerini aile, maddi nedenler, üniversite sınavından alınan puan, öğrencilerin bu fakültelere yönlendirilmesi, daha kolay iş edinme ve lisans tamamlama olanağı verme şeklinde ifade etmişlerdir. Bu nedenler arasında en yaygın olanlar aile yanında okuma tercihi, evlilikten dolayı aileden ayrı kalamama olarak görülmektedir.

Ailenin yanında kalmak için AÖF OÖLP'yi tercih etme nedeni ebeveyn isteği ve evli olma (eşten veya çocuktan ayrılamama) iki alt tema olarak belirginleşmektedir. Örneğin, anne babasının isteğine bağlı olarak bu fakülteyi tercih eden Ö7 bu durumu şöyle ifade etmektedir: *“Ailem. Ailem çünkü il dışına göndermeyeceğini söylediler. O yüzden ben ilk birinci tercihim olan açık öğretimi yazdım, o şekilde açık öğretimde devam ettim.”* Ayrıca Ö6 da bu konuya ilişkin benzer ifadeler yer vermektedir: *“Açık öğretimi tercih etme nedenim tamamen ailemden kaynaklıydı. Ailem gitmemi istemedi il dışına hocam. Böyle bir eğitim hakkı da olduğu için yani fark etmeyeceği için, lisans eğitimi sonuçta dediler, göndermediler.”*

Görüşülen kişilerden üç tanesi evli oldukları ve bundan dolayı çocuklarından, eşlerinden ayrı kalmamak için açık öğretim fakültesini tercih ettiklerini vurgulamaktadırlar. Bu durum, Ö1'in ifadelerinde anlaşılmaktadır: *“2000 yılında üniversite sınavına girdim ama örgün eğitime puanım yettiği halde açık öğretimi tercih*

ettim. Çünkü evliydim, iki çocuğum vardı. Hani örgün eğitime gidecek şeyim yoktu, mecburen açık öğretimden devam etmek zorunda kaldım. Tercih etmemin sebebi bu.” Ö5 de evli olduğu için tercih ettiğini belirtmiştir: “Açık öğretimi tercih etmemin sebebi, benim o dönemlerde iki çocuğum olmuştu. Ben sınava girdiğimde çocuğum 20 günlüktü daha. Yani normal örgün eğitimde tutuyordu ama benim, imkan olmadığı için örgün eğitimle dışarıda okuyamama gibi bir şansım olmadığı için açık öğretimi tercih etmek zorunda kaldım.”

Tercih etme nedenini maddiyat olarak belirten Ö3, düşüncelerini şu şekilde dile getirmiştir: *“Açık öğretimi tercih etmek biraz zorunluluk oldu benimki. İki kız kardeş aynı anda kazanınca maddi olarak söyleyim birimiz gittik, birimiz kaldık, dışarıdan okudum o şekilde yani.”* Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’ye devam ederken ücretli öğretmenlik yapıldığı için de fakülte tercih edilmiştir. Bu durum maddi nedenlerin alt teması olarak işlenmiştir. Konuya ilişkin Ö13’ün görüşleri şöyledir: *“Açık öğretimi tercih etme nedenlerimden bir tanesi, okurken çalıştığım için bir taraftan hani aile bütçesine de katkı sağlayabilme imkanı, bu bana avantaj gelmişti. Bu nedenden dolayı tercih ettim.”* Ö20 ise anlatısında şu ifadelerle yer vermiştir: *“O dönemde çok da popülerdi okul öncesi açık öğretim. Aynı zamanda biz öğretmenlik de yapabiliyorduk, ücretli öğretmenlik. Öyle bir sürece denk geldi, o yüzden tercih ettim diyebilirim.”*

Üniversiteye giriş sınavında yüz yüze eğitim veren okul öncesi öğretmenliği programlarına puanı yetmediği için açık öğretim fakültesini tercih eden Ö14, şunları söylemiştir: *“Tümüyle yaşam koşullarından dolayı. Yoksa kesinlikle tercih etmezdim. Eğitimde, temel eğitimim zayıf olduğu için. Yani yeteri kadar puan alamadığım için tabi ki de açıkçası.”* Ö17 de konuya ilişkin benzer ifadelerle yer vermiştir: *“Açık öğretimi tercih etme sebebim tamamen puanımla ilgili bir durumumdu. Puanım lisansa yetmiyordu çünkü. Çok az bir puanla kaçırıyordum örgün eğitimi.”*

Açık öğretimi tercih etme nedeni olarak okuduğu lisedeki yönetici ve danışman öğretmenlerin yönlendirmelerinin etkili olduğunu söyleyen Ö9 anlatısında şu ifadelerle yer vermiştir: *“Açık öğretimi tercih etme sebebim, eğitim kolaylığıydı öncelikle. Bir hocam önerdi, onun vesilesiyle ben bu bölümle tanışmış oldum. Babam akademisyen olduğu için az çok üniversite ortamını da bildiğim için açık öğretim okumak açıkçası bana daha mantıklı geldi. O yüzden de tercih ettim.”* Ö16 da açık öğretimi tercih etme nedenini

şu şekilde açıklamıştır: “Okuduğum lisenin müdürü beni bu yöne yönlendirdi. Örgün okumak kısmet olmadı.”

Okul öncesi öğretmenlerinin atanma imkanlarının yüksek olmasını, açık öğretimi tercih etme nedeni olarak belirten Ö15’in açıklamaları şöyledir: “Ben normalde açık öğretim ya da öğretmenlik hiç düşündüğüm bir meslek değildi. Ben daha öncesi ticaret meslek lisesi mezunuyum. Akabinde başka bir üniversiteyi bitirdim. Ben mezun olduğumda bir kriz zamanı, 2000’li yılların bir kriz zamanında mezun oldum ve bankada çalışırken hani bankaya eleman almadılar. Ben de öğretmenliği şey açısından seçtim. Daha öncesi zaten bir lise ve üniversite bitirdiğim için tekrar ikinci bir üniversiteye gidip, ev tutup baştan başlamak istemedim. LİMNİ olayından tekrar ikinci liseyi bitirdim. Kız meslek lisesi diploması aldım ve tekrar ikinci üniversiteyi açık öğretim olarak bilinçli tercih yaptım ki hem ben usta öğretici olarak görev yaptım hem üniversiteyi okudum. Aynı şekilde o yüzden açık öğretimi tercih ettim.”

Açık öğretimi tercih etme nedenini lisans tamamlama olanağı sağlaması olarak ifade eden Ö11, konuya ilişkin şunları dile getirmiştir: “Ön lisans mezunu olarak göreve başlamıştım, lisans tamamlamak istedim. O sebeple lisansımı açık öğretim yoluyla tamamladım.” Ö11, Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’ye devam ederken bir taraftan da öğretmenlik mesleğini sürdürmüştür.

4.2. Üniversiteyi Açık Öğretimde Okumanın Olumlu ve Olumsuz Yanları

Açık öğretim mezunu öğretmenler, yüz yüze eğitim alanlardan farklı olarak derslerini uzaktan eğitimle almışlardır. Açık öğretim büroları tarafından kendilerine verilen ders kitaplarını ve derslerle ilgili televizyonda yayınlanan programları kaynak kullanarak derslerine çalışmışlardır. Açık öğretim fakültesinden mezun olan okul öncesi öğretmenlerine göre açık öğretim fakültesinde okumanın bazı olumlu ve olumsuz yanları vardır.

4.2.1. Olumlu Yanları

Görüşme yapılan öğretmenler, üniversiteyi açık öğretimde okumanın olumlu yanı olarak evde, ailelerinin yanında üniversite okumak, maddi yönden tasarruf sağlamak, eğitimleri süresince ücretli öğretmenlik yaparak erkenden mesleki tecrübe kazanmak, Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP derslerinin kız meslek lisesinde aldıkları derslere benzerlik göstermesi, yüz yüze ders olmadığı için ders çalışma saatlerinin esnek olması yanıtlarını vermişlerdir. Dört öğretmen ise bu soruya cevaplamadan geçmiştir.

Öğretmenlerin anlatılarına göre Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'ye devam ederken aile yanında kalma, olumlu özellik olarak ifade edilmiştir. Konuya ilişkin Ö3 düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: *“Olumlu yanları aileden kopmuyorsun, ailen yanında sürekli destekçin.”* Ö1 de benzer cevap vermiştir: *“Olumlu yanı, evdesiniz. Hem çocuklarınızla ilgilenirken programlı bir çalışmayla çok rahatlıkla bu işi yapabiliyorsunuz. Yani o rahatlıkla okudum.”*

Açık öğretimin yüz yüze eğitime göre maddi açıdan daha ekonomik olduğunu düşünen Ö16, düşüncelerini şu şekilde belirtmiştir: *“Ailemin yanında psikolojik olarak daha rahat ders çalışma ortamı buldum.”* Ö9 ise maddi açıdan yaşadığı olumlu durumu şu şekilde ifade etmiştir: *“Benim için birçok olumlu yönü vardı. Evden ayrılmak zorunda kalmadım, herhangi bir maddi sıkıntı yaşamadım. Açık öğretim okurken hem çalışıp deneyim sahibi oldum hem üstüne maddi kazanç da sağlama imkânım oldu.”* Ö4 de konuyla ilgili benzer ifadelere yer vermiştir: *“Olumlu yanlarını daha çok gördüm. Hiçbir şekilde masrafsız bir şekilde okulumu bitirdim. Hem kendi paramı kazanmış oldum hem deneyim kazanmış oldum.”*

Bir taraftan açık öğretime devam ederken diğer yandan ücretli öğretmenlik yapmanın maddi kazanç dışında mesleki tecrübe kazandırdığını ifade eden Ö19 anlatılarında şu ifadeler yer vermiştir: *“Olumlu yanı da yani hem okurken hem de öğrencilerle mesleğimizde bire bir öğrenciyle karşı karşıyaydık. Öğrendiğimiz şeyleri çocuklarda bire bir görme imkânımızın olması. Yani birinci sınıftan beri her gün staj yaptığınızı düşünün o şekilde.”* Ö7'nin de benzer düşünceleri şöyledir: *“Olumlu yanları evimde, evimdeydim ve gündüz staj yapıyordum, ücretli öğretmenlik yapıyordum daha doğrusu, benim için çok büyük bir tecrübe oldu bu.”*

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'ye başvuran öğretmenlerin hepsi kız meslek lisesinden mezundur. Üniversitede gördükleri derslerin lisede gördükleri derslerle benzer olduğunu olumlu özellik olarak ifade eden Ö10 düşüncelerini şu şekilde aktarmıştır: *“Hani dersleri tanıyorduk, çünkü biz o derslerin çoğunu kız meslekte almıştık zaten hiç zorlanmadım. Stajımızı falan zaten ikide ve üçte yapmıştık sonra dördüncü sınıfta da burada yaptık, hiç zorlanmadım.”* Konuya ilişkin Ö8'in düşünceleri ise şu şekildedir: *“Hocam benim için hiçbir olumsuz yanı olmadı. Zaten dediğim gibi hani ben sürekli çalıştığım için onun sıkıntısını yaşamadım. Zaten derslere de bire bir hakim olduğum için hocam evde de çalıştım, işyerinde de çalıştım, hiçbir sıkıntı yaşamadım o yönden. Zorluğunu görmedim işin açıkçası ben.”*

Açık öğretim okurken yüz yüze eğitim olmadığı için çalışma saatlerinin tamamen öğrenciye bağlı olduğunu ifade eden Ö12 düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: *“Olumlu yanı, normal hayatınıza devam ediyorsunuz. Ayriyeten bir okul ya da bir yere bağlanma, belli saatlerde kalkma ya da ne bileyim yatma, bu tür sorumluluklar olmuyor.”* Ö20 de benzer ifadelerle değinmiştir: *“Olumlu yanları, yani belli bir programımız yoktu, kendimiz çalışıyorduk sınavlara. Sadece sınavlara gidiyorduk.”*

4.2.2. Olumsuz Yanları

Açık öğretim sistemiyle üniversite okumanın olumsuz yanlarının neler olduğu sorusuna öğretmenlerin verdiği cevaplar farklılık göstermektedir. Gelen yanıtlardan oluşturulan temalar iletişimsizlik, sosyalleşememe, ücretli öğretmenlik yapıldığı için bedensel yorgunluk ve olumsuz durum yaşamadım olmuştur. Öğretmenlerden birisi ise bu soruya cevap vermemiştir.

İletişimsizlik teması dersin öğretmeninin görülmediği için tecrübelerden yararlanamama, konuların geniş olması ve notlara itirazın çok zor olması olmak üzere üç alt temaya ayrılmıştır. Açık öğretim okuyan öğrencilerin, öğretmenler yerine sadece kitaplardan bilgi edindiklerini ve bu öğrenmenin zorluğunu vurgulayan Ö11: *“Açık öğretimde çünkü derslerde tek başıyın, ne bir deneyim duyuyorsun, ne bir öğretmen görüyorsun, kitaplarla baş başıyın. Kendin çözüm üretmek zorundasın, kendin bir şekilde anlamak zorundasın, anlamadan da olmuyor.”* demiştir. Ö12 ise dersleri anlamak için

sadece kitapların olduğunu şöyle ifade etmiştir: *“Anlayamadığın noktada sana yardımcı olacak hiç kimse yok. Verilen kitapların haricinde hiçbir şey yok.”* Ö13 de anlatılarında benzer ifadelere yer vermiştir: *“Teorik olarak bilgi eksiklerini kapatabiliyorsunuz ama uygulamalarda belki başka insanların tecrübelerinden faydalanma şansınız biraz daha az oluyor.”*

Konuların çok geniş olması ve derse giren öğretmenlerden konunun önem sırasına ilişkin bir bilgi alınamadığı için fazladan çaba gösterdiğini söyleyen Ö2’nin düşünceleri şu şekildedir: *“Olumsuz yanları da ben pek ders çalışan biri değilimdir ama o dönem ders çalışmak zorunda kaldım. İşte yani dinleyerek öğrenirim ben genelde. O dönem hayatımda hiç çalışmadığım kadar ders çalıştım o dört yıllık süreçte.”* Ö16 da benzer ifadelere yer vermiştir: *“Derslerimiz ciddi çok zordu o dönem. Yani çalışarak geçebileceğimiz tipte derslerimiz vardı. Yüz yüze göremiyorduk hocalarımızı. Sorularımız falan kendi yöntemlerimizle çabalayarak geçtik.”*

Açık öğretimde okumanın olumsuz yanlarından bahsederken not konusunda sıkıntı yaşayan Ö5 ise görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir: *“Olumsuz yönleri var çünkü 44’le bile kalabiliyorsun. Bir öğretmenine gidip de işte hocam beni geçirebilir misiniz diye beni idare edin deme gibi bir şansınız yok. Mecbur çalışıyorduk yani noktasına, virgülüne kadar o notu vermek zorundaydık, o yönden kötüydü.”*

Yüz yüze eğitim almadığı için sınıf arkadaşlarının ve sosyal ortamının olmaması kaynaklı olumsuzluklardan bahseden Ö3: *“Olumsuz yanları da bir üniversite havası olmuyor açıkçası. Sınavlara falan giriyorsun ama üniversite havası olmuyor, o havayı teneffüs edemiyorsunuz, o sosyallik olmuyor, aileye bağlı kalıyorsun, aileden bu kopma olayı olmuyor kesinlikle ve hala bu bağımlılık devam ediyor.”* diyerek sosyalleşemediğine söylemiştir. Ö15 de sosyalleşememe konusuna ilişkin şunları söylemiştir: *“Eğer ki hiç üniversiteye gitmemiş bir kişi direk oradan okuyorsa hani bu üniversite ortamını, sosyalliği, arkadaşlığı, iletişimi, orda verilen yüz yüze uygulama derslerden geri kalır.”*

Görüşme yapılan öğretmenlerden Ö18 hem ücretli öğretmenlik yapıp hem üniversite okumasının zorluğunu, *“Olumsuz yönleri ise çocukları tanıımıyorsun, okul ortamını tanıımıyorsun ve ilk ücretli öğretmenliğe başladığımda yabancılık çektim. Sınıf ortamına girdiğimde nasıl davranacağım konusunda tedirginlik yaşadım.”* cümleleriyle ifade etmektedir. Ö7 ise yorgunluğunu şu şekilde belirtmiştir: *“Olumsuz yanlarıysa*

gündüz çalıştığım için gece geç vakitlere kadar ders çalışmak zorunda kalıyordum ve mutlaka bir kursa gitmek zorunda kalıyordum. Çünkü akşam saatlerinde gitmek zorunda kalıyordum. Bazen sıkıntılı olaylar yaşadığım zamanlar olmuştu.” Açık öğretim okuyan öğrencilere aynı zamanda ücretli öğretmenlik yapma imkânı verilmesinin, maddi yönden olumlu olsa da zaman ve deneyim açısından olumsuz bir uygulama olduğu öğretmenlerin ifadesinden anlaşılmaktadır.

Açık öğretim okurken olumsuz bir durumla karşılaşmadığını belirten Ö4, düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: *“Olumsuz yanlarını hiç görmedim.”* Ö8 ise açık öğretimde okurken olumsuz bir durumla karşılaşmadığını şu sözlerle dile getirmiştir: *“Hocam benim için hiçbir olumsuz yanı olmadı. Zaten dediğim gibi hani ben sürekli çalıştığım için onun sıkıntısını yaşamadım. Zaten derslere de bire bir hâkim olduğum için hocam evde de çalıştım, işyerinde de çalıştım, hiçbir sıkıntı yaşamadım o yönden. Zorluğunu görmedim işin açıkçası ben.”*

Açık öğretimde okumanın birçok olumlu özelliğinin yanında olumsuz özelliklerinin de olduğu, öğretmenlerin anlatılarından anlaşılmaktadır. Olumsuz özelliklerden bahseden öğretmenlerin, öğretmenlerle iletişimlerinin olmaması ve onların tecrübelerinden faydalanamadıklarını bildirmeleri yüz yüze eğitimin ve öğretmenin rolünün ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

4.3. Açık Öğretim Sürecinde Verimli Geçen Dersler

Açık öğretim sürecinde verimli geçen derslere ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtlara göre alan dersleri, uygulama dersleri, tüm dersler, dersler verimli geçmedi, cevap yok, derslerimi çok hatırlamıyorum, eğitim bilimleri dersleri olmak üzere altı temaya ayrılmıştır.

Alan derslerinin verimli geçtiğini söyleyen Ö16, düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: *“Kendi bölümümle alakalı dersler daha eğlenceliydi. Çocuk gelişimi, okul öncesiyle alakalı 0-6 yaş dönemi çocukların gelişim, öğrenme derslerim. Onlar benim için daha verimli geçiyordu. Ama anatomi, mantık, o tarz dersler çok zorlandım açıkçası.”* Ö20 de benzer ifadelerle yer vermiştir: *“Ben daha çok böyle çocuk beslenmesidir işte psikoloji, o tür dersleri daha çok seviyordum. Sözelim zaten daha*

iyidir. Onlara çalışmak, hazırlanmak benim için daha kolaydı. Teorikte de yani bilmiyorum, hoşuma gidiyordu. O dersler benim için verimliydi diyebilirim hani uygulama olmaması.”

Öğretmenlik uygulaması dersinin verimli geçtiğini söyleyen Ö1: *“Açık öğretimin şöyle güzel bir şeyi vardı: Usta öğretici olarak da çalışma imkânımız vardı. Aslında biz uygulamayı birinci sınıftan itibaren başlatmış olduk. Yani o fırsat bize verildiği için hem usta öğretici, köylerde çalışıyorduk, az öğrencimiz vardı ama kendi sınıfımız vardı. Orada ciddi anlamda deneyim kazandık, yani bir üniversite öğrencisinin kazandığı deneyimden daha fazla. Yani örgün eğitimde okuyan bir öğrenciden daha fazla deneyim kazanmış olduk.”* demiştir. Görüşme yapılan bir diğer öğretmen Ö9 ise şu ifadeleri kullanmıştır: *“Staj verimli geçmekteydi. Çünkü benim için iş, işin mutfağında öğreniliyor aslında. O yüzden stajda çok şey öğrendim. Hem kendi öğretmenimden hem staj okulundaki öğretmenlerden çok şey öğrendim.”*

Tüm derslerin verimli geçtiğini söyleyen Ö2 anlatılarında şu ifadelere yer vermiştir: *“O dönem hangi dersler, tüm dersler iyi geçiyordu benim için çünkü çalışıyordum. O anatomi dersi bile Latinceye dair hiçbir şey bilmeyen bir çocuk, oturdum Latince ezberledim falan hani, hepsini bir şekilde yapabildim.”* Ö6 ise tüm dersleri sevdiğini ve bu derslerden başarılı olduğunu şu cümlelerle dile getirmiştir: *“Yani zaten kendimiz çalıştığımız için hocam yani televizyon ortamı da vardı bizde. Şu anki uzaktan eğitim gibiydi. Hani fark etmiyordu, bütün dersler de benim için önemliydi. Sonuçta bölümümü seviyordum, bir sorun yoktu, severek de girmiştin onun için hepsi de önemliydi benim için.”*

Ö18, eğitim bilimleri derslerinin daha verimli geçtiğini şu cümlelerle belirtmiştir: *“Ben açık öğretim dersinde hani şöyle söyleyeyim: Açık öğretim eğitim sürecinde ücretli öğretmenlik yaptığım için sınıf yönetimi ve program geliştirme benim için daha verimliydi. Çünkü çocukları tanıyordum ve onlara göre aldığım ders konusunda bire bir uygulama yapıyordum. Teorik değil pratik olarak uyguluyordum, benim için daha verimliydi.”*

Ö19 dersleri hatırlamadığını söylemiştir. Anlatılarında ise şu ifadelere yer vermiştir: *“Derslerimizi çok hatırlayamıyorum ama hani iyi bir öğrenci olduğumu*

hatırlıyorum zamanında ve iyi bir ders notuyla bitirdiğimi hatırlıyorum. Anatomim 77'ydi hatırladığım kadarıyla.”

Ö3, derslerin verimli geçmediğini şu sözlerle vurgulamıştır: *“Zaten bütün derslere kendimiz çalışıp giriyorduk. Açıkçası kendi çabalarımızla hepsi. Bu konuda çok verimli olmadı ki, ta ki eğitim hayatına başlayıp da işte böyle tecrübeli öğretmenlerden bir şeyler görüp uygulamaya uygulaya. Daha doğrusu kendimiz öğrendik diyelim, o şekilde.”* Ö15 de derslerinin verimli geçmediğini, derslerde sadece ezber yaptığını ifade etmiştir: *“Açıkçası hiçbir dersin bana orda aldığım eğitimin verimli olduğunu düşünmüyorum. Ben daha sonra kendimi yetiştirdim. Ben usta öğretici olurken, öğretmenlik yaptığımda kendimi yetiştirdim. Yani ben orda sadece ezber yaptım, derslerimi geçtim. Ondan sonra benim bu öğretmenlik açısından aldığım her şey uygulamalı, kendi yaptığım, ücretli yaptığım, köy okullarında yaptığım çalışmalardan dolayı kazanımlarım. Yoksa bana açık öğretimde aldığım o hiçbir şeyin bir faydası, etkisi yok.”*

Açık öğretimde verimli geçen derslere ilişkin soruya Ö11 yanıt vermemiştir. Öğretmenlerden gelen cevaplara göre en çok alan derslerinin verimli geçtiği görülmektedir. Öğretmenlerin, uygulama derslerinden başarılı olması, lisans eğitimi alırken bir yandan da ücretli öğretmenlik yapmış olmalarıyla ilişkilendirilmiştir.

4.4. Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerinin Verimliliği

Görüşme yapılan öğretmenlerin tamamı lisans eğitimlerinde okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerini aldıklarını belirtmişlerdir. Bu iki dersin verimliliğine ilişkin soruya öğretmenler verimliydi (f=15) ve verimli değildi (f=5) cevaplarını vermişlerdir.

Öğretmenlerden Ö3, konuya ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: *“Evet uygulama dersleri falan aldım. Ben Yerköy'deydim, Yozgat'a gidiş-geliş yaptım haftanın bir günü. Uygulama öğretmeni çok iyiydi sağ olsun, çok ilgilendi, çok yardımcı oldu bize. Yani verimli geçti.”* Ö9 ise derslerden aldığı verimi şu cümlelerle dile getirmiştir: *“Evet aldım, alıyordum. Tabi ki verimliydi. Az önce de belirttiğim gibi öğretmenlerimden çok*

şey öğrendim. Kendim de zaten çalışıyordum ama diğer öğretmenlerin tecrübelerinden faydalanmak apayrı bir kazanç oldu benim için.”

Ö14, derslerin verimli geçtiğini hatta uygulamaya daha çok zaman ayrılması gerektiğini söylemiştir: *“Dediğim gibi yani bire bir olduğu sürece de güzeldi. Staj, stajı belirtiyorum. O süreç daha uzun olmalı ve daha çok öğretmenler bire bir sınıfta bırak yani sınıfta bire bir uygulayarak staj geçmeli bence.”* Görüşme yapılan Ö16 ise derslerden aldığı verimi şu cümlelerle vurgulamıştır: *“Evet alıyordum. Geçiyordu. Okul bizi direkt okullara bölmüştü zaten, staj mantığıyla. Yozgat Merkez’e geliyorduk. Ben ilçede oturuyordum. Yozgat Merkez’e gelip uygulama derslerimizi bire bir anaokullarında alıyorduk. Verimli geçiyordu. Hocalarımız bize yardımcı oluyordu o konuda.”* Ö17 ise anlatısında şu ifadelerle yer vermiştir: *“Evet, aldım. Evet, hem teorik hem pratik olarak ben aldım. Stajımızı normal dört yıllık okuyan öğretmen arkadaşlar gibi ben de stajımı yaptım. Şehir içindeki bir anaokulunda yaptım. Evet, verimli geçtiğine inanıyorum.”*

Okul deneyimi dersinin verimli geçtiğini, öğretmenlik uygulaması dersinin ise verimli geçmediğini söyleyen Ö6’nın ifadeleri şu şekildedir: *“Hocam aldım. Okul deneyimi de aldım, uygulamayı da aldım. Deneyim, okul öncesi deneyimi iyi geçti diyelim hocam ama okul öncesi uygulamam, son sınıf iyi geçmedi. Şöyle, çok kalabalıktı sınıf öğrenci sayısı, şey de fazlaydı, stajyer de fazlaydı. Öğretmen hiç kimseyi istememişti, herkesi şey gösterdi hani devamlılık şeklinde gösterdi ama yaptırmadı yani. Yaptım mı, yaptırmadı yani yapmadım. Öğrendim mi, öğrenemedim de o yüzden.”* Öğretmenlik uygulaması dersinden verim alamadığını söyleyen Ö15, anlatısında şu sözlere yer vermiştir: *“Evet öğretmenlik uygulaması şöyle: Ben köyde ücretli öğretmenlik yapıyordum. Aynı zamanda okuyordum ve merkeze geliyordum. Merkezde de burada bir anaokulunda uygulamalı ders yapıyorduk. Ama nasıl yapıyorduk? Ben öğretmenlik yaptığım için öğretmenin benden beklentisi vardı. Bana bir şey katmak yerine benden bekliyordu. Müfettişin soracağı soruları bile önceden bana vermişti ben cevaplamıştım ki öğretmenimiz yaşça benden de küçüktü. Öyle benim uygulama öğretmenim yaşça benden de küçüktü. Benim verimliliğimi görünce her şeyi bana yüklüyorlardı. Çok da bana bir verimi olmadı. Aksine benim ona verimim oldu diye düşünüyorum.”*

Ö20, uygulama dersinde yaptığı stajın verimli geçmediğini belirtmiştir: *“Ücretli öğretmenlik yaparken ben bir gün izin alıp gidiyordum ama verimli geçmiyordu. Çünkü o zamanki staja bakış açısı, bilmiyorum staj öğretmeninden de kaynaklanıyordu sanırım. Mesela ben staja gittiğimde sadece sergiye yönelik üç boyutlu etkinlik yaptırmışlardı bana, öyle diyebilirim. Sınıf yönetimine aktif katılmıyorduk. Şu anki bizim yanımıza gelen stajyerlerle olan iletişimimiz gibi bir iletişim yoktu öğretmenlerimizle. Bu yüzden de ben verimli geçtiğini düşünmüyorum.”* Ö6 ise uygulama derslerinden verim alamadığını şu sözlerle belirtmiştir: *“Okul öncesi uygulamam, son sınıf iyi geçmedi. Şöyle, çok kalabalıktı sınıf öğrenci sayısı, şey de fazlaydı, stajyer de fazlaydı. Öğretmen hiç kimseyi istememişti, herkesi şey gösterdi hani devamlılık şeklinde gösterdi ama yaptırmadı yani. Yaptım mı, yaptırmadı yani yapmadım. Öğrendim mi, öğrenemedim de o yüzden.”*

Öğretmenlerden gelen yanıtlara göre Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’ye devam ederken okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamasını tüm öğretmenler almıştır. Öğretmenler genel olarak bu derslerin verimli geçtiğini ifade etmişlerdir. Ücretli öğretmenlik yaptıkları için de uygulama esnasında zorlanmadıklarını belirtmişlerdir.

4.5. Üniversiteye Başlamadan Önce ve Göreve Başladıktan Sonra Açık Öğretimle İlgili Düşüncelerin Değişimi

Yapılan görüşmelerde öğretmenlerin üniversiteye başlamadan önce ve göreve başladıktan sonra açık öğretimle ilgili düşüncelerinin genel olarak değişmediği görülmektedir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlara göre düşüncelerimde değişme olmadı, değişme oldu ve kıyaslama yapamıyorum temaları oluşturulmuştur. Soruya cevap vermeyen öğretmen yoktur.

Açık öğretime karşı düşüncesinde herhangi bir değişim olmadığını söyleyen Ö3, düşüncesini şu şekilde ifade etmiştir: *“Açıkçası ilk başlamadan önce hani şu tedirginlik oluyordu, acaba hani açık öğretimden okuyoruz ama diğer örgün eğitimlerle birlikte bizde atama olacak mıyız, olmayacak mıyız, bunun tedirginliği vardı açıkçası. Ama ilerleyen zamanlarda hani bitirip de bizden bir yıl önce, iki yıl önce atanmaları duyduktan sonra çok da bir farkı olduğunu düşünmedim açıkçası.”* Ö2 de benzer ifadelerle yer vermiştir: *“Açık öğretimle ilgili düşüncelerimde herhangi bir değişme olmadı. Yani ben*

çok önyargılı değildim. Tamam, üniversiteye gitmek istiyordum, aktif gitmek istiyordum falan ama açık öğretime karşı da bir önyargım yoktu. O yüzden son mezun olduktan sonra da birikimime bakınca, meslektaşlarımdan herhangi bir eksiği olduğunu görünce herhangi bir şey olmadı, değişme olmadı düşüncelerimde.” Konuya ilişkin düşüncelerinin değişmediğini söyleyen Ö16 anlatılarında şu ifadelerle yer vermiştir: *“Olmadı. Ben çok soğuk bakmıyordum açık öğretime. İstiyordum da. Bölümümü seviyordum açıkçası. Başka bir bölüm olsa okumazdım ama okul öncesi olduğu için seçtim. Düşüncelerimde de hala bir değişiklik yok yani.”*

Düşüncesinin değiştiğini belirten Ö7, düşüncelerinin neden değiştiğini şu sözlerle ifade etmiştir: *“Evet oldu. Ben genelde hep açık öğretimi şey zannederdim. Özellikle erkekler askere gitmekten kaçmak için açık öğretim okuyorlar diye düşünürdüm. Açık öğretimde böyle bir bölüm olduğunu bilmiyordum. Keşke şu an da yine olsa. Hani farklı bölümler olsa. Ne bileyim hukuk olsa, okumayı çok isterim kendi adıma. İşte bu açık öğretimin hani bize yarayan, bayanlara yönelik olsun çok bölüm olduğunu ben zannetmiyorum. Hani var, iki yıllık var ama o da kimsenin işine yaramıyor. Yani insanların böyle hani özellikle ben mesela engellilerin için farklı bölümler açılmasını çok istiyorum. Çünkü çok fazla var, oluyor bunların.”* Ö11 ise düşüncelerindeki değişimin sebebini şu sözlerle vurgulamıştır: *“Evet, açık öğretim okumadan önceki düşüncelerim, açık öğretim okuduktan sonra değişti. Şöyle değişti, açık öğretim okumak sanki bana çok kolay görünüyordu. Herkes dışarıdan açık öğretim okuyabiliyor, demek ki çok kolay bu, böyle bir tahsili bitirmek diye düşünüyordum. Fakat açık öğretim bire bir iki yıl okuyup bitirdikten sonra o kadar da kolay değilmiş. Bire bir ders çalışmak ve bire bir bayağı bir zaman ayırmak ve gayret göstermek gerekiyormuş, bunu anladım. Emeksiz olmuyormuş yani hiçbir şekilde.”*

Görüşme yapılan öğretmenlerden Ö5, düşüncelerinde bir kıyaslama yapamadığını şu ifadelerle dile getirmiştir: *“Yani açık öğretim hani, örgün eğitimi görmediğim için kıyaslama şansım yok. Hani örgün eğitimde nasıldı veya açık öğretimin farkı nasıldı? İlla ki örgün eğitimin daha verimli olduğunu düşünüyorum. Sonuçta kitap üzerinde anlatmak farklı, öğretmenin anlattığı farklı, arkadaşlarla yorumlayarak öğrenmek farklı. O yüzden ben hani örgün eğitimin daha verimli olduğunu düşünüyorum.”*

4.6. Öğretmenliğe Atandığında Hissedilen Duygu ve Düşünceler

Yapılan görüşmelerde uzaktan eğitim alarak atanan öğretmenler, eğitimleri sürecinde ücretli öğretmenlik yaptıkları için zorlanmadıklarını ifade etmişlerdir. Ö7, konuyla ilgili düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: *“Benim için çok değişen bir şey olmadı. Çünkü dediğim gibi ben zaten çalışıyordum. Yani ben 99 kız meslek lisesi çıkışlıyım. Daha sonra ben 2000 yılında Kayseri TED Koleji’nde göreve başladım. Daha sonra açık öğretime girdik. Üç aylık bize bir oryantasyon kursu verdiler. O kurstan bitirdikten sonra bizi ücretli öğretmen olarak köylere dağıttılar. O yüzden benim için hani çok böyle bir şey olmadı. Hani bir kopuş süreci ben yaşamadım. Rahattım yani, çok böyle bariz bir sıkıntı yaşamadım bugüne kadar.”* Ö17 de kız meslek lisesi mezunu olmasının avantajını şu sözlerle ifade etmiştir: *“Ben duygu ve düşünce olarak uzaktan eğitim aldığımı düşünmüyorum çünkü kız meslek lisesi mezunuydum. Atanmadan önce altı yıl usta öğreticilik yaptım. Ben bu işin hamurundan geldim. Onun için hiçbir değişiklik olmadı düşüncelerimde.”* Ö19 da benzer ifadelere yer vermiştir: *“Valla diğerlerine göre bence 4-0 önde başladık. Yani diğerleri mesleğe uyum sağlayım, ben üç yıllık öğretmen oluyum, neyi nasıl yapacağım diye düşünürken, biz zaten dört yıldır öğretmendir bitirdiğimizde. Yani 4-0 önde başladık.”*

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP eğitimine devam ederken bir yandan ücretli öğretmenlikle göreve başlamayı dezavantaj olarak gören Ö6, düşüncelerini şu şekilde belirtmiştir: *“Duygu ve düşüncelerim yani şey, ister istemez uygulama dersi almamıştım, onun şeyiyle hani bir böyle şeylik vardı. Psikolojik anlamda tereddütlerim vardı ama bunu yaşayarak yani ilk tabi ki ilk yıl başladığımız gibi değilim. Güzeldi yine de o tecrübelerle şu ana geldik. Tecrübe kazandık ilk yıllarımızdan başlayarak.”* Ö13’ün anlatılarında yer verdiği ifadeler de benzer niteliktedir: *“Tabi ki o dönemlerde ben daha ikinci sınıfa başladığımda görev almıştım. Daha yolun çok başındaydık. Daha tam mesleği öğrenmeden biraz daha hani işin içine girmiş olduk. Acemilikler tabi ki oldu. Hani biraz da yaparak yaşayarak öğrenme oldu benim için. Hani mesleğim o branş bittikten sonra hani o bütün yılı, dört yılı tamamladıktan sonra göreve başlamış olsaydım daha avantajlı olurum diye düşündüm, hani düşünüyorum şu an. Öğrenmeden işin başına geçmiş gibi oluyorsunuz, daha ilk yıllarda. Çünkü bir yıllık eğitimle ve uygulamaya geçmiş gibi oldum. Hani erken görev almak o anlamda birazcık daha erken*

tecrübe sahibi olmama neden oldu. Biraz acemilikler yaşadım.” Ö18 de lisans eğitimini tamamlamadan, ücretli öğretmenliğe başlamanın dezavantajını yaşadığını şöyle anlatmıştır: “Yine uzaktan eğitim alarak öğretmenliğe atandığımda yine daha önce de diğer sorularda belirttiğim gibi ücretli öğretmenlik yaptığım için ilk hani ücretli öğretmenliğe başladığımda şunu söyleyebilirim. Sınıf ortamına, okul ortamına yabancıydım. Orda çocukları tanımak veya çevredeki kişilerle iletişime geçmek biraz beni tedirgin etmişti. Ama kısa sürede tekrar kendimi toparlayarak işe alıştım.”

Açık öğretim okuduğu için herhangi bir farklı duygu yaşamadığını belirten Ö2, anlatısında şu noktalara değinmiştir: *“Yani kendimi öğretmen gibi hissediyordum, öyle farklı bir şey konumunda değildim hani diğerleri daha farklı, ben daha farklıyım gibi bir düşüncem hiç olmadı. O yüzden, o yönden herhangi bir problemim olmadı.”* Ö9 da benzer ifadelerle yer vermiştir: *“Normal örgün öğretimde eğitim görmüş gibiydi, bir değişiklik olmadı. Zaten çalıştığım için atandığımda da hiçbir sıkıntı yaşamadım, öncesinde tecrübem olduğu için.”*

4.7. Öğretmenliğe Başlanıldığında Karşılaşılan Sorunlar

Yapılan görüşmelerde öğretmenlerin, göreve başladıklarında en çok okulun fiziki donanımına ilişkin sorunlarla karşılaştıkları görülmüştür. Fiziki donanım yetersizliği, öğretmenlerin kendilerini acemi hissetmeleri, velilerle yaşanan problemler, AÖF mezunu oldukları için diğer meslektaşların bakış açıları, sınıftaki öğrencilerin yaş grubunun farklı olması ve öğretmene fazladan iş yükü verilmesi yaşanan sorunlardır. Öğretmenlerden altısı ise sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Kız meslek lisesi mezunu olduğu için avantajlı olduğunu düşünen Ö7, herhangi bir sorunla karşılaşmadığını şu sözlerle ifade etmiştir: *“Dediğim gibi hani çok fazla sorunla karşılaşmadım. Hani zaten işin, kız meslek lisesi mezunu olmanın da getirmiş olduğu burada bir artı var. İşin içinden gelen bir insan olunca karşılaştığım sorunları, o dönem illa bir sorunlar yaşadıysam, lisedeki öğretmenlerimizle onu çözmeye çalıştım.”* Aldığı seminerlerle ve kaynak kitaplar sayesinde sorun yaşamadığını belirten Ö18’in düşünceleri şöyledir: *“Ders işlerken seminer almış oldum. Müfettişlerimizin kaynak kitaplarına başvurdum, planları araştırdım, çocuklara nasıl faydalı olabilirim diye çocuk*

gelişimci yazarların kitaplarını okuyarak kendimi yetiştirdim.” Ö10: “Bir sorunla karşılaşmadım. Niye, çünkü zaten benim şu an dördüncü sınıf öğrencilerim var üniversiteden mesela aynı bizim gibi eğitim alıyorlar. Zaten atandığınızda öğreniyorsunuz mesleği hocam. Bence bu her meslek dalı için öyle, doktor da mesela hemen üniversiteyi bitirince uzman olabiliyor mu, olamıyor. Bizde de öyle. Çocuklarla öğreniyoruz, idareden öğreniyoruz, öğretmen arkadaşlardan öğreniyoruz. Yani üniversite sadece hazırlıyor, kendinizi geliştirmek size kalıyor. Yani böyle düşünüyorum.” sözleriyle kendini geliştirdiği için sorun yaşamadığını vurgulamıştır.

Fiziki donanım yetersizliğinden sorun yaşayan öğretmenlerden Ö4 yaşadığı sorunlarda fiziki donanımı şu sözlerle vurgulamıştır: *“Öğretmenliğe başladığımda doğuda başladığım için doğunun şartları bura gibi değil. Doğuda bir sınıfım bile yoktu. Yani bana bir okulun kullanılmayan bir sınıfı verilmişti. Hiçbir malzemem yoktu, o bir masa ile ders yapmaya çalışıyordum. Yani o yönden bayağı bir sorunlarla karşılaştık. Isınma sorunumuz vardı, bir sobamız vardı ve yakmıyorlardı. Şey olarak yani okul şartları olarak sıkıntı yaşadım.”* Ö14 ise hem çalıştığı yerde yaşadığı olumsuzluklar hem de okulun eksikliklerine ilişkin bilgiler sunmuştur: *“Çok. Ben ilk stajyerlik yaptığımda Samsun Yaylaçatı köyünde başladım. Araç gereç hiçbir şey yoktu, kalacak yerim de yoktu. Bir mezarlığın yanında kaldım. Bir bayanın kalması gerçekten zor. Samsun gibi bir yerde, ben Çorumluyum. Orda odun yakmak, işte bilmiyordum. Öğrencilerimle gerçekten onların getirdiği oduna muhtaçtık. Ellerinde birer tane odun getiriyorlardı. Araç gereç, materyal, ellerimin fotokopi aleti yoktu zaten. Deneye bir şekilde araç gereç kendiniz ayarlarsınız ama değişik materyalleri kendi elimle çizdiğim için ellerimin kanadığını hatırlarım, soğuktan çatlayıp. Yani şartlar inanılmaz zor, ilk göreve başlayan arkadaşlar için söyleyim bunu. Yöntem, teknik üniversitede ne öğrendiyseniz hepsini uygulamaya çalışıyorsunuz tabi ama elinizdeki imkanınız doğrultusunda. Yani eğer paranız varsa ve kıyıyorsanız, kıymak zorundasınız zaten. Çünkü iki arada bir derede kalıyorsunuz. Verdiğiniz eğitim kaliteli olmazsa mutsuz oluyorsunuz, o dengeyi kurmak çok önemli.”*

Daha önce herhangi bir tecrübesi olmadığı için sorun yaşayan Ö15’in düşünceleri şu şekildedir: *“Önce köy okullarında başladım. Ücretli başladım. Hiçbir deneyimim yoktu. İlk defa gittiğim için hiçbir bilinç, bir de yüz yüze eğitim almadığım için bilinçli değildim, bocaladım. İlk 1-2 ay bocaladım. Çünkü ne yapacağımı bilmiyordum. Sınıf*

içerisine girdim. Çocuklar bana bakıyor, ben onlara bakıyorum. Ben şimdi bunlarla ne yapacağım. Evet birtakım bilgiler oluştu staj kısmında ama dediğim gibi, verimli olmadığı için bocaladım.” Ö13 de öğrenci davranışlarını çözmekte zorlandığını belirtmiştir: “Problem davranışları çözmekte sorun yaşamıştım ilk zamanlar.”

AÖF mezunu olduğu için meslektaşları tarafından tepki aldığını belirten Ö3, yaşadığı sorunu şu sözlerle belirtmiştir: “Dediğim gibi açık öğretim mezunlarına çok tepki oluyordu hem kendi meslektaşlarımızdan hani okul öncesi branşlarımızdan hem de diğer branşlardan açıkçası tepki aldığımız oluyordu ki zamanla hani bunu yendik açıkçası.” AÖF’den mezun olup atamasının yapılmasını diğer öğretmenlerin haksızlık olarak değerlendirdiği görülmektedir.

Velilerle sorun yaşadığını belirten Ö5, şunları söylemiştir: “Köye atanmıştım, Yozgat’ın bir köyüne atanmıştım. Yani velilerle biraz sıkıntı oldu. İlk zamanlar velilerin söylediklerini kafama takıyordum, tabi bunu 12 yıldan sonra zamanla, tecrübeyle kazandık. Yani ilk zamanlar bir velim, ya ben bu kadar çalışıyorum, bu kadar uğraşıyorum da bu veli beni niye bunu problem yani mesela köyde, bana diyor ki ikinci dönem olmuş hocam diyor benim çocuğum daha okumayı, yazmayı sökmeyi diyor. Yani okul öncesinin ne olduğunu bilmiyorlar. Okul öncesinin ne öğretildiği bilinmiyor. Ha onu zamanla işte, tecrübe ederekten, ben ne yaptım, toplantılarda artık işte okul öncesinde şunlar, şunlar, şunlar anlatılıyor, şunlar şunlar öğreniliyor hani benim vereceğim bunlar. Bunları takip edin yeterli.” Velilerin okul öncesini tam olarak bilmedikleri için sorun yaşandığı görülmektedir. Ö5’in de belirttiği üzere 12 yıl önce okul öncesi çok yaygın olmadığı için velilerle sorunlar yaşanmıştır.

İlköğretim kurumunda çalıştığı için okulda fazladan kalan, okula taşımayla gelen öğrencilerle, ek bir ücret almadan fazladan ders yapan Ö6’nın yaşadığı sorun şu şekildedir: “İlk başladığımda hocam, benim şeydi, köy okuluydu. Köy okulu ama şöyle bir şeydi. Köyde, bölgede öğrenci yoktu hocam. Taşımali öğrenci geliyordu. O zaman sekiz yıllık zorunlu eğitim, ilköğretim içerisindeydi. Bana da taşımali öğrenci geldiği için öğleden sonraya bu öğrenciler kalıyordu yani üç buçuğa kadar benimle beraberdi, bu açıdan zorluk yaşamıştım.” Burada Ö6’nın okul idaresinden, okulda güvenlik olmamasından ve en önemlisi öğrencilerin güvenliğinden kaynaklı okulda fazladan

kaldığı görülmektedir. Bu durum öğretmen ve fazladan ders gören öğrenciler için sorundur.

Ö16 sınıfında farklı yaş grubundan öğrenciler olduğu için sorun yaşamıştır: *“Benim ilk atandığım Sorgun’da yaş grubu farklıydı. Biraz onda zorlandım. Sınıfımda dört yaş çocuğu da vardı, beş de vardı altı yaş da vardı. Bunu idareye söyledim. İleriki yıllarda ayırdık sınıfları ama ilk iki sınıf olduğumuz için sabahçı öğlenci karma bir sınıf vardı. Ben onda çok zorlandım çünkü küçükler her zaman söylüyorum büyüklerle aynı sınıfta olmamalı küçük yaş grubu. Onların gelişimi tamamen farklı. İlk yılımda öyle bir talihsizlik yaşadım. Bana öyle bir sınıf geldi.”* Okul öncesi çağındaki öğrencilerin gelişimleri farklı olduğu için 3-4-5 yaş grupları olmak üzere farklı sınıflar oluşturulmalıdır.

4.8. Sorunların Üstesinden Gelebilmek İçin Başvurulan Yollar

Öğretmenlerin, mesleğe başladığında karşılaştıkları sorunların üstesinden gelebilmek için hangi yollara başvurulduğu sorulmuş ve bu soruya iletişim (meslektaşlarla, velilerle veya diğer kişilerle) kurdum, kendi çabalarım ile araştırma yaptım, sorun yaşamadım, herhangi bir yola başvurmadım ve öğrencilere uyku saati yaptım yanıtları alınmıştır.

Meslektaşlarıyla iletişim kurarak sorunların üstesinden geldiğini söyleyen Ö2’nin ifadeleri şu şekildedir: *“Olası belki ufak tefek şeylerim olduysa onları aşmak için de genelde meslektaşlarımla konuştum. Hani o şey zamanında, ücretli çalıştığım zamanda meslektaşım yoktu, tek bendim okul öncesi öğretmeni olarak, meslektaş derken zümrem yoktu. Tek olunca hani farklı farklı insanlar, müdür, müdür yardımcısı, diğer öğretmenler, öğretmen olmayan insanlar, onların fikirlerini dinlemem gerektiğini öğrenmiştim. Yani zümrelerimden yardım istediğim oldu.”* Ö19 da karşılaştığı sorunların üstesinden gelebilmek için meslektaşlarıyla iletişim kurduğunu söylemiştir: *“Şöyle, benim grubumdan, mezun olduğumuz gruptan da çok fazla arkadaşımız vardı. Yine başka yerden arkadaşlarla da gruplarımız vardı. Sorunlarımızı hani genel sorunları ya da şöyle söyleyebilirim, meslekle ilgili toplanıp konuştuğumuzdaki sorunları yine bu arkadaşlarla,*

meslek gruptan arkadaşlarla konuşup ortak çözüm arama yoluna gidiyorduk. Hani en kısa sürede nasıl çözülebilir, ne yapabiliriz?”

Görüşme yapılan öğretmenlerden Ö5, velilerle iletişim kurarak sorunların üstesinden geldiğini belirtmiştir: “İşte söylediğim gibi hangi yollara, artık bundan sonra en başta veliye söylüyorum. Diyorum ki toplantıda anasınıfında bunlar veriliyor, bunları artık öğreneceğiz. Hani bana niye okumayı, bana niye, o örneği de sürekli veriyorum. İşte benim velim bana ikinci dönem dedi ki hocam biz niye çocuk ikinci dönem olmuş hala okuma yazmayı niye öğrenmedi şeklinde sorularla gelmeyin diyorum.” Çalıştığı okulun bağlı olduğu milli eğitim müdürlüğüyle iletişime geçerek sorunları çözme yoluna gittiğini söyleyen Ö8’in anlatısı şu şekildedir: “Hocam, ben bu sorunların üstesinden gelebilmek için milli eğitimle filan çok görüştim. İşte gerekli malzemeleri filan temin etmelerini istedim, edilenler oldu. Edilmeyenler olduğu zaman da hocam kendi başıma işte bazı mobilyacıydı, işte ne bileyim başka ek kaynak bulabileceğim hani insanlarla görüştim ya da arkadaş ortamında kendi aralarımızda işbirliğiyle bir şekilde halletmeye çalıştık. Tamamen girişimcilikle hocam, o şekilde halletmeye çalıştık.”

Araştırma yaparak ve bireysel çaba göstererek sorunların üstesinden gelmeye çalıştığını söyleyen Ö15’in anlatısında şunları vurgulamıştır: “Dediğim gibi ilk benden önce çalışan insanı buldum. Onları araştırdım, yaptıklarını sordum. Tabi ki o zamanlar bir 17-20 sene öncesi ne sınıf var ne etkinlik yapabileceğiniz malzeme var ne fotokopi makinası var. Hiçbir şey yok. Size boş bir sınıf veriyor, öğrenciyi bile kendiniz bulun diyecek şekilde. Ondan sonra her şeyi akşamdan kendimiz çizdik. 20 öğrenciyse 20 tane etkinliği kendim çizdim. Bütün planları tek tek elimizde kendimiz yazdık. Her şeyi günlük plan, yıllık plan... 10 tane o gün mesela 10 tane boyamaydı, okuma yazmaya hazırlık etkinliği idi, sanat etkinliği idi, ne vereceksem o derste bütün etkinlikleri akşamdan sabaha kendimiz çizdik, kendimiz ben kendim çizdim, ellerimle çizdim her çocuk için, sabah da onları yaptırdım. O şekilde ilerledim yani.” Ö18 de bireysel çabalarla sorunların üstesinden gelmeye çalıştığını ifade etmiştir: “Yine dediğim gibi yani çocuk gelişimci hocalarımızın, özellikle Doğan Cüceloğlu, Atalay Yörükoğlu’nun kitaplarını okuyarak çocuklara faydalı olmaya çalıştım.”

Görüşme yapılan öğretmenlerden Ö11, herhangi bir sorunla karşılaşmadığını şu sözlerle belirtmiştir: “Bir sorunla karşılaştığımı söyleyemiyorum. Ben onlarla yaşadığım

hiçbir şeyi sorun olarak görmüyorum çünkü.” Ö12 de benzer ifadeler kullanmıştır: “Yaşamadığım için hani bir başvuru yolu da aramadım diyebilirim sekizinci soru için.”

Sorunların üstesinden gelebilmek için herhangi bir yola başvurmadığını söyleyen Ö3’ün ifadeleri şu şekildedir: *“Valla açıkçası ben bir başvuruda falan bulunmadım. Yani onlar istediği kadar konuştu, ben bir tepki falan vermedim açıkçası. Hani o tür kişilerle de çok iletişim kurmadım ki ilerleyen zamanlarda benim de bu işi gerçekten hak ederek yaptığımı, gerçekten verimli olduğumu gördükleri zaman zaten bu olumsuz düşünceleri silindi açıkçası.”*

Öğretmenlerden Ö6, öğrencileri normal vaktinden daha çok okulda kaldığı için onlara uyku saati yaparak sorunu çözmek istediğini şu sözlerle belirtmiştir: *“Yani hocam mesela çocuklar hani o saate kadar benimle kaldıkları için çocuklara uyku saati yapmışım yani. Çünkü çocuklar sabah saat altı buçukta geliyorlardı hocam servisle, üç buçuğa kadar kalıyorlar. Mecburen çocuklar hani dinlenme için velilerden şey istemiştin işte boyutlarınca minderler, yani 15 öğrenci falan da vardı sınıfta az bir öğrenci sayısı da değildi küçük oldukları için. Taşınmalı gelen çocukların da yemeklerini yiyorlardı yani değişik bir sistemdi. Daha önceki yıllarda da öğretmen o şekilde götürdüğü için ben o önyargıyı da kıramadım hani, anlatsan da anlamıyorlardı. O şekilde hani kendimizce bir yöntem bulmuştuk.”*

4.9. Sorunların Çözümünde Lisans Eğitiminin Yol Göstericiliği

Lisans eğitiminin, yol göstericiliğine ilişkin soru öğretmenlere yöneltilmiştir. Öğretmenlerden yedisi lisans eğitiminin yeterli olmadığını ifade ederken dokuz öğretmen ise bu eğitimin faydalı olduğunu belirtmiştir. Dört öğretmenin cevapları ise konudan bağımsızdır.

Sorunların çözümünde lisans eğitiminin yeterli olmadığını ifade eden Ö1’in ifadeleri şu şekildedir: *“Şimdi ben lisans eğitiminde zaten çok yeterli olduğumu bilseydim, hani aldığım lisans eğitiminin, dediğim gibi bu araştırma işine, şey işine çok belki de hani fazla dönmeyecektim. Veya kendime daha çok güvenecektim. Ama ben hiçbir zaman bu konuda kendimi tam olgun ve yetkin görmedim. Her zaman kendimi bir*

tık daha üste çıkarmak için çabaladığım için bana göre çok yeterli değildi o eğitim. Yani diyorum ya hani hocalarla yüz yüze değilsin, yani uzaktasın.” Öğretmenler uzaktan eğitim aldıkları için aldıkları eğitimi yeterli görmemektedir

Açık öğretimde öğrenilen bilgilerin ezbere dayalı olduğu için unutulduğunu ifade eden Ö5 düşüncelerini şu şekilde belirtmiştir: *“Hocam, öğretmenlik kitaplarla öğrenilmiyor. Yani lisansı bana çok böyle hani çocukların işte kişiliklerinin %70’i bu dönemde gerçekleşiyor gibi hani bilimsel birkaç kelime faydası olur ama öğretmenlik yaşanarak öğreniliyor. Hani benim ilk senemle benim şu an arasında dağlar kadar fark var. Hani kitapların bir faydası olduğunu ya açık öğretimmiş hani bilmiyorum. Belki yüz yüze olsa belki öğretmenlerin deneyimlerini dinleyecektik, hayat hikayelerini dinleyecektik, yaşadıklarını dinleyecektik, o zaman belki farklı olurdu ama açık öğretim olduğu için kitaplarda ne söylediyse o. O da zaten bilgiler unutuluyor, anlatılmaz yaşanır öğretmenlik.”*

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’ye devam eden öğrencilerin başarılı olmak için kendilerinin gayret göstermesi gerektiğini dile getiren Ö15’in düşünceleri şu şekildedir: *“Lisansın dediğim gibi açık öğretimdeki olan kısmı bana çok bir şey katmadı. Benim kendi çabalarım ile bir şeyler öğrendiğimi, daha önceki çalışanlarla muhabbete girip onlara danıştığım da, onlardan aldığım geri dönütlerle bir şey öğrendiğimi söyleyebilirim.”*

Lisans eğitiminin meslekte karşılaşılan sorunları çözmede yeterince yol gösterici olduğunu belirten Ö2 anlatılarında şunları söylemiştir: *“Bu lisans eğitiminde aldığım eğitim tabi ki çok büyük yardımcı oldu bana. Ben lisede de temelini attığım için o eğitimin onun da birikimiyle, yedi yıllık bir birikim vardı onların çok faydasını gördüm tabi ki.”* Ö11 de farklı bakış açısı kazandırdığı için eğitimleri yeterli görmüştür: *“Lisans eğitiminde aldığım eğitimin faydası oldu, bana değişik bir bakış açısı kazandırdı. Kendimi geliştirmek için değişik bir pencere açtı diyebilirim. Özellikle branş derslerinde daha farklı düşünmeye başladım. Teknolojiden daha çok yararlanmayı öğrendim.”*

Lisans eğitimi sırasında edindikleri teorik bilgileri sınıfında uygulayan Ö12, eğitimi yeterli bulmuştur: *“Yani aldığımız eğitimi pekiştirdi. Öğretim yöntem ve tekniklerini çok detaylı öğrendik. Gerçekten yani hangi etkinlikte neyi, nasıl yapacağımızı*

ki, ikinci olarak bence şey lisans eğitiminde ölçme ve değerlendirme gerçekten başlı başına öğrenilmesi gereken en önemli nokta diyebilirim.” Bu düşüncelere ek olarak Ö20, gözlem stajlarının da etkisini vurgulamıştır: “*Ya tabi ki burada da yine derslerimizin çok büyük etkisi var. Yani okul, stajda gördüğümüz şeyler, staj hocalarımızdan gördüğümüz şeyler, yine de gözleme dayalı bazı şeyleri uyguladık diyebilirim ama beni daha çok kendi iç sesim yönlendirdi. O noktada çok etkisi olmadı.*”

4.10. Meslekte Karşılaşılan Sorunları Çözmede Diğer Okul Öncesi Öğretmenlerden Destek Alma

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde mesleklerinde karşılaştıkları sorunlar sorulmuştur. Sorunların çözümlerine yönelik diğer okul öncesi öğretmenlerden destek alınıp alınmadığına ilişkin veriler elde edilmiştir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu karşılaştıkları sorunlarda meslektaşlarından yardım aldığını belirtirken, öğretmenlerden birkaçı ise yardım almadığını ifade etmiştir.

Meslektaşlarından halen yardım aldığını belirten Ö7, anlatılarında şu ifadelere yer vermiştir: “*Alıyorum. Yani bugün bile herhangi sorun yaşadığım zaman ya da işin içinden çıkamadığım bir şey yaşadığım zaman etrafımdaki arkadaşlarımdan soruyorum. Etrafımdaki olan herkesle elimden geldiği kadar sorunu paylaşıp yardım almaya mutlaka çalışıyorum.*” Farklı bakış açılarını görmek için yardım aldığını söyleyen Ö9, düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “*Tabi ki aldım. Akıl akıldan üstündür ve değişmeyen tek şey değişimin kendisidir kesinlikle. Benim bir de herkesin açısı çok farklı, aynı probleme farklı insanlar çok farklı bakış açısıyla yaklaşabiliyorlar. Onlardan çok yardım da aldım, çok fikir danıştığım, akıl danıştığım zamanlar da oldu ve gerçekten zümrelerimden çok şey öğrendim.*”

Görüşme yapılan öğretmenlerden Ö14, zümre öğretmenleri arasında bilgi alışverişinin, yardımlaşmanın her zaman olması gerektiğini şu sözlerle belirtmiştir: “*Elbette ki aldık. Böyle kendi başımıza tıkanıldığımız durumlar oldu. Yani almazsak sorun zaten. Yani zümre olayı çok önemli. Ki zümreden ziyade çocuklardan birçok şey öğreniyorsunuz. Çünkü çok farklı bölgelere gidiyorsunuz. O bölgeleri tanımak için önce çocuk, ailesi, ondan sonra çocukla muhatap oluyorsunuz, çocuğu tanıyorsunuz. Ne kadar*

iyi diyaloga girerseniz zaten aileye de çocuğa da ulaşıyorsunuz. Ve zümreler de çok önemli, tecrübesi olan zümrelerimiz. Çok büyük gruplarımız var zaten. Onlardan bilgi alışverişi yapıyoruz.”

Ö15, çalışma hayatının ilk yıllarında meslektaşlarından yardım aldığını, şimdilerde ise daha çok yardım ettiğini belirtmiştir: *“Dediğim gibi ilk aşamalarda, ilk süreçlerde aldım. Daha sonraki aşamalarda zaten hani tecrübe kazandıktan sonra almaktan ziyade daha çok verimli olmaya yönelik bir öğretmen olduğum için daha çok yardımcı olmaya başladım. Hani gerek stajyerlerim olsun, gerek yeni atanmış öğretmenler olsun, gerek ilk öğ., 11, ne derler ona hani. Öğretmenliğe yeni adım atmış hani tedirginlik yaşayan insanlar olsun hani bunlar daha çok bana döner ve elimden geldiğince yardımcı olmaya çalışırım. Bu mesleğin ne olduğunu ne kazandırmak istediğini, yanlış anlaşıldığını anlatmaya çalışırım. Mesleğimizi anlatmaya çalışırım. Yani o iş tersine döndü. Ben daha verimli, onlara verimli olmaya çalışıyorum. Yaş itibariyle, yaşanmışlık itibariyle o şekle dönüştü.”*

Etrafında başka okul öncesi öğretmeni olmadığı için yardım almadığını belirten Ö12, anlatılarında şu ifadelerle yer vermiştir: *“Hayır almadım. Atandığımdan beri tek zümreli bir okulda çalışıyorum. Tek öğretmendir, dolayısıyla yani bu konuda kimseden destek almadım. Bir zümrem de olmadı açıkçası şimdiye kadar.”* Ö13 de etrafında tecrübeli okul öncesi öğretmeni olmadığı için yardım alamadığını belirten açıklamalarda bulunmuştur: *“Açıkçası çevremde bir hani diğer arkadaşlarımda benim konumunda olduğu için çok destek aldığımı söyleyemem. Hani çok tecrübeli insan olmadığı için etrafımda.”*

4.11. Yardım Alınan Öğretmenlerin Fakültede Yüz Yüze Eğitim Alma Durumları

Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu karşılaştıkları sorunlarda diğer okul öncesi öğretmenlerinden yardım aldıklarını belirtmişlerdir. Yardım alan öğretmenlere, kendilerine yardım eden öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye ilişkin soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerin yarısı, yardım edenlerin hem fakültede yüz yüze eğitim almış hem de Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’den mezun olduklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin diğer yarısı ise yardım aldıkları kişilerin sadece yüz yüze eğitim alan öğretmenlerden oluştuğunu veya yardım eden öğretmenlerin sadece Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’den mezun kişiler olduğunu söylemişlerdir.

Yardım alan öğretmenlerden Ö2, düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: *“Yüz yüze eğitim alanlar da vardı, almayanlar da vardı. Ben açıkçası hiçbir zaman böyle bir ayrıma gitmedim. Hani o örgün eğitim aldı, o açık öğretim bitirdi gibi bir ayrımı hiç yapmadım. O yüzden gözlemlerime göre yeterli gördüğüm ya da farklı alanlarda yeterli gördüğüm kişilerin her zaman bilgi, birikiminden faydalanmak istemişimdir. Çok faydasını gördüğüm insanlar da vardı.”* Ö2 yardım isterken mezun olunan fakülteyi ayırt etmediğini belirtmiştir. Ö3 de iki fakülte türünden de yardım alırken ayırım yapmadığını destekleyen ifadelerle yer vermiştir: *“Yani alanlar vardı. Yüz yüze eğitim alanlar da vardı, benim gibi dışarıdan okuyan arkadaşlarım da vardı. Yani ben ayırt etmedim, ikisinden de aldım açıkçası.”*

Ö15, 2000-2012 yıllarında Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’den mezun olanların sayısının bir hayli fazla olduğunu belirtmiştir. İki fakülte türünden de yardım aldığını anlatmıştır: *Eee şöyle. Yani yüz yüze de alanlar vardı. Bizim zamanımızda diyorum ya açık öğretimde okuyanlar da vardı. Şu an itibariyle hem dört yıllık okuyanlar hem açık öğretimde iki yıllık okuyanlar, hem lisede okuyanlar stajyer olarak da geliyor. Onlara da hani aynı şekilde anlatmaya çalışıyorum. Ama yani karışık, karışık. Bizim zamanımızda açık öğretim okuyanlar da çok fazlaydı.”* Ö16 ise en çok yüz yüze eğitim alan öğretmenlerden yardım aldığını, zaman zaman ise aynı fakülteden, aynı dönemde mezun olduğu arkadaşlarından yardım aldığını şu sözlerle ifade etmiştir: *“Evet, çoğu yüz yüze eğitim almış arkadaşlarımdı. Ama kendi okul öncesinde okurken birlikte, beraber olduğum arkadaşlarımdan da çok mesleğini seven, hoşuma giden çok iyi arkadaşlarım vardı. Onlara da zaman zaman sorardım.”*

Yardım aldıkları öğretmenlerin yüz yüze eğitim aldıklarını ifade eden Ö1, anlatılarında şu ifadelerle yer vermiştir: *“Evet, zaten onlar üniversitede okuyorlardı. Hem de en iyi hocalardan Belma hoca gibi falan çok iyi hocaların öğrencileriydi onlar. Zaten onlardan çok şey öğrendim.”* Ö20 de yardım eden öğretmenlerin yüz yüze eğitim aldıklarını belirtmiştir: *“Evet, onlar yüz yüze eğitim almışlardı.”* Ö10 da yüz yüze eğitim alan kişilerden yardım aldığını söylemiştir: *“Evet, çoğu almışlardı. Hacettepe mezunu da*

vardı, birçok Boğaziçi mezunu da vardı, benim gibi ama onlardan birkaç kişi dışında böyle önyargılı hiç yadırgayıcı bir şey olmadı aramızda.”

Ö18, çalıştığı okulda tek okul öncesi öğretmeni olduğu için başka okul öncesi öğretmeninden yardım alamadığını söylemiştir: *“Meslektaşlarımdan daha ziyade okul öncesi öğretmeni olmayan, ben tek öğretmenli bir okuldaydım. Zümrem olmadığı için diğer sınıf öğretmenlerinden destek almıştım. Onlar fakülte mezunuydu ve yüz yüze eğitim almışlardı.”* Ö18 sınıf öğretmenlerinden yardım aldığını belirtmiştir. Sınıf öğretmenliği lisans programında sadece yüz yüze eğitim veren fakültelerden mezun olunduğu için bu soruya hayır cevabını vermiştir.

4.12. Mesleği İcra Ederken Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Lisans Programından Mezun Olmanın Avantajları

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’ye devam eden öğretmenler, lisans eğitimi alırken bir yandan da ücretli öğretmenlik yapma imkânı bulmuşlardır. Öğretmenlerin yarısı lisans öğrencisi iken ücretli öğretmenlik yapmayı avantaj olarak belirtmişlerdir. Esnek çalışma zamanı sağlaması ve farklı bakış açıları kazandırması da programın avantajları olarak belirtmiştir. Programın herhangi bir üstünlük sağlamadığını ifade eden öğretmenler de mevcuttur.

Lisans eğitimi devam ederken ücretli öğretmenlik yaptığı için atandığında daha tecrübeli olduğunu belirten Ö3, anlatısında şunları vurgulamıştır: *“Yani biz zaten şöyle söyleyeyim, diğer üniversiteye devam eden arkadaşlardan bizim farkımız ve en önemli farkımız şu oldu: Biz mesleği zaten ilk günden beri ücretli öğretmenlik yaparak ilk günden beri çocuklarla birlikteydik ve mesleğe ilk atandığımda, ilk başladığımda daha doğrusu kadrolu olarak başladığımda birçok şeyi biliyordum. Çocuklarla nasıl iletişim kuracağımı biliyordum, ailelerle nasıl iletişim kurabileceğimi biliyordum, yeri geldiği zaman ailelerin bana destek olması için işte nasıl davranabileceğim konusunda tecrübe sahibiydim açıkçası.”* Ö9 da tecrübe konusunda benzer cevaplar vermiştir: *“Şöyle bir üstünlük sağladı: Hem okurken çalışma fırsatı elde etmiş oldum, bu gerçekten bana inanılmaz fayda sağladı. Çünkü ilk çalıştığım yerdeki insanlar gerçekten çok donanımlı insanlardı, onlardan çok şey öğrendim. Mesleğim adına da az önce de söyledim, iş, işin*

mutfağında öğreniliyor kesinlikle. Çalıştığım zaman daha fazla tecrübe kazandım. Kitaplardan daha çok şey öğrendim çalıştığım zaman.”

Ö13, ücretli öğretmenlik yaptığı için hem mesleki tecrübe kazanmayı hem de iş hayatına erken başlamayı avantaj olarak değerlendirmiştir: *“Yani mesleğe daha erken atılıp daha erken tecrübe sahibi olmama vesile oldu. Bir taraftan da dediğim gibi maddi olarak da çalışmış olmak benim için güzeldi. Benim o dönemde ihtiyacım olan bir durumum olduğu için çalışma hayatına atılmış olduk bir taraftan da.”* Ö19 da benzer ifadeler yer vermiştir: *“Ben dört yıldır bu mesleği icra ederken, onlar daha yeni mezun olmuş durumdalar, 4-0 öndeydim. Maddi açıdan da çok iyi. Diğerine bir sürü burs yatırılıyorsunuz, yine aynı şekilde tabi ki harcını yatırılıyorsunuz falan ama hem çalışılıyorsunuz hem okuyorsunuz. Zamandan yani dört yıl zamandan tasarruf sağladık gibi.”*

Ücretli öğretmenlik yaptığı için hizmet puanı aldığını ifade eden Ö7, şu sözlere yer vermiştir: *“Şu an tek sağladığı üstünlük, ücretli öğretmenlik yaptığım ile hizmet puanımı birleştirdim, sadece bu bana bir faydası oldu gözümde. Yani ben, bana bu şekilde faydası olduğunu düşünüyorum.”* Kadrolu olarak göreve başladığında hizmet birleştirme yaptığı için hizmet puanı artmıştır.

Ö18, açık öğretim okuduğu için daha çok zamanı kaldığını söylemiştir: *“Bana daha, şöyle söyleyebilirim açık öğretimi okurken daha çok zamanım kaldığı için mesleğimle ilgili daha çok araştırma yaptım. Çocukları tanıdığım için onla çocukları tanıma fırsatım daha çok oldu. Onlarla bire bir ilgilenildim. Aile ortamlarını tanıyabildim. Bu bana zaman kazandırmış oldu.”* Açık öğretimin esnek çalışma saatleri, bu programa devam eden öğrencilere kendileri için daha çok zaman tanımaktadır.

Ön lisansta çocuk gelişimi bölümü mezunu olarak göreve başladığını söyleyen Ö11, açık öğretim okumanın kendisine farklı bakış açıları kazandırdığını şu sözlerle belirtmiştir: *“Açık öğretim mezunu olarak düşünmüyorum kendimi. Çünkü ben örgün eğitimde aldım, tecrübem de vardı ama açık öğretimin bana katkıları oldu, teşekkür ediyorum onun için. İyi ki de okumuşum diyorum. Nerden okudum, keşke okumasaydım diye düşünmedim hiçbir zaman. İyi ki de okumuşum dedim. Yani bana değişik bakış açıları kazandırdı, diyorum ya teknolojiyi daha rahat kullanabilmeyi öğrendim. Türk*

edebiyatını, dünyadaki bütün çocuklarla ilgili gelişimlerini izleme fırsatı buldum, onu devam ettirmeye çalışıyorum. Kendimi geliştirmek için çok iyi oldu. İyi ki de okumuşum diyorum, nerden okumuşum demiyorum.”

Açık öğretim okumanın mesleği icra ederken herhangi bir avantaj sağlamadığını belirten Ö15, şunları söylemiştir: *“Yani mesleği icra ederken bir üstünlük sağlamadı. Sadece okurken maddi açıdan ne ev tutmuş oldum ne o ile taşınmış oldum ne bir yol masrafı oldu. Hani oturduğun yerden okumak gibi bir şey. Ama yani üstünlük, pek ben göremedim ya üstünlük sağlamadı, bana bir üstünlüğü olmadı.”* Ö15, lisans eğitimine devam ederken açık öğretimin avantajlarından faydalanmış ancak meslekte herhangi bir farkı olmadığını belirtmiştir.

Ö6, açık öğretimin yüz yüze eğitimden herhangi bir farkı olmadığını şu sözlerle vurgulamıştır: *“Yani herhangi bir üstünlük sağlamadı bence. Yani sonuçta hepimiz lisans mezunuyuz, yani sağlamamıştır.”* Ö12 de soruyu benzer şekilde cevaplamıştır: *“Bir üstünlük sağladığını düşünmüyorum. Kişinin bu işi sevmesiyle, benimsemesiyle, çocuklarla olan iletişimiyle alakalı olduğunu düşünüyorum. Yani bir üstünlük olarak görmüyorum.”*

4.13. Mesleği İcra Ederken Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Lisans Programından Mezun Olmanın Dezavantajları

Yapılan görüşmelerde öğretmenlere, Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP mezunu olmanın onların çalışma hayatlarında dezavantajlı bir durum olup olmadığı sorulmuştur. 14 öğretmen mezun oldukları lisans programının mesleklerini icra ederken herhangi bir dezavantajlı durum oluşturmadığını belirtmiştir. Beş öğretmen açık öğretimden mezun olmanın çalışma hayatında dezavantajlı bir durum olduğunu belirtirken bir öğretmen de kararsız olduğunu söylemiştir.

Çalışma sırasında dezavantaj yaşamayan ancak yüz yüze eğitimdeki arkadaş ortamında olsa daha iyi olacağını ifade eden Ö4’in düşünceleri şu şekildedir: *“Bence dezavantaj değildir ama şöyle bir şey olabilirdi. Hani diğer arkadaşlarımızı ile her gün görüşüp öğrenciyken daha iyi olabilirdi. O konuda biraz şeyimiz var onun haricinde bir*

şey düşünmüyorum hocam.” Ö5 eğitim açısından verimli geçtiğini şu sözlerle dile getirmiştir: “Bir dezavantaj değil. Yani eğitim açısından ben haz aldım, öyle düşünüyorum. Yani bir öğretmenden not dilenme gibi bir şansımız olmadı, aldığım not neyse o.”

Ö9, açık öğretim fakültesini isteyerek tercih ettiği için herhangi bir dezavantaj yaşamadığını söylemiştir: *“Bir dezavantaj olduğunu düşünmüyorum, sonuçta bu benim seçimimdi. İstemesem gitmeyebilirdim de. Yani zaten sayılı tercihim vardı. Kendi isteğimle bilerek, işi bilerek tercih ettim yani. Rastgele yaptığım bir tercih değildi benim için.”* Ö16, açık öğretimin yüz yüze eğitim programıyla aynı olduğu için bir dezavantaj yaşamadığını söylemiştir: *“Yok, ben öyle düşünmüyorum. Dezavantajı yok bence. Neden, çünkü aynı eğitimleri yüz yüze giden arkadaşlarım da vardı. Aynı dersler, aynı konular, aynı uygulama sınıflarını bire bir yapıyorduk. Hatta ben her zaman açık öğretimin daha zorlayıcı, daha zor olduğunu düşünüyorum.”* Ö18 de anlatısında benzer ifadeler kullanmıştır: *“Bana dezavantaj sağlamadı. Çünkü sadece beni biraz ilgilendiren mesleğe yabancılık çekme kısmıydı. Yoksa diğer kültür dersleri, meslek dersleri derken, onları okuduğum için onlarda çok fazla bir dezavantaj yaşamadım.”*

Beş öğretmen Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’den mezun olduğu için çalışma hayatında dezavantajla karşılaştıklarını söylemişlerdir. Üç öğretmen açık öğretim okumanın veliler, yüz yüze eğitim alan öğretmenler ve idareciler tarafından önyargıyla karşılandığını belirtmiştir. İki öğretmen ise derslerin verimli geçmediği için dezavantaj yaşadıklarını ifade etmiştir.

Önyargıyla karşılaşan Ö20, düşüncelerini şu şekilde dile getirmiştir: *“Arkadaşlar arasında dışlanmak ya da velinin açık öğretimli olarak bakması, ilk etapta güvenememesi tabi dezavantaj, yıpratıcı bir süreç. Aynı işi yapıyoruz, kendimizi başarılı hissediyoruz ama birileri bize bir eksiklikmiş gibi davranıyor. Bu da tabi ki olumsuz etkiliyor.”* Ö17 de benzer dezavantajları yaşamıştır: *“Sadece karşımdaki insan, aa açık öğretim mezunu musun, aa bitirdin mi, hem de dört yılda, sürekli karşılaşıyorum bu sorularla. Ondan sonra dedi ki hocam çok tecrübelisiniz. Bunu sürekli karşılaşıyorum. Her zaman da gittiğim, girdiğim ortamlarda bu sorular bana sürekli geliyor.”* Veliler, yüz yüze eğitim alan öğretmenler ve idareciler açık öğretimden mezun olan öğretmenlere karşı önyargılı olabilmektedir.

Yüz yüze eğitimin daha etkili olduğunu belirten Ö1, anlatılarında şunları söylemiştir: *“Tabi ki dezavantaj çünkü yani bire bir eğitim kadar güzel bir şey yok. Şu anda yaşadığımız durumda, pandemiden dolayı bunun bir göstergesi. Bak ne kadar verimli olabiliyorsak, o kadar verimliydi bize üniversite yani. Biraz işte uygulama hocalarımızın bize verdiği destek falan vardı ama o da destek sayılmaz aslında. Uygulama öğrencisi geldiği zaman hoca bir planımıza bakardı, giderdi çay içmeye. Sınıf bizim başımıza veya biz hocalardan bir şey öğrenmedik açıkçası.”* Ö1, Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’nin etkili ve verimli olmadığını düşündüğü için çalışma hayatında dezavantaj yaşadığını belirtmiştir.

Yüz yüze eğitimi tam bilmediği için bu konuda emin olamayan Ö13, şunları söylemiştir: *“Yani aslında bu konuda tam dediğim gibi çok emin olamıyorum hani dezavantaj mı? Olmayabilir de. Çünkü hani rakiplerimin ya da örgünde okuyan insanların nasıl bir eğitim aldıkları konusunda bir bilgim olmadığı için ben belki tam kendimi dezavantajlı gibi görsem de belki onlardan çok daha tecrübeli olabilirim.”*

4.14. Uzaktan Eğitim Yoluyla Öğretmen Yetiştirilmesinin Uygunluğu

Öğretmenlerden uzaktan eğitim yoluyla öğretmen yetiştirmenin doğruluğunu irdelemeleri istenmiştir. Uzaktan eğitimle öğretmen yetiştirilmesini öğretmenlerin yarısı doğru bulurken uygulamanın yanlış olduğunu belirten öğretmenler de bulunmaktadır. Kararsız olduğunu söyleyen öğretmenler de mevcuttur.

Öğretmenlerden Ö3, uzaktan eğitim yoluyla öğretmen yetiştirmeyi doğru bulduğunu söylemiştir. Mesleği severek yapmanın önemli olduğunu belirtmiş ve düşüncelerini şu sözlerle ifade etmiştir: *“Yani şimdi normal eğitime gitmiş de öğretmenlik yapan çoğu insan var, açıkça söyleyim hani gerçekten bu mesleği hak etmeyen insanlar var. Böyle insanlar varken hani önemli olan insanın kendisini yetiştirmesi dedim ya, ha dışarıdan ha uzaktan ya da işte okuluna giderek yapılmış, hiçbir farkı yok bence. Önemli olan bu mesleği severek yapmak. Gerçekten hakkını vererek yapmak diye düşünüyorum. Hani öğretmenler arasında yaygın bir söz var ya, öğretmen olunmaz, öğretmen doğulur. Gerçekten ben bu söze çok inanıyorum. Yani birçok çalıştığım yerlerde de gördüm, işte en iyi üniversitelerde okumuş, paralı okullar olsun işte ODTÜ’de bir sürü üniversitede*

okumuş ama gerçekten bu mesleği hakkıyla yapamayan öğretmen arkadaşlarımı gördüm. Ki onları gördükten sonra hani bu söze daha çok inandım. Gerçekten hani öğretmen olarak doğuluyor gibi.” Ö2’nin çaba göstermenin önemini vurgulayan düşüncesi şöyledir: “Yani dediğim gibi bu uzaktan eğitim ya da örgün eğitim, eğer buna gerçekten çaba gösteriyorsak ben ya da benim gibi binlercesi, hani bir şeyler öğrenebilmek için çaba gösteriyorsak bunun uzaktan ya da örgün olarak ayrımını yapmadım. Bence bir fark yok.”

Ö11, 2000-2012 döneminde okul öncesi öğretmeni ihtiyacı olduğu için böyle bir uygulama yapıldığını söylemiştir. Verilen eğitimin doğru olduğunu ve yerinde bir karar olduğunu şu sözlerle ifade etmiştir: *“Bence de yanlış bir şey değil. Yani çok fazla normal eğitim aldı, atanamayan öğretmenlerimiz varken buna gerek yok. Açık olduğu için o süreç öyle yapıldı, şu anda açık kapandığına göre gerek yok. Ben yani yerinde bir karar olarak düşünüyorum.”* Ö17 ise uygulamanın doğru olduğunu ancak yalnızca kız meslek lisesinden mezun öğrencilerin kabul edilmesi gerektiğini söylemiştir: *“Evet, güzel bir soru. Şayet uzaktan eğitim alan öğretmen, eğer uzaktan eğitime, o mesleğe gelirken altyapısı olarak, bir meslek lisesi mezunuysa, temel almışsa çok rahat bir şekilde avantaj sağlıyor. Evet, yetiştirilebilir ama normal bir liseden gelip uzaktan eğitimle öğretmen ve eğitim fakültesi evet zor, yapamaz, kesinlikle yapamaz.”*

Uzaktan eğitim yoluyla öğretmen yetiştirmenin doğru olmadığını söyleyen Ö1 düşüncelerini anlatırken şu ifadelerle yer vermiştir: Ö1 uzaktan eğitimin dönem şartlarına göre uygulanabileceğini ancak yüz yüze eğitimin yerini tutamayacağını belirtmiştir: *“O dönemin şartlarında şarttı. Ama şu anda, ha şöyle de bir şey var, bizim ülkemizde ziraat fakültesi mezunlarını 6 aylık kursla sınıf öğretmeni oldu mu? Oldu. Hızlı eğitim, yani o dönemin şartına göre belki evet ama normal şartta, normal bir sistem varsa kesinlikle uzaktan eğitime ben karşıyım. Karşıyım yani, mümkün olduğu kadar yüz yüze eğitim olmalı.”* Ö8 de yüz yüze eğitim alan lisans mezunu öğrenciler mesleklerini yapamazken açık öğretimle öğretmen yetiştirmenin doğru olmadığını şu sözlerle ifade etmiştir: *“Bence doğru değil hocam. Yani bu tamamen biraz önceki dediğim sebeplerden kaynaklı. Yani çünkü o mesleği gerçekten isteyerek seçmeyen insanlarla da çok karşılaştım ben. İşte sırf mesleğim olsun, işte şu olsun hatta bize staja gelen üniversite öğrencilerinde de ben gördüm hocam. İki - üç yıldır bize staja geliyorlar. Yani gerçekten bu bölümü istemeden,*

yani okul öncesi eğitimi öğretmenliğini istemedi zorunluluk olarak seçen öğrencileri gördükçe benim için acıdı hocam. Hani yüz yüze örgün eğitimde bile bu tarz öğrencilerimiz varken, düşünün diğer uzaktan eğitimle bu bölümü seçenlerde neden olmasın?”

Öğretmenlerden Ö13, uzaktan eğitimle öğretmen yetiştirmenin avantaj ve dezavantajları olduğunu; kişinin çabasının önemli olduğunu şu sözlerle dile getirmiştir: *“Yani karar veremedim bunda. Hani avantajı da var dezavantajı da var. Biraz kişinin çabasıyla da alakalı. Bilemiyorum. Bu soruya tarafsızım. Hani şu an yorum yapamadım.”* Programın etkililiğini belirleyen öğretmenler olduğunu düşünmektedir.

4.15. Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’nin Tekrar Açılması

2000 yılında açılan ve son öğrencilerini 2012 yılında alan Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’nin tekrar açılıp açılmamasına ilişkin öğretmenlere soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerin çoğu tekrar açılması gerektiğini söylerken, tekrar açılmaması gerektiğini söyleyen öğretmenler de olmuştur.

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’nin tekrar açılması gerektiğini düşünen Ö7’nin görüşleri şu şekildedir: *“Bence artık, yani ihtiyaç varsa açılmalı ama oradan yetişecek öğretmenin kalitesi çok önemli. Yani ben açık öğretime değil, ben kız meslek lisesinde aldığım eğitimle ben bugünlere kadar geldim. Üstüne koyarak geldim ama kız meslek lisesinde aldığım eğitimle ben geldim. Biz okul öncesi bölümünü seçerken bizde bölüm mezunu zorunluluğu vardı ama artık öyle bir zorunluluk yok. O yüzden ben eğer kız meslek liselerinin çocuk gelişimi bölümleri seçecekse olabilir ama eğer seçilmeyecekse olmasın.”* Ö7, programın ihtiyaç halinde açılması gerektiğini ve meslek lisesinden öğrenci alınması gerektiğini söylemiştir. Ö17’nin de öğrenci seçiminin önemini vurguladığı düşünceleri şöyledir: *“Evet, açılmalıdır ama öğrenci seçilerek alınmalıdır. Herkes o bölüme kaydolursa herkes öğretmen olamaz ve yığılma olur. Yığılma olunca da kaliteli bir eğitim verildiğine inanmıyorum, yığılma olan yerlerde.”*

Öğretmen ihtiyacı dışında maddi durumu yetersiz öğrenciler için programın tekrar açılması gerektiğini düşünen Ö5, anlatılarında şu ifadelerle yer vermiştir: *“Bence açılmalı.*

Benim gibi durumda olan insanlar çok, maddi durumu olmayan insanlar çok, o açıdan hani eğitim açısından belki çok bir faydası yok ama bilmiyorum belki de diğerleri de böyledir. Hani normal eğitimi görmüş insanlara da hani görsem belki kıyaslardım ama tek faydası açık öğretimin evde olması. Stajdan zaten öğreniyorsun öğretmenliği de. Ama asıl öğrenmek, yaşayarak öğrenmek.” Ö6 da maddi açıdan uzaktan eğitimin olabileceğini belirtmiştir: “Valla bence açılmalı. Çünkü bazen insanların maddi açıdan da olabilir veya farklı işte yani hayat şartlarından dolayı uzaktan eğitim gerektirebilir. O yüzden insanların bu şekilde olmalı diye düşünüyorum.”

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP’nin tekrar açılmaması gerektiğini düşünen Ö2, öğrenci sayısının fazla olmasından dolayı bölümün kapatılmasını doğru bir karar olarak değerlendirmiştir: *“Bu bölümün kapanmasını şöyle doğru buluyorum: Çünkü her yıl 2000 tane öğrenci alınıyordu o bölüme ve bu çok büyük bir rakam. Yani her yıl sadece o üniversitenin o bölümü 2000 tane öğrenci alıyor, diğer üniversitelerin diğer fakültelerini de düşünerek her yıl bu kadar öğretmen ataması yapılıyor mu? Yapılmıyor. O yüzden yanlış. Hani belki 45-50 tane öğretmen alıyor olsa belki doğru kabul edebiliriz ama 2000 çok büyük bir rakamdı, o anlamda doğru bulmuyordum. Yani kapatılması bir yerde doğru. Hani 45 öğrenci almaya devam ediyor olsa o zaman belki devam edebilirdi ama bence doğru bir uygulama oldu kapatılması.”* Ö9 da öğrenci sayısının fazla olduğunu, kalifiyeli eleman yetiştirmenin daha önemli olduğunu belirtmiştir: *“Bence yerinde bir karardı. Çünkü açık öğretim fakültesi senede 2000 mezun veriyordu. Bu tehlikeli bir rakam, çünkü artık Türkiye’nin 81 ilinde de üniversite var. Birçoğunda okul öncesi öğretmenliği bölümü var ve 2000 tane de açık öğretimden mezun olduğu zaman, öğretmen fazlalığı oluyordu. Kalifiye eleman yetiştirmek önemli.”*

Ö13, öğretmenlik lisans programından mezun olup iş bulamayan kişiler olduğu için bölümün tekrar açılmaması gerektiğini söylemiştir: *“Çok fazla öğretmenlik mezunu oluyor piyasada. Bunların atanmaları zorlaştığı için tekrar açılmasını bu anlamda tavsiye etmiyorum hani okumak isteyen örgün, gerçekten bu işi hani seven, yapmak isteyen örgünü zaten bir şekilde emek edip kazanır. Ama açık öğretim olduğu zaman daha fazla bir öğretmen yığını bu alanda oluşmuş oluyor. O yüzden o kararı ben doğru buluyorum.”*

4.16. Hem Uzaktan Eğitim Alınan Süreç Hem de Öğretmenlik Yapılan Döneme Özgü Anılar

AÖF OÖLP'ye devam ederken bir taraftan da ücretli öğretmenlik yapan öğretmenlerden o döneme ilişkin anılarını anlatmaları istenmiştir. Ö3, ücretli öğretmenlik yaptığı köyü hala ilk günkü heyecanla anlatmaktadır: *“Ben ilk başta köyde başladım. Küçük bir köydü, Sarıyaprak, Yerköy’ün, eski adı Gülebi. İlk olarak oraya atandım yani ücretli öğretmen, ilk olarak oraya başladım. Ben işte oraya görevlendirme olarak gittiğimde sınıf yoktu. Bana böyle daha önce ebelerin falan kaldığı okulun dışında küçük bir yer verdiler. Masalar, sıralar işte getirdiler, birinci sınıf çocuklarının masalarını, sıralarını falan koydular ve oradaki çocuklar gerçekten o dönem ilk defa anasınıfını görüyordu. Çocuklar çok mutlu oldu. Daha sonra aileler böyle gelip gitmeye başladı, yaptığımız şeyleri falan çok hoşlarına gittiler. Daha sonra işte 23 Nisan gösterileri falan yaptık ve o gösteriyi yaptığımızda bütün veliler ve öğretmenler bizi ayakta alkışlamıştı, o çok hoşuma gitmişti mesela.”*

Okulda öğrencilerin İstanbul Türkçesiyle konuşmalarını isteyen Ö8, yaşadığı komik anıyı anlatırken hala gülmektedir: *“Ben işte şey Sarıkaya’nın bu Baraklı köyünde öğretmenlik yaptım hocam. Orda bir köy vardı işte, orda öğrencilerin biraz hani ister istemez köy çocuğu olduğu için güzel konuşma adına Türkçe dil etkinliklerinde güzel konuşma etkinliğini işliyorduk. Orda öğrencilerime dedim ki işte çocuklar biraz kibar konuşalım, işte konuşma kurallarına göre konuşalım, dikkat edelim, kelimelerimizi telaffuza dikkat edelim falan diye konuşurken öğrencinin bir tanesi, çok kaba konuşan bir öğrenci zaten, bir gün gelmedi. Ertesi gün ben dedim ki işte Ahmet neden gelmedin oğlum, dedim. Öğretmenim ben krip olmuşum dedi. Ne dedin oğlum, dedim. Hani krip olmuşum dedi. Yani grip olmuş hocam, kibar konuşmayı işte çocuk, harfleri yumuşatarak konuşma olarak anlamış. O anı hiç unutmuyorum.”*

Ö9, sınıfta öğrencilerin konuşmalarıyla ilgili anısını şu şekilde paylaşmıştır: *“Ben de onlara İstanbul Türkçesiyle konuşmayı öğretmek için çok çabaladım. Kitaplarda bize sürekli çocukları asla uyarmamamız gerektiği, bizim onlara örnek olmamız gerektiği söylenir hep. Ben aylarca o çocuklara İstanbul Türkçesiyle konuştum ve hiçbir şekilde ilerleme kat edemedim. Çocukları asla uyarmadım, benim gibi konuşmalarını bekledim*

sabırla. Ama artık bir yerden sonra bunun fayda etmediğini gördüm ve çocukları uyarmaya başladım. İşte öğretmenim, nörecaaz falan diye konuşuyorlardı, ama öyle konuşmayın, ne yapacağız öğretmenim falan bir şekilde böyle devam etti. Baktım birkaç haftanın sonunda artık çocuklar kendilerini düzeltmeye başladılar. Tabi ki İstanbul Türkçesiyle konuşmuyorlardı ama en azından kelimeleri düzeltmeye başladılar. Yani çocuklarda bir farkındalık oluşmuş oldu. Sonra öğrencimin bir tanesi şey dedi bana: Öğretmenim oyuncakları sepete topladım, bunları ben nörecaam dedi. Aaa dedim, biz ne konuşmuştuk, unuttun sanırım dedim. Aa dedi özür dilerim, öğretmenim dedi. Efendim Şahin dedim. Ben topladığım oyuncakları nöreceğim acaba dedi. Ona çok gülmüştüm, hiç unutamadığım anıdır bu yani.” Ayrıca Ö9, köyde herkesin öğretmenlere saygıyla yaklaştığını, öğretmen arkadaşlarıyla çok güzel zaman geçirdiğini büyük bir özlemle dile getirmiştir: “Yani köye gittiğim zaman çok saygıyla yaklaştılar bana kesinlikle. Yani daha önce staja gitmek farklı, bir sınıfın size ait edilmesi, orada öğretmenlik yapmak apayrı bir konu. Bana çok saygılı yaklaştılar, hem öğretmen arkadaşlarım, hem zümrelerim, hem velilerim, orda çok keyifli zamanlar geçirdim gerçekten çok da şey öğrendim.”

Sınıfında kullandığı kaynaklardan dolayı unutulmaz bir anı yaşayan Ö18, yaşadıklarını şu sözlerle anlatmıştır: “Sınıfa bir beyefendi girdi, benim dersleri nasıl işlediğimi, meslekte kaçınıcı yılım olduğunu sordu. Henüz bir hafta olmuştu ben göreve başlayalı. Ben henüz okul öncesi öğretmenliği birinci sınıfta okuduğumu söyledim. Aynen neden açık öğretimi tercih ettiğimi sordu. Daha önce lisanstan mezun olduğum için öğretmenliğe hem dışarıdan pratik kazanmak, tecrübe kazanmak hem de okulumu bitirmek için göreve başladığımı söylediğimde, peki dedi. Henüz yeni başlamışsın, çocuklarla nasıl iletişim kuruyorsun, dersini nasıl ilerletiyorsun, hangi kaynakları kullanıyorsun diye bir soru sordu. Ben de masamın üzerinde duran, seminer döneminde almış olduğum kaynaklardan bir tane plan kitabım vardı, plan kitabımı gösterdim. Hocam bu kitaba göre gidiyorum dedim. İnceledi plan kitabını, çok güzel dedi, başarılar diliyorum dedi ve çıktı. Çıktıktan sonra kendisiyle daha sonra karşılaştığımızda benim kullandığım plan kitabı kendisine aitmiş ve benim için çok güzel bir anıydı. O şekilde böyle bir şey anlatmak isterim.”

4.17. Okul Öncesi Öğretmenlerinin İfadelerinden Edinilen Diğer Bulgular

Öğretmenlere, kendilerine yöneltilen sorular dışında söylemek istedikleri olup olmadığı sorulmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenlerin yarısı ekleyecek bir şeyi olmadığını söylemiş, diğer yarısı ise farklı düşünceler eklemişlerdir. Ö1, öğretmenlerin kendisini sürekli geliştirmesi ve güncel kalması gerektiğini şu sözlerle ifade etmiştir: *“İster açık öğretimden mezun olsun, ister örgün eğitimden mezun olsun, çalışmayan öğretmen her zaman olduğu yerde kalır. Araştırmayan öğretmen olduğu yerde kalır. Ben şu anda stajyerlerimden bile hala bir şeyler öğrenmeye çalışıyorum. Yani düşünün üstleri bırakın, stajyerlerimden, öğretmen arkadaşlarımdan, uygulayan öğretmen arkadaşlarımdan, aaa ne güzelmiş, ben de yapıyım modundayım sürekli hani şey değilim: Hani ben her şeyi biliyorum havası asla, bir öğretmene zaten yakışmaz, sen her şeyi bilemezsin.”*

Yeni atanan, genç öğretmenlerin, mesleğe daha önce başlamış öğretmenlere göre daha gayretli, teknolojiyi daha iyi takip eden ve çağa daha iyi ayak uyduran öğretmenler olduğunu söyleyen Ö8, anlatısında şu ifadelerle yer vermiştir: *“Hocam dediğim gibi mesleğini seven, çocukları seven, her türlü kendini geliştiren öğretmen başarılı öğretmendir. Bu gerçekten zamanla, tecrübeyle olacak bir şey hocam. Hani ilk mesleğe başlayanla ne biliyim on yıllık bir öğretmen arasında tabi ki fark var ama gerçekten bu yeni nesil hani öğretmenlerden tamamen tecrübesiz demiyorum, yeni mezun öğretmenlerimiz de hani gerçekten eskilere nazaran daha bir çalışkan, daha bir verimli, teknolojiye ayak uyduran, yeniliklere ayak uyduran öğretmenlerimiz hani biraz daha nasıl deyim, daha önceki mezun öğretmenlerimiz hani eski kalıplarla kalmış öğretmenlerimiz var. Bunu halen görüyoruz hocam. Ama dediğim gibi yeniliklere açık öğretmenler daima başarılıdır hocam. Mesleğini seven, çocukları seven, yeniliklere açık olan öğretmenler daima başarılı öğretmenlerdir.”*

Okul öncesi eğitimin, çocuklar ilkokula başlamadan en az bir yıl zorunlu olması gerektiğini düşünen Ö10'un anlatısı şu şekildedir: *“Sadece okul öncesi daha böyle şey olmalı, yaygınlaştırılmalı. Yani zorunlu hale getirilmeli, gerçekten okul öncesi zorunlu hale getirilmeli. Çünkü biz her sene kayıt sıkıntısı yaşıyoruz. Ne gerek var ki? Veliye gidiyorsun ne gerek var ki, işte çok masraflıymış... Ama kesinlikle zorunlu hale*

getirilmeli, özellikle birinci sınıftan önce bir yıl kesinlikle zorunlu hale getirilmeli. Yani okula alınmamalı hatta çocuk. Ben o gözle bakıyorum, bilmiyorum. Onun dışında bir şey de yok hocam. Başarılarınızın devamını diliyorum.”

Görüşme yapılan öğretmenlerden Ö15, okul öncesi eğitimin halen tam olarak anlaşılmadığını, öğretmenlerin bakıcı olarak görülebildiğini ancak şu anki öğretmen adayları sayesinde bu düşünce yapısının artık değişmeye başladığını şu sözlerle vurgulamıştır: “Sadece şunu dile getirmek istiyorum. Bizim bölümün hala ne veliler açısından ne bunu yapan öğretmenler açısından tam anlaşıldığını düşünmüyorum. Evet, anlayanlar, güzel yetişmiş öğretmen adaylarımız var. Öğretmenlerimiz var ama sadece orada hani gelişigüzel ders yaptıran olanları da görüyorum. Velilerin, oraya çocuk gitsin de ben bir rahatlayım dediğini de duyuyorum. Ama hayır, burası bir eğitim yeri. Onlar da bir öğretmen, onların da vereceği kavramlar var, etkinlikler var ama nedir? Çocuk yaşı ufak olduğu için, 5-6 yaş olduğu için sadece oyunla verilir. Orası oyun oynama yeri değil, eğitim yeridir ama oyunla verilir. Çünkü çocuğun sabrı sınırlıdır, çocuk hareketlidir, 5-6 yaş çocuğu oyun çocuğudur ve onu eğitmek istiyorsan bir şekilde oyunla vermek zorundasındır vereceklerini. O yüzden sadece daha hala oluşmadığını, o şeyin, okul öncesi öğretmenin ne vermesi gerektiğini, diyorum ya bizim ülkemizde tam yerleşmediğini düşünüyorum. Ama yavaş yavaş da şu anki stajyerlerin, şu anki öğretmenlikte okuyan özellikle stajyerlerin biraz daha bilgili olduklarını daha böyle olayı anladıklarını düşünüyorum.”

Ö16, okul öncesi öğretmenliğini sevdiğini ve öğretmen olarak başka bir branşta çalışamayacağını şöyle belirtmiştir: “Gerçekten bu mesleği seviyorum. Başka bölümün öğretmenliğini yapamazmışım. Çocuk gelişimi lise bölümü. İşte Zübeyde Hanım’da çalıştığım sürece bir saat, iki saat büyük liselerin sınıfına öğretmenler olmadığı için bir girip boş saatlerini doldurma amaçlı girdim ama yapamayacağımı anladım. Demek ki bana göre okul öncesi tam benim bölümümmüş. Başka bir bölümde yapamazmışım. Mesleğimi seviyorum. İnşallah uzun yıllar sağlıklıca devam ederiz. Tabi ki bu süreçte biraz sıkıntı oldu. Bu kadar diyeceklerim.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE TARTIŞMA

Sözlü tarih yöntemiyle Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP mezunu öğretmenlerin, öğretmenlik deneyimlerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmanın odak noktası öğretmenlerdir. Katılımcıların düşünceleri, gözlemleri, anı ve deneyimleri ile araştırma şekillendirilmiştir (Çurku, 2020). Araştırmanın amacını yansıtacak öğretmenler seçildikten sonra onların söylemleri ve deneyimlerinden elde edilen veriler yazılı kaynaklarla karşılaştırılmıştır (Dere ve Dinç, 2020). Karşılaştırmanın amacı dönem kaynakları ile deneyimlerin benzerlik ve farklılıklarını görebilmektir (Sağlam, 2012). Böylelikle çalışmanın bilimsel ölçütlere göre uygunluğu sağlanmaya çalışılmıştır (Thompson, 1973).

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'yi tercih etme nedeni olarak ailenin yanında kalma, maddi nedenler, üniversiteye giriş sınavı puanının yüz yüze eğitim için yetersiz olması, okul yönetimi tarafından yönlendirilme, iş imkânı ve lisans tamamlama olarak belirtilmiştir. Maddi nedenler açık ve uzaktan eğitimin tercih edilme nedenlerinden biri olarak Lenar vd. (2014)'nın çalışmasında da görülmektedir.

Bulunduğu şehirde okul öncesi öğretmenliği bölümü olmadığı için ailesi tarafından şehir dışına gönderilmeyen, evli ya da çocuğu olduğu için yüz yüze eğitimi tercih etmeyen öğrenciler açık ve uzaktan eğitimi seçmişlerdir. Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'den mezun kişilerin tamamının kadın olmasının, bu sonucu ortaya çıkardığı söylenebilir.

Yüz yüze eğitime puanı yetmediği için Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'yi tercih ettiğini söyleyen öğretmenlerin söylemleri ÖSYM verileri ile de paralellik göstermektedir. 2011 yılında Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'nin taban puanı 387, 552 iken ona en yakın devlet üniversitesinin birinci öğretiminin puanı 416,334 ikinci öğretimin puanı da 413,125'tür (ÖSYM, 2011).

Yüz yüze eğitim için puanlarının yetersizliği, maddi sebeplerden dolayı okul yöneticilerinin aileyi ve öğrencileri yönlendirmeleri, bu programı tercih etme nedenlerindendir. Ön lisans mezunu olarak mesleğe başlayıp lisans tamamlama

programıyla lisans mezunu olabilmek için de Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP tercih edilmiştir.

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP mezunu öğretmenlerin deneyimlerinin incelendiği araştırmada açık ve uzaktan eğitimin olumlu yanı olarak aile evinde kalmaktan söz edilmiştir. Ailenin yanında eğitimlerine devam etmeleri öğrencilere maddi, ulaşım, konaklama açısından onlara kolaylık sağlamaktadır. Araştırmanın bu sonucu Lenar vd. (2014)'nın çalışmasının sonucuyla da desteklenmektedir. Katılımcılara göre esnek çalışma saatlerinin olması da açık ve uzaktan eğitimin olumlu yanlarından. Bu sonuç, Zaborova vd. (2017)'nin çalışmasıyla benzerlik göstermektedir. Bunların yanında kız meslek lisesi mezunu öğrencilerin tercih edebildiği bu lisans programına devam ederken ücretli öğretmenliğin de yapılabilmesi olumlu yönleri arasında ifade edilmiştir. Ücretli öğretmenlik yaparak mesleğe erken başlayan öğretmenler maddi açıdan daha rahat bir şekilde öğrenimlerine devam etmektedirler.

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'nin olumsuz yanlarından biri iletişimin eksikliği olarak vurgulanmıştır. Dersin öğretmeniyle iletişimin yaşanmaması en olumsuz yön olarak dile getirilmiştir. Bu durum Pozdnyakova ve Pozdnyakov (2017)'un çalışmalarıyla da benzerlik göstermektedir. İletişimsizlik yalnızca öğretmen-öğrenci paydaşları ile sınırlandırılmamış; sınıf ortamı, arkadaş ortamının olmaması da iletişim eksikliğinin başka bir boyutu olarak gösterilmiştir. Ücretli öğretmenlik yaparken öğrenime devam etmenin bedensel yorgunluğu arttırması da yaşanan olumsuz durumlarından.

Açık öğretim sürecinde en çok alan derslerinin verimli geçtiği belirtilmiştir. Öğretmenlerden yalnızca üçü derslerin verimli geçmediğini söylemiştir. Açık öğretimde alınan derslerin verimli olduğu düşünülmektedir. Çalışma bu yönüyle Zaborova vd. (2017) ile farklı sonuçlar ortaya koymuştur. Görüşme yapılan öğretmenlerin %75'i uygulama derslerinin verimli olduğunu ifade etmiştir. Araştırma, bu sonucuyla Pozdnyakova ve Pozdnyakov (2017) ile birbirinden ayrılmaktadır. Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP eğitiminin daha kaliteli olabilmesi için bölüme yalnızca kız meslek lisesi mezunu öğrencilerin alınması ve uygulama derslerinin yüz yüze eğitim veren okullarla benzer yapılmasının böyle bir sonuç ortaya çıkardığı düşünülmektedir. Katılımcıların %80'inin açık ve uzaktan eğitime ilişkin düşünceleri çalışma hayatına başladıktan sonra da değişmemiştir.

Araştırmaya katılan Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP mezunu öğretmenler, mesleğe ilk başladıklarında lisede staj yaptıkları ve lisans eğitimleri süresince ücretli öğretmenlik deneyimleri olduğu için zorlanmadıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında ücretli öğretmenlik dışında kadrolu veya sözleşmeli olarak atanmanın yeni bir heyecan oluşturduğunu belirtmişlerdir. Kadrolu olarak atandıklarında velilerin öğretmenlere yaklaşımlarının daha yapıcı olduğunu eklemişlerdir.

Öğretmenler mesleğe ilk başladıklarında karşılaşılan sorunların en başında fiziki donanım eksikliği geldiğini belirtmişlerdir. Tuncer (2015)'in çalışmaları ile benzer sonuçlara rastlanmıştır. Bunun yanında katılımcıların açık ve uzaktan eğitim mezunu oldukları için diğer meslektaşlarının bakış açılarının farklı olması yaşadıkları sorunlardandır. Pozdnyakova ve Pozdnyakov (2017)'nin çalışması ile bu konuda benzer sonuçlara rastlanmıştır. Velilerle yaşanan problemler de karşılaşılan sorunlar arasında yer almaktadır. Ailelerin ilgisizliği, aile etkinliklerine katılım sağlanmaması, meslekte karşılaşılan sorunlardandır.

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'den mezun olan öğretmenler karşılaştıkları güçlüklerle başa çıkmak için meslektaşlarından ve varsa okullardaki zümrelerinden yardım almışlardır. Araştırma bu yönüyle Erdoğan vd. (2017)'nin çalışmalarında da meslektaşlarla bilgi paylaşımının vurgulanmasıyla benzer sonuç taşımaktadır. Bunun yanında araştırma yapılarak sorunların çözülmeye çalışılması, güçlüklerle başa çıkmak için başka bir metottur.

Sorunların çözümünde lisans eğitiminin yol göstericiliğini öğretmenlerden dokuzu yeterli bulurken yedi öğretmen yetersiz bulmuştur. Dört öğretmen ise cevap vermemiştir. Yeterli ve yetersiz bulan öğretmenlerin sayılarının birbirlerine oldukça yakın olması konuya ilişkin net bir sonucu ortaya koymayı güçleştirmektedir. Zaborova vd. (2017) çalışmasında açık ve uzaktan eğitimde öğrenci sayısının arttığını ancak kaliteye önem verilmediğini ifade etmiştir. Bunun yanında Lenar vd. (2014) uzaktan eğitimin kalitesini arttırmak için meslek liselerinden destek alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Öğretmenlerin on sekizi karşılaştıkları sorunlarda diğer meslektaşlarından, varsa zümrelerinden yardım almışlardır. Katılımcıların dokuzu açık öğretim ve yüz yüze eğitim alan öğretmenlerden, yedisi yüz yüze eğitim alan öğretmenlerden, ikisi de yalnızca açık öğretim mezunu öğretmenlerden yardım almışlardır.

Mesleği icra ederken Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'den mezun olmanın üstünlükleri olarak katılımcı öğretmenlerin yarısı lisans eğitimleri süresince ücretli öğretmenlik yaptıkları için tecrübe sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında diğer üstün yönler olarak, esnek çalışma saatlerini ve farklı bakış açıları sunduğunu ifade etmişlerdir. Ücretli öğretmenlik yaptıkları için bu durumu mesleğe başladıklarında avantaj olarak değerlendiren öğretmenlerin cevapları, uzaktan eğitimin olumlu yanları, mesleğe başlanıldığında yaşanan duygu ve düşünceler sorusuyla tutarlıdır. Öğretmenlerin %40'ı herhangi bir üstünlük olmadığını ifade etmiştir.

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'den mezun olmanın mesleği icra ederken herhangi bir dezavantaj oluşturmadığını söyleyen öğretmenler, katılımcıların %70'ini oluşturmaktadır. Açık öğretim mezunu olmanın meslektaş ve veliler tarafından önyargıyla yaklaşıldığını, bu durumun dezavantaj yarattığını da ifade etmişlerdir. Okul öncesinde aile katılımı ve sosyal ortamın önemini anlatan Turdieva (2021)'nin çalışması velilerle aile ortamı kurmanın önemini vurgulamaktadır. Açık öğretim mezunu öğretmenlerin bu baği kurabilmeleri için yüz yüze eğitim veren fakülteden mezun öğretmenlerden daha fazla çaba harcamaları gerektiği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %50'si açık öğretimle öğretmen yetiştirilmesini uygun bulurken %40'ı uygun olmadığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin %10'u kararsız kalmıştır. Öğretmenlerin %55'i ihtiyaç halinde tekrar açık ve uzaktan eğitimle OÖLP'nin açılmasının uygun olacağını ifade etmiştir. Katılımcı öğretmenlerin %40'ı uzaktan eğitimin yetersizliğini vurgulamış ve OÖLP'nin açık ve uzaktan eğitimle açılmasının uygun olmadığını belirtmiştir.

Öğretmenlerden uzaktan eğitim süreci ve mesleğe ilişkin anılarını anlatmaları istendiğinde öğretmenlerin genellikle mesleğin ilk yıllarındaki, ilk atandıkları okullardaki anılarını anlattıkları gözlemlenmiştir. Öğretmenler anılarını anlatırken heyecanlanmış ve duyguyla anlatmışlardır. Yaşadığı zorlukları anlatan öğretmenler öğrencileri sevdikten sonra her zorluğun üstesinden geldiğini ifade etmişlerdir. Mesleğin ilk yıllarında köyde çalışan öğretmenler bulundukları yörenin ağzıyla konuşan öğrencilerini ilk başta yadırgamış ve biraz komik bulmuş ancak her zaman düzgün bir Türkçe ile konuşmaları için gayret göstermişlerdir.

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP mezunu öğretmenlerinin düşünceleri ve deneyimlerine ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanmadığı için verileri karşılaştırma

imkânı oldukça güçtür. Bu lisans programına kaydolabilmek için üniversiteye giriş sınavından belli bir puan almak ve kız meslek lisesi mezunu olmak şartları vardır. Lisans eğitimindeki uygulama derslerinin yüz yüze eğitim veren fakültelerde paralel olması da programı kaliteli kılmak için yapılmış çalışmalardır. Ancak soruya ilişkin verilerin diğer cevaplarla tutarlı olduğunu söylemek mümkündür.

Çalışmanın bulguları çerçevesinde birtakım önerilerde bulunmak mümkündür. Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'nin tercih edilme nedenleri incelendiğinde ailesiyle yaşaması gereken öğrenciler, maddi olarak ailesinin yanında kalmak isteyen veya başka bir işte çalıştığı için esnek çalışma şartlarından dolayı bu programı tercih eden öğrenciler için sınırlı sayıda kontenjanla bölüm tekrar açılabilir. Ancak bölüm açılırken aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'ye devam eden öğrencilerin derslerde zorlanmadıklarını bunun nedenini de kız meslek lisesi çocuk gelişiminden mezun olmaları olarak belirtmişlerdir. Bu sonuçtan hareketle programa kız meslek lisesi çocuk gelişimi bölümünden mezun öğrenciler alınmalıdır.

ÖSYM verilerine göre Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP'ye her yıl 2000'in üzerinde öğrenci aldığı araştırma sonuçlarındandır. Bu sonuca bağlı olarak açıldığında kontenjan sayısı yüz yüze eğitim veren üniversitelerle paralel olmalıdır.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler uygulama derslerinde staj yaptıkları ve yüz yüze eğitim veren fakültelerle benzer işledikleri için uygulama derslerini verimli bulmuşlardır. Bölümün tekrar açılması halinde bu uygulama devam ettirilmelidir.

Ücretli öğretmenlik yaptıkları için atandıklarında zorlanmadıklarını belirten öğretmenler; ücretli öğretmenlik yaparken zorlandıklarını belirtmişlerdir. Hem lisans eğitimine devam edip hem ücretli öğretmenlik yaptıkları için de fiziksel ve psikolojik yorgunluk yaşamaları araştırma sonuçlarındandır. O halde bölümün açılması durumunda lisans eğitimine devam eden öğretmen adayları kesinlikle ücretli öğretmenlik yapmamalıdır.

Araştırmada açık ve uzaktan eğitimin en önemli sorunu olarak iletişimsizlik sunulmuştur. 2000-2012 eğitim-öğretim yılları arasındaki dönemde öğrenciler açık ve uzaktan eğitimde TV ve kitaplardan yararlanmışlardır. Günümüzde AÖF'ye devam eden

öğrencilere derslerine ilişkin kitap verilmekte ve internet sitesi üzerinden öğrenciler kendi şifreleriyle yazılı dokümanlara ulaşmaktadır. Ancak konuya ilişkin soru-ceaplara yer veren video gibi işitsel ve görsel materyallere de ihtiyaç vardır. Videonun yanı sıra sorusu olan öğrenciler için haftanın bir saatinde öğretmen ile canlı soru-cevap etkinliği yapılabilir.

Bu öneriler çerçevesinde alan araştırmacılarına yönelik öneri niteliğinde şu tavsiyeler verilebilir:

Anadolu Üniversitesi AÖF OÖLP ‘den mezun öğretmenlerin deneyimlerine ilişkin görüşlerinin sözlü tarih yöntemiyle araştırıldığı bu çalışma başka bir yöntem kullanılarak genişletilebilir.

Araştırma, şu an eğitim öğretime devam eden açık öğretim fakültelerinden mezun olan kişilerle de yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Abazaoğlu, İ., Yıldırım, O., & Yıldızhan, Y. (2015). Okul Öncesi Öğretmenliğine İlişkin Genel Bir Bakış. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 411-423.
- Akbulut, H. (2014). Sinemaya Gitmek ve Seyir: Bir Sözlü Tarih Çalışması. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi (EJOIR)*, 2(Özel), 1-16.
- Akyıldız, M. (2015). Açık ve Uzaktan Öğretimde Ölçme ve Değerlendirme Politikaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 8-25.
- Akyüz, Y. (2020). *Türk Eğitim Tarihi* (33 b.). Ankara: Pegem Akademi.
- Altay, S., İra, N., Ünal Bozcan, E., & Yenil, H. (2011). Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Milli Eğitim Şuralarında Okul Öncesi Eğitimi ve Bugünkü Durumu. *New World Sciences Academy*, 6(1), 660-672.
- AÜ (Anadolu Üniversitesi). (2014a, Nisan). *Dersler-AKTS Kredileri*. Haziran 1, 2021 tarihinde anadolu.edu.tr: <https://abp.anadolu.edu.tr/tr/program/dersler/1670/13> adresinden alındı
- AÜ (Anadolu Üniversitesi). (2014b, Nisan). *Ölçme ve Değerlendirme*. Haziran 1, 2021 tarihinde anadolu.edu.tr: <https://abp.anadolu.edu.tr/tr/program/olcmeDegerlendirme/1670/18> adresinden alındı
- AÜ (Anadolu Üniversitesi). (2014c, Nisan). *Program Profili*. Haziran 1, 2021 tarihinde anadolu.edu.tr: <https://abp.anadolu.edu.tr/tr/program/programProfili/1670/8> adresinden alındı
- AÜ (Anadolu Üniversitesi). (2021, Nisan). *Açıköğretim Sistemi Hakkında*. Haziran 1, 2021 tarihinde anadolu.edu.tr: <https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/acikogretim-sistemi/aos-hakkinda>
- Aydemir, F. (2018, Kasım). Öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programını Planlama ve Uygulamaya Yönelik Çalışmalarının İncelenmesi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (24 b.). Ankara: Pegem Akademi.
- Can, E. (2019). Açık ve Uzaktan Yükseköğretim Mezunları Üzerine Bir Değerlendirme. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 81-105.
- Çelik, M., & Gündoğdu, K. (2007). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*(16), 172-190.
- Çurku, R. (2020). Kronolojik Düşünme ile Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerilerini Kazandırmada Sözlü Tarihin Rolü: Van Düşünleri Örneği. *Yayınlanmamış*

Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Tarih Eğitimi Bilim Dalı.

- Dağlıoğlu, H., & Genç, H. (2018). Öğretmen Yetiştirme ve Okul Öncesi Öğretmeninin Özellikleri. G. Haktanır (Dü.) içinde, *Erken Çocukluk Eğitimine Giriş* (1 b., s. 188). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dere, İ., & Dinç, E. (2020, Aralık). Sözlü Tarihin Geçerliliği ve Güvenilirliği Üzerine Bir Değerlendirme. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 275-289.
- Duman, T. (2017). Öğretmen Yetiştirme Alanındaki Uygulamalar ve Gelişmeler. M. Ç. Özdemir (Dü.) içinde, *Eğitim Bilimine Giriş* (Cilt 4, s. 334-353). Ankara: Pegem Akademi.
- Düşek, G., & Dönmez, B. (2012). Türkiye’de Yayımlanan Okul Öncesi Eğitim Programları. *Mesleki Bilimler Dergisi*, 1(1), 68-75.
- Erdoğan, S., Yıldırım, A., Parpuç, N., & Ülkü, Ü. (2017). Okul Öncesi Eğitimde Öğretmen Destek Programının Uygulamaya Yansıması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 494-512.
- Erkek, M. S. (2009). I. Meşrutiyet Döneminde Türk Eğitim Sistemindeki Gelişmeler ve Ethem Nejat Bey. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gelişli, Y. (2005). *Türkiye’de İlköğretimin Gelişimi* (1 b.). Ankara: Sistem Ofset.
- Güler, E. (2018). Açık ve Uzaktan Öğrenme Ortamlarında Esneklik. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 75-95.
- Hali, S. (2020). İslamiyet Sonrası Türklerde Eğitim. E. Çetin, & Ö. Yıldız (Dü.) içinde, *Türk Eğitim Tarihi* (Cilt 1). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- KAEÜ (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi). (2012, Ocak 16). *Okul Öncesi Öğretmenliği Programı Lisans Programı Ders İçerikleri*. Haziran 1, 2021 tarihinde ef.ahievran.edu.tr: <https://ef.ahievran.edu.tr/index.php/2011-08-28-14-26-00/2016-09-05-19-02-47/2011-08-28-15-17-13/2011-08-28-15-17-17> adresinden alındı
- Karlıdağ Özbay, İ., & Sağlam, M. (2021). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Meslek Yaşantılarının İlk Yıllarına İlişkin Anlatıları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 54(2), 391-430.
- Koç, E. M. (2008, Nisan). Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Uzaktan İngilizce Lisans Programındaki Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Döneminde Uygulama Öğretmen Rollerinin Konusundaki Düşünceleri. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Lenar, S., Artur, F., Ullubi, S., & Nailya, B. (2014). Problems And Decision In The Field Of Distance Education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*(131), 111-117.

- MEB. (2000, Şubat 21). Genelge 2000/24. *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Öğretmen Yetiştirilmesi ile İlgili Protokol*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü.
- Merriam, S. (2018). Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber (3 b.). (S. Turan, Çev.) Ankara: Nobel.
- Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (2015). Nitel Veri Analizi. (S. A. Altun, ve A. Ersoy, Çev.) Pegem Akademi.
- Oktaý, A. (1990). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 151-160.
- Oktaý, A. (2016). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim, Öğretmen ve Öğretmen Yetiştirme. R. Zembat (Dü.) içinde, *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (2 b., s. 36). Ankara: Hedef CS Yayıncılık.
- Oktaý, A. (2018). Dünyada ve Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Gelişimi. A. Oktaý, & A. Köksal Akyol (Dü.) içinde, *Okul Öncesi Eğitim Programları* (s. 29). Ankara: Hedef CS Basın Yayın.
- ÖSYM. (2011, Ağustos 19). 2011-ÖSYS Yükseköğretim Programlarının En Küçük ve En Büyük Puanları Listesi (Tablo 4). Haziran 1, 2021 tarihinde osym.gov.tr: <https://www.osym.gov.tr/Eklenti/206,kilavuzyayinexceldokumutablo4ypdf.pdf?0> adresinden alındı
- Paydar, S., & Doğan, A. (2019). Öğretmen Adaylarının Açık ve Uzaktan Öğrenme Ortamlarına Yönelik Görüşleri. *Eğitim ve Teknoloji*, 1(2), 154-162.
- Pozdnyakova, O., & Pozdnyakov, A. (2017). Adult Students' Problems in the Distance Learning. *16th Conference on Reliability and Statistics in Transportation and Communication*, (s. 243-248). Riga, Latvia.
- Resmi Gazete. (2014, Temmuz 26). Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. 29072. Ankara.
- Sağlam, M. (2012). Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Kuruluş Süreci Üzerine Bir Sözlü Tarih Denemesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 45(2), 275-296.
- Sağlam, M. (2014). *Sözlü Tarih Yöntemiyle 1970'ler İlkokul Öğrencileri* (1 b.). Ankara: Gece Kitaplığı.
- Tan, M., Şahin, Ö., Sever, M., & Bora, A. (2007). *Cumhuriyet'te Çocuktular* (2 b.). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Thompson, P. (1973). The Voice of the Past: Oral History. (1), 25-31.
- Tuncer, B. (2015). Okul Öncesi Eğitimdeki Çağdaş Yaklaşımların İncelenmesi ve MEB Okul Öncesi Programıyla Karşılaştırılması. *International Journal of Field Education*, 1(2), 39-58.

- Turdieva, M. J. (2021). The Role of the 'First Step' State Curriculum in the Preschool Education System. *International Journal of Multidisciplinary Research and Analysis*, 4, 202-204.
- Tüfekci Akcan, A. (2018). Erken Çocukluk Eğitimi ve Tarihsel Gelişimi. İ. Ulutaş, & S. Demiriz (Dü.) içinde, *Erken Çocukluk Eğitime Giriş* (1 b., s. 19). Ankara: Pegem Akademi.
- Ünüvar, P., & Pişgin Çivik, S. (2014). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Gelişimi. S. Seven (Dü.) içinde, *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (1 b., s. 27). Ankara: Pegem Akademi.
- Ünüvar, P., & Pişgin Çivik, S. (2018). Türkiye'de Erken Çocukluk Eğitiminin Gelişimi. S. Seven (Dü.) içinde, *Erken Çocukluk Eğitime Giriş* (4 b., s. 20). Ankara: Pegem Akademi.
- Üstüner, M. (2004). Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme ve Günümüz Sorunları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(7), 63-87.
- Yazıcı, F. (2020). İslamiyet Sonrası Türklerde Eğitim VI II. Meşrutiyet Döneminde Eğitim. E. Çetin, & Ö. Yıldız içinde, *Türk Eğitim Tarihi* (s. 233). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11 b.). Ankara: Seçkin.
- YÖK. (2018, Mayıs 15). *Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı*. Haziran 1, 2021 tarihinde Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları: https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Okul_Oncesi_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf adresinden alındı
- Zaborova, E. N., Glazkova, I., & Markova, T. (2017). Distance Learning: Students' Perspective. *Sociological Research*(2), 131-139.

EKLER

Ek 1: Görüşme Formu

Ben Osman Cesur. Bugün (.../.../202...) Sayın ile Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü Mezunu Öğretmenlerin Öğretmenlik Deneyimlerinin İncelenmesi adlı yüksek lisans tez konusu için bir görüşme yapmaktayız. Bize zaman ayırıp katıldığınız için teşekkür ederim.

Biraz kendinizden söz eder misiniz? (Adı, soyadı, yaşı, kaç yıllık öğretmensiniz, eğitim durumu...)

- 1- Açık öğretimi tercih etme sebebiniz neydi?
- 2- Üniversiteyi açık öğretimde okumanın olumlu ve olumsuz yanları nelerdi?
- 3- Sizin için açık öğretim sürecinde hangi dersler verimli geçmekteydi? Neden?
- 4- Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerini alıyor muydunuz? Size göre bu dersler verimli geçiyor muydu?
- 5- Üniversiteye başlamadan önce ve göreve başladıktan sonra açık öğretimle ilgili düşüncelerinizde herhangi bir değişim oldu mu?
- 6- Uzaktan eğitim alan birisi olarak öğretmenliğe atandığınızda ne tür duygu ve düşüncelere sahiptiniz?
- 7- Öğretmenliğe başladığınızda ne tür sorunlarla karşılaştınız? (Dersinizi işlerken başvurduğunuz yöntem, teknik vb.)
- 8- Bu sorunların üstesinden gelebilmek için hangi yollara başvurdunuz? (Kılavuz olabilecek kaynaklar)
- 9- Bu sorunların çözümünde lisans eğitiminiz esnasında aldığınız eğitim sizlere ne kadar yol gösterdi?
- 10- Mesleğinizi sürdürürken karşılaştığınız sorunları çözmede meslektaşınız olan diğer okul öncesi öğretmenlerden destek aldınız mı?
- 11- Bu meslektaşlarınız fakültede yüz yüze eğitim almışlar mıydı?
- 12- Açık öğretim mezunu olmuş olmanız, mesleğinizi icra ederken size ne tür avantajlar sağladı?
- 13- Size göre açık öğretim mezunu olmuş olmak, mesleğinizi icra ederken bir dezavantaj mıdır? Neden?

- 14- Sizce uzaktan eğitim yoluyla öğretmen yetiştirilmesi doğru mudur?
- 15- Açıköğretim Okul Öncesi Öğretmenliği bölümü 2012 yılında yeni öğrenci almayı bırakmış ve sonrasında bölüm kapanmıştır. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz, sizce tekrar açılmalı mıdır?
- 16- Hem uzaktan eğitim aldığınız süreç hem de öğretmenlik yapıyor olduğunuz döneme özgü anlatmak istediğiniz anı veya anılarınız var mıdır?
- 17- Sorduklarıma ek olarak söylemek istedikleriniz var mıdır?

Teşekkür ederim.

Ek 2: Sözlü Tarih Veri Belgesi

SÖZLÜ TARİH VERİ BELGESİ

Görüşülen Kişi :

Adresi :

Telefon :

Doğum Tarihi :

Doğum Yeri :

Eğitim :

Mesleği :

Görüşme Tarihi :

Görüşme Yeri :

Görüşme Süresi :

Görüşme Sırası :

Ek 3: Görüşme Örnekleri

Görüşme Örneği-1 (Ö2)

1- Açık öğretimi tercih etme sebebiniz neydi?

Ben meslek lisesi çıkışlıyım. Ankara’da Yenimahalle Anadolu Meslek Lisesi mezunuyum. O dönem katsayı problemi vardı biliyorsunuz. Zaten sadece okul öncesi, çocuk gelişimi bölümlerini tercih edebiliyorduk. Onu da her bölüm tercih edebiliyordu tabi biraz şey bir dönemdi. Yani bu puan olayı, beni açık öğretime itti. Yani oraya yerleşebildim, o yüzden açık öğretime başladım.

2- Üniversiteyi açık öğretimde okumanın olumlu ve olumsuz yanları nelerdi?

Olumlu yanları yani okurken çalışabiliyorsun, öyle olumlu bir tarafı var. Olumsuz yanları da ben pek ders çalışan biri değilimdir ama o dönem ders çalışmak zorunda kaldım. İşte yani dinleyerek öğrenirim ben genelde. O dönem hayatımda hiç çalışmadığım kadar ders çalıştım o dört yıllık süreçte. Notlarım da iyiydi aslında yani çok da bir sıkıntı yaşamadım, uygulama sürecine geçene kadar, staj kısmına geçene kadar. Bir sıkıntım olmadı yani.

3- Sizin için açık öğretim sürecinde hangi dersler verimli geçmekteydi? Neden?

O dönem hangi dersler, tüm dersler iyi geçiyordu benim için çünkü çalışıyordum. O anatomi dersi bile Latinceye dair hiçbir şey bilmeyen bir çocuk, oturdum Latince ezberledim falan hani, hepsini bir şekilde yapabildim. Derslerde yani o kitap kısmı dışında uygulama kısmına geçince o dönem şöyle bir sistem vardı: Belki başka bir soruda öyle bir şey var gibi miydi? Bir uygulama kısmı vardı, orda da cevaplayabiliriz.

4- Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerini alıyor muydunuz? Size göre bu dersler verimli geçiyor muydu?

Alıyorduk son iki yıl. Bu dersler verimli geçiyordu ama o dönem şöyle bir uygulama vardı: İki yılı bitirdikten sonra üçüncü yıldan itibaren okullarda ücretli öğretmenlik yapılabilirdi. Ben bunu üçüncü sınıfta yarım dönem mi yaptım? Sanki yarım dönem yaptım ve o dönem şeye katılmadığım için, uygulamaya gitmediğim için tam olarak bu

dosyalar, staj dosyaları nasıl dolduruluyor, nasıl yapılıyor bilmiyordum. Bizde de o dosyalar çok önemliydi uygulamada. Onu öğrenemedim yani biraz böyle baştan savma bir şeyler yaptım. O benim için biraz sıkıntı oldu. Yani o ortalamamı bayağı düşürdü o baştan savma hazırladığım dosyalar. Yoksa derslerim iyiydi aslında ama uygulamayı bayağı şey yaptı. Sonraki sene uygulamaya gittim, o sene gayet güzeldi. Yani notlarım falan da, uygulama notları da gayet güzel olmuştu ama bence bu uygulama yanlıştı. Yani o ücretli öğretmen olarak çalışmaması gerekiyordu üçüncü, dördüncü sınıftaki bir öğrencinin. Ama işte öyle bir şey vardı. Bizde cahiliz tabi bilmiyoruz. Yaptık, yapmasam şu an daha farklı olabilirdi bazı şeyler.

5- Üniversiteye başlamadan önce ve göreve başladıktan sonra açık öğretimle ilgili düşüncelerinizde herhangi bir değişme oldu mu?

Açık öğretimle ilgili düşüncelerimde herhangi bir değişme olmadı. Yani ben çok önyargılı değildim. Tamam, üniversiteye gitmek istiyordum, aktif gitmek istiyordum falan ama açık öğretime karşı da bir önyargım yoktu. O yüzden son mezun olduktan sonra da birikimime bakınca, meslektaşlarımdan herhangi bir eksiği olduğunu görünce herhangi bir şey olmadı, değişme olmadı düşüncelerimde.

6- Uzaktan eğitim alan birisi olarak öğretmenliğe atandığınızda ne tür duygu ve düşüncelere sahiptiniz?

Yani kendimi öğretmen gibi hissediyordum, öyle farklı bir şey konumunda değildim hani diğerleri daha farklı, ben daha farklıyım gibi bir düşüncem hiç olmadı. O yüzden, o yüzden herhangi bir problemim olmadı.

7- Öğretmenliğe başladığınızda ne tür sorunlarla karşılaştınız? (Dersinizi işlerken başvurduğunuz yöntem, teknik vb.)

Öğretmenliğe başladığımda önceki iki yılki uygulamalarım, ücretli öğretmen olarak çalıştım falan, orda biraz tecrübe edinmişim ama orda edindiğim tecrübe, göreve başlayınca bana 1-0 avantaj sağladı. O yüzden göreve başladık yani kadrolu olarak başladıktan sonra herhangi bir sıkıntı yaşamadık. Herhangi bir zorluk yaşamadım ama tabi o öğrencilik yıllarındaki ücretli öğretmen yıllarında bayağı zor gelmişti bana, tecrübesizdim çünkü. Sınıf yönetimi açısından değil, daha ziyade şöyle: Herkes kendince

seni yönlendirmek istiyor kendi düşüncelerine göre. Sen de hiçbir şey bilmediğin için herkesin her söylediğini yapmak istiyorsun, herkesi tatmin etmek istiyorsun gibi bir durum vardı. Ben de başkalarının yönlendirmelerine çok gittiğim için şu an hiç, asla yapmam dediğim şeyleri yaptım o dönem, uygulama açısından hani. Çocuklarla şey açısından değil, iletişim açısından gibi bir durum değil.

8- Bu sorunların üstesinden gelebilmek için hangi yollara başvurdunuz? (Kılavuz olabilecek kaynaklar)

Olası belki ufak tefek şeylerim olduysa onları aşmak için de genelde meslektaşlarımla konuştum. Hani o şey zamanında, ücretli çalıştığım zamanda meslektaşım yoktu, tek bendim okul öncesi öğretmenleri olarak, meslektaş derken zümrem yoktu. Tek olunca hani farklı farklı insanlar, müdür, müdür yardımcısı, diğer öğretmenler, öğretmen olmayan insanlar, onların fikirlerini dinlemem gerektiğini öğrenmiştim. Yani zümrelerimden yardım istediğim oldu.

9- Bu sorunların çözümünde lisans eğitiminiz esnasında aldığınız eğitim sizlere ne kadar yol gösterdi?

Bu lisans eğitiminde aldığım eğitim tabi ki çok büyük yardımcı oldu bana. Ben lisede de temelini attığım için o eğitimin onun da birikimiyle, yedi yıllık bir birikim vardı onların çok faydasını gördüm tabi ki.

10- Mesleğinizi sürdürürken karşılaştığınız sorunları çözmede meslektaşınız olan diğer okul öncesi öğretmenlerden destek aldınız mı?

Meslektaşlarımdan tabi ki çok büyük destek aldım. Yani karşılıklı olarak birbirimizle çok yardımcı olduğumuzu düşünüyorum. Bana gerçekten çok yardımcı olan, çok yetersiz gördüklerim de oldu tabi. Yaşça bakıp benden üstün olup da yetersiz gördüklerim de oldu muhakkak ama şeylerde çok faydasını gördüğüm öğretmenler de vardı.

11- Bu meslektaşlarınız fakültede yüz yüze eğitim almışlar mıydı?

Yüz yüze eğitim alanlar da vardı, almayanlar da vardı. Ben açıkçası hiçbir zaman böyle bir ayrıma gitmedim. Hani o örgün eğitim aldı, o açık öğretim bitirdi gibi bir ayrımı hiç yapmadım. O yüzden gözlemlerime göre yeterli gördüğüm ya da farklı alanlarda yeterli

gördüğüm kişilerin her zaman bilgi, birikiminden faydalanmak istemişimdir. Çok faydasını gördüğüm insanlar da vardı.

12- Açık öğretim mezunu olmuş olmanız, mesleğinizi icra ederken size ne tür üstünlük sağladı?

Açık öğretim mezunu olmam bana üstünlük sağlaması sadece ücretli olarak çalışmış olmanın verdiği bir şey ki onu da kesinlikle doğru bir uygulama olarak görmüyorum. Ama onun faydasını gördüm mü, atandıktan sonra gördüm evet. Bir tecrübem oldu ama bence öyle bir uygulama da olmamalıydı.

13- Size göre açık öğretim mezunu olmuş olmak, mesleğinizi icra ederken bir dezavantaj mıdır? Neden?

Bir dezavantajını da görmedim açıkçası mesleği icra ederken yani, o anlamda bir dezavantajını görmedim. Ben sadece hani şey olarak düşündüm: Öğretmenim ben, işimi yapmam gerekiyor, birikimime de inandım açıkçası. Çünkü gerçekten çok çalışmışım. Uygulama anlamında şeylerimi, hani sistemin yanlışlarını fark etmiş olsam da bir dezavantaj anlamında düşünmüyorum ben bunu.

14- Sizce uzaktan eğitim yoluyla öğretmen yetiştirilmesi doğru mudur?

Yani dediğim gibi bu uzaktan eğitim ya da örgün eğitim, eğer buna gerçekten çaba gösteriyorsak ben ya da benim gibi binlercesi, hani bir şeyler öğrenebilmek için çaba gösteriyorsak bunun uzaktan ya da örgün olarak ayrımını yapmadım. Bence bir fark yok.

15- Açıköğretim Okul Öncesi Öğretmenliği bölümü 2012 yılında yeni öğrenci almayı bırakmış ve sonrasında bölüm kapanmıştır. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz, sizce tekrar açılmalı mıdır?

Bu bölümün kapanmasını şöyle doğru buluyorum: Çünkü her yıl 2000 tane öğrenci alınıyordu o bölüme ve bu çok büyük bir rakam. Yani her yıl sadece o üniversitenin o bölümü 2000 tane öğrenci alıyor, diğer üniversitelerin diğer fakültelerini de düşünerek her yıl bu kadar öğretmen ataması yapılıyor mu? Yapılmıyor. O yüzden yanlış. Hani belki 45-50 tane öğretmen alıyor olsa belki doğru kabul edebiliriz ama 2000 çok büyük bir rakamdı, o anlamda doğru bulmuyordum. Yani kapatılması bir yerde doğru. Hani 45

öğrenci almaya devam ediyor olsa o zaman belki devam edebilirdi ama bence doğru bir uygulama oldu kapatılması.

16- Hem uzaktan eğitim aldığınız süreç hem de öğretmenlik yapıyor olduğunuz döneme özgü anlatmak istediğiniz anı veya anılarınız var mıdır?

Pek çok anım var ama kafamda bir olay olarak oluşturup anlatabileceğim, inanın hocam şu an aklıma pek bir şey gelmedi açıkçası. Muhakkak pek çok şey var ama işte bir türlü oluşturamadım, bir dizi oluşmadı kafamda. Bilemedim, yani tek olay olarak şey yapamadım. Hani genel anlamda belki söyleyeceğim şeyler vardır ama bir olay olarak bir şey çıkmadı yani.

17- Sorduklarıma ek olarak söylemek istedikleriniz var mıdır?

Bunlara ek olarak söylemek istediğim bir şey yok sanırım. Hani içinde anlattıklarım, burada konuşurken anlattıklarım dışında ekstra söylemek istediğim bir şey yok. Emek verdikten sonra ben iki bölümün örgün ya da uzak, onun ikisinin birbirinden farklı olduğunu düşünmüyorum. Ama tabi emek vermek şartıyla. O yüzden onun dışında söyleyeceğim pek bir şey yok.

Görüşme Örneği-2 (Ö9)

1- Açık öğretimi tercih etme sebebiniz neydi?

Açık öğretimi tercih etme sebebim, eğitim kolaylığıydı öncelikle. Bir hocam önerdi, onun vesilesiyle ben bu bölümle tanışmış oldum. Babam akademisyen olduğu için az çok üniversite ortamını da bildiğim için açık öğretim okumak açıkçası bana daha mantıklı geldi. O yüzden de tercih ettim.

2- Üniversiteyi açık öğretimde okumanın olumlu ve olumsuz yanları nelerdi?

Benim için birçok olumlu yönü vardı. Evden ayrılmak zorunda kalmadım, herhangi bir maddi sıkıntı yaşamadım. Açık öğretim okurken hem çalışıp deneyim sahibi oldum hem üstüne maddi kazanç da sağlama imkanım oldu. Bence tek olumsuz yanı sosyal olarak kendini geliştirememek, çalışmayan arkadaşlar için özellikle. Ama ben çalıştığım için bu olumsuz yanı da görmedim açıkçası.

3- Sizin için açık öğretim sürecinde hangi dersler verimli geçmekteydi? Neden?

Staj verimli geçmekteydi. Çünkü benim için iş, işin mutfağında öğreniliyor aslında. O yüzden stajda çok şey öğrendim. Hem kendi öğretmenimden hem staj okulundaki öğretmenlerden çok şey öğrendim. Ha diğer derslerde de örgün eğitim olmamasına rağmen, kız meslek lisesi mezunu olduğum için bir altyapım vardı ve zorlanmadım açıkçası.

4- Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerini alıyor muydunuz? Size göre bu dersler verimli geçiyor muydu?

Evet aldım, alıyordum. Tabi ki verimliydi. Az önce de belirttiğim gibi öğretmenlerimden çok şey öğrendim. Kendim de zaten çalışıyordum ama diğer öğretmenlerin tecrübelerinden faydalanmak apayrı bir kazanç oldu benim için.

5- Üniversiteye başlamadan önce ve göreve başladıktan sonra açık öğretimle ilgili düşüncelerinizde herhangi bir değişme oldu mu?

Açıkçası olmadı. Dediğim gibi bunda babamın akademisyen olmasının da etkisi vardı. Yani çünkü çok küçük yaştan beri hep üniversiteyle haşır neşirdim, içli dışlıydım. Babamı

sürekli ziyarete gittiğimde de görüyordum zaten. Ha şey olmayan, bu ortamı görmeyen insanlar için ya da daha kırsal kesimde yetişmiş insanlar için yüz yüze eğitim, örgün eğitim belki daha kazançlı olabilirdi o çocuklar için ama ben onları yaşamadım. Yani eksikliğini hissetmedim öyle söyleyim. O yüzden düşüncelerimde de herhangi bir değişme olmadı.

6- Uzaktan eğitim alan birisi olarak öğretmenliğe atandığınızda ne tür duygu ve düşüncelere sahiptiniz?

Normal örgün öğretimde eğitim görmüş gibiydi, bir değişiklik olmadı. Zaten çalıştığım için atandığımda da hiçbir sıkıntı yaşamadım, öncesinde tecrübem olduğu için.

7- Öğretmenliğe başladığınızda ne tür sorunlarla karşılaştınız? (Dersinizi işlerken başvurduğunuz yöntem, teknik vb.)

İlk başladığımda açık öğretim ikinci sınıftaydım. O zaman köydeydim, imkanları çok yoktu ama kendi çabalarımınla, milli eğitimle babamın biraz nüfuzunu kullanarak. Materyal olarak orada yeterli desteği sağladım ama atandığım zaman kasabadaydım, materyal sağlayacak birileri de yoktu açıkçası, o imkan da yoktu. Yoksulluk vardı, okulun imkanları çok kısıtlıydı ve öğrenci sayısı çok fazlaydı. O yüzden o konularda sıkıntı yaşadım. 40 tane öğrencim vardı ben ilk atandığım zaman. Yani renkli kartonlar, elişli kağıtları bile yoktu çocuklara etkinlik yaptırabileceğim. Materyal konusunda ben çok sıkıntı yaşadım. Onun dışında velilerle bir problem yaşamadım, hepsi çok saygılı insanlardı. Bu zamana kadar da 14 yıllık öğretmenim, çok nadirdir yani velilerimle problem yaşadığım.

8- Bu sorunların üstesinden gelebilmek için hangi yollara başvurdunuz? (Kılavuz olabilecek kaynaklar)

Genelde yaparak yaşayarak öğretmeye çalışıyorum çocuklara birçok şeyi. Ama ilk atandığım zaman şimdiki tecrübem yoktu. Daha katıydım kurallara karşı, şimdi artık daha düşünce yapım daha şeffaf. Kendi şeyimiz gibi, Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki gibi esnek. Fırsat eğitimini çokça kullanıyorum, özellikle onu söyleyim. Web tabanlı materyallerden çok yararlanıyorum. Ben de yaparak yaşayarak öğrendim aslında birçok şeyi. Onun dışında çok güzel arkadaşlıklar edindim. Babamın sayesinde tanıştığım birçok

akademisyenden yardım aldım. Konuyla ilgili kaynak kitapları çok araştırdım, ne yapacağıma dair. Onun dışında diğer, okul öncesi olmasa da diğer arkadaşlardan veliyle ilgili kısımda bana çok yardımcı oldular. Kılavuz olabilecek kaynaklar genelde kendi programımızı rehber edindim kendime. Bir de zaten OBADER bize çok yardımcı oluyor, yol gösterici oluyor. Onu da sıklıkla kullandım.

9- Bu sorunların çözümünde lisans eğitiminiz esnasında aldığınız eğitim sizlere ne kadar yol gösterdi?

Şimdi şöyle söyleyim, lisans eğitiminde aldığımız eğitimler çoğu teorik bilgilerdi. İşe başladığım zaman ben o teorik bilgilerden çok daha fazlasını öğrendim, öncelikle onu söylemek istiyorum. Çünkü her velinin, her çocuğun özellikle her sınıfın, grubun dinamiği çok farklı, beklentileri çok farklı. Çocuklara kazandırabileceğim, verebileceğim şeyler de çok farklıydı. Mesela köye ilk gittiğim zaman çocuklar tabular arasında diyorlar ya hani bomboş bir levha gerçekten öylelerdi, tabi bundan 14 yıl öncesinden bahsediyorum. Ama şimdi ki gelen çocukların dinamiği çok farklı. Birçok şeyi öğrenerek geliyorlar, benim o çocukları sıkmadan bir şeyler öğretmem, aynı zamanda ufuklarını açmam gerekiyor. Yeni bir şeyler de kazandırmam gerekiyor. Lisans eğitiminde aldığım şeyleri elbette kullandım ama zaman içinde kendimi çok geliştirdim. Dediğim gibi zümrelerimden çok şey öğrendim, değişen zaman içerisinde değişen yöntem-teknikleri çok fazla kullandım. Eminim bu da yardımcı olmuştur soruna.

10- Mesleğinizi sürdürürken karşılaştığınız sorunları çözmede meslektaşınız olan diğer okul öncesi öğretmenlerden destek aldınız mı?

Tabi ki aldım. Akıl akıldan üstündür ve değişmeyen tek şey değişimin kendisidir kesinlikle. Benim bir de herkesin açısı çok farklı, aynı probleme farklı insanlar çok farklı bakış açısıyla yaklaşabiliyorlar. Onlardan çok yardım da aldım, çok fikir danıştığım, akıl danıştığım zamanlar da oldu ve gerçekten zümrelerimden çok şey öğrendim.

11- Bu meslektaşlarınız fakültede yüz yüze eğitim almışlar mıydı?

Evet, yani şöyle örnek vereyim: 10 tane arkadaşım varsa 7'si yüz yüze örgün eğitimdi, 3'ü yine benim gibi açık öğretim mezunu olan arkadaşlarımdı.

12- Açık öğretim mezunu olmuş olmanız, mesleğinizi icra ederken size ne tür üstünlük sağladı?

Şöyle bir üstünlük sağladı: Hem okurken çalışma fırsatı elde etmiş oldum, bu gerçekten bana inanılmaz fayda sağladı. Çünkü ilk çalıştığım yerdeki insanlar gerçekten çok donanımlı insanlardı, onlardan çok şey öğrendim. Mesleğim adına da az önce de söyledim, iş, işin mutfağında öğreniliyor kesinlikle. Çalıştığım zaman daha fazla tecrübe kazandım. Kitaplardan daha çok şey öğrendim çalıştığım zaman. O yönden bir kazanım artışı oldu benim için. Onun dışında zaman kazanmış oldum, nasıl zaman kazanmış oldum? Ailemin yanıdaydım, böyle git-gel zaman kaybetmedim ve kendimi geliştirmek için daha fazla şey yapma imkanı elde ettim.

13- Size göre açık öğretim mezunu olmuş olmak, mesleğinizi icra ederken bir dezavantaj mıdır? Neden?

Bir dezavantaj olduğunu düşünmüyorum, sonuçta bu benim seçimimdi. İstemesem gitmeyebilirdim de. Yani zaten sayılı tercihim vardı. Kendi isteğimle bilerek, işi bilerek tercih ettim yani. Rastgele yaptığım bir tercih değildi benim için. Dezavantaj olarak şu konuda dezavantaj oldu: İnsanların ön yargıları bana çok dezavantaj oldu. Zaman zaman beni çok demoralize ettikleri zamanlar da oldu. Hani sanki onlar çok şey biliyorlarmış da biz hiçbir şey bilmiyormuşuz gibi. Aslında tam tersi. Çünkü biz açık öğretim mezunu olarak normal liseden gelen insanları kabul etmiyorlardı, kız melek lisesi mezunlarını kabul ediyorlardı o yüzden benim zaten bir temelim vardı. Yani şu an öğretmenlik yapıyorum, üniversiteden gelen stajyer çocukları da görüyorum, onlarla kendimi kıyasladığım zaman ben gerçekten çok donanımlıydım. Çünkü şimdi üçüncü sınıfla dördüncü sınıfta olan o lisans öğrencileri, ben üniversite bire başladığımda hemen hemen hepsini biliyor oldum. Tek dezavantaj, insanların bakış açısıydı benim için. Ha bu da belli bir zaman sürdü, ondan sonra zaten takmamayı öğrendim.

14- Sizce uzaktan eğitim yoluyla öğretmen yetiştirilmesi doğru mudur?

Her kademe için söyleyemem bunu kesinlikle. Bizim için doğru muydu, değil miydi, o bakış açısına göre değişir, tartışılabilir kesinlikle. Ama ben bir eksikliğimizi diğer açık öğretim okuyan arkadaşlarım için de konuşuyorum, bir eksikliğimizi açıkçası görmedim. Birçok örgün öğretim mezunu olan arkadaşlarımız, bazıları tabi genellemeler tehlikelidir,

hepsi için konuşmuyorum asla. Bütün basamaklar için değil ama belli bazı basamaklar için doğru olabilir ama süreklilik arz etmemeli bence. Yani ara sıra okula da gitmeli, yüz yüze eğitim de görmeli, insanlarla bazı şeyler istişare edilmeli, akademisyenlerden bir şeyler öğrenmeli kesinlikle. Yani buna biraz kaçamak cevap vereceğim, biraz doğru, biraz değil gibi.

15- Açıköğretim Okul Öncesi Öğretmenliği bölümü 2012 yılında yeni öğrenci almayı bırakmış ve sonrasında bölüm kapanmıştır. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz, sizce tekrar açılmalı mıdır?

Ben 2009 mezunuyum. 2012 yılında kapandı, ondan da haberdarım, bu durumu nasıl değerlendiriyorum? Bence yerinde bir karardı. Çünkü açık öğretim fakültesi senede 2000 mezun veriyordu. Bu tehlikeli bir rakam, çünkü artık Türkiye'nin 81 ilinde de üniversite var. Birçoğunda okul öncesi öğretmenliği bölümü var ve 2000 tane de açık öğretimden mezun olduğu zaman, öğretmen fazlalığı oluyordu. Kalifiye eleman yetiştirmek önemli. O yüzden bence kapanması doğru bir tercih ya da şöyle olabilirdi: Diğer örgün üniversitelerdeki, daha kırsal kesimdeki üniversitelerde bölümleri kapatıp, daha köklü, senelerce bu işi yapmış üniversitelerle, fakülteler, hocalarla bu işi yapıp bu da devam ettirilebilirdi. Yani yine bu da göreceli bir kavram ama artık şu saatten sonra bence de açılmamalı. Çünkü hemen hemen her şehirde zaten bu bölüm var.

16- Hem uzaktan eğitim aldığınız süreç hem de öğretmenlik yapıyor olduğunuz döneme özgü anlatmak istediğiniz anı veya anılarınız var mıdır?

Çok, çok fazla var. Yani köye gittiğim zaman çok saygıyla yaklaştılar bana kesinlikle. Yani daha önce staja gitmek farklı, bir sınıfın size ait edilmesi, orada öğretmenlik yapmak apayrı bir konu. Bana çok saygılı yaklaştılar, hem öğretmen arkadaşlarım, hem zümrelerim, hem velilerim, orda çok keyifli zamanlar geçirdim gerçekten çok da şey öğrendim. Köye gittiğim zamanda maddi olarak çok sıkıntılar yaşadım, velilerle de o konuda çok sıkıntı yaşadık. Onun dışında çocuklarla yaşadığımız bir sürü şey var. Hangi birini anlatıyım, o kadar fazla ki. Ama ilk gittiğimde bunu anlatmak istiyorum. Çocuklar köyde yaşıyorlar, haliyle köy ağzıyla konuşuyorlardı. Ben de onlara İstanbul Türkçesiyle konuşmayı öğretmek için çok çabaladım. Kendim kitaplarda işte, az önceki soruda bunu açıklamış oluyum böylece. Kitaplarda bize sürekli çocukları asla uyarmamamız gerektiği,

bizim onlara örnek olmamız gerektiği söylenir hep. Ben aylarca o çocuklara İstanbul Türkçesiyle konuştum ve hiçbir şekilde ilerleme kat edemedim. Çocukları asla uyarmadım, benim gibi konuşmalarını bekledim sabırla. Ama artık bir yerden sonra bunun fayda etmediğini gördüm ve çocukları uyarmaya başladım. İşte öğretmenim, nörecaaz falan diye konuşuyorlardı, ama öyle konuşmayın, ne yapacağız öğretmenim falan bir şekilde böyle devam etti. Baktım birkaç haftanın sonunda artık çocuklar kendilerini düzeltmeye başladılar. Tabi ki İstanbul Türkçesiyle konuşmuyorlardı ama en azından kelimeleri düzeltmeye başladılar. Yani çocuklarda bir farkındalık oluşmuş oldu. Sonra öğrencimin bir tanesi şey dedi bana: Öğretmenim oyuncakları sepete topladım, bunları ben nörecaam dedi. Aaa dedim, biz ne konuşmuştuk, unuttun sanırım dedim. Aa dedi özür dilerim, öğretmenim dedi. Efendim Şahin dedim. Ben topladığım oyuncakları nöreceğim acaba dedi. Ona çok gülmüştüm, hiç unutamadığım anıdır bu yani.

17- Sorduklarıma ek olarak söylemek istedikleriniz var mıdır?

Ekleme istediğim bir şey yok. Yani bölümü okuduğum için memnunum ve kesinlikle bu zamana kadar pişman, hani keşke okusaydım diye pişmanlık yaşamadım ama dediğim gibi bunda benim ailemin durumu da çok etkiliydi. Zaten bölüm kapandı artık, söylemeye gerek yok. Teşekkür ediyorum.

Görüşme Örneği-3 (Ö13)

1- Açık öğretimi tercih etme sebebiniz neydi?

Açık öğretimi tercih etme nedenlerimden bir tanesi, okurken çalıştığım için bir taraftan hani aile bütçesine de katkı sağlayabilme imkanı, bu bana avantaj gelmişti. Bu nedenden dolayı tercih ettim.

2- Üniversiteyi açık öğretimde okumanın olumlu ve olumsuz yanları nelerdi?

Teorik olarak bilgi eksiklerini kapatabiliyorsunuz ama uygulamalarda belki başka insanların tecrübelerinden faydalanma şansınız biraz daha az oluyor.

3- Sizin için açık öğretim sürecinde hangi dersler verimli geçmekteydi? Neden?

Yani açıkçası ders olarak söyleyemeyim ama. Çünkü birçok ders var. İnkılap Tarihi dersini çok severdim, bu konuda da başarılıyım. Hani belki meslekle ilgili direk bağlantılı değil ama Anne ve Çocuk Sağlığı, Erken Çocukluk Dönemi bunlar sevdiğim ve başarılı olduğum derslerdi. Genel itibarıyla hani birçok derste başarılıyım. Sadece Anatomi dersini ve İngilizce dersinde de hani biraz zorlandım, kursa gitmek durumunda kaldım. Hani sınavlar daha zorlayıcı olduğu için. Hani çok sevememiştim, zor gelmişti açıkçası.

4- Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerini alıyor muydunuz? Size göre bu dersler verimli geçiyor muydu?

Okul deneyimi dersini almadım çünkü ben de kendim de görev yaptığım için o dersten muaf olmuştum. Ama diğer uygulamada da öğretmenlik uygulamasına katıldım. Yani çok verimli geçiyor muydu? Çok fazla bir şey kattığını söyleyemem. Belki bu öğretmenimizin işte gözlem yaptığımız, uygulama yaparken hani bulunduğumuz şartların vermiş olduğu şeylerden de kaynaklı çok verimli geçtiğini söyleyemem. Farklı bir yerde sonuçta bir uygulama yapıyorsunuz, kendi mekanınız değil. Belki yanınızdaki öğretmen buna çok fırsat de vermeyebiliyor. Tam tersi tecrübesizken öğrencilerle bizzat böyle hani baş başa bırakıldığınızda bocalama yaşanabiliyor ilk dönemlerde. Yani biraz yanınızda o ortamı, öğretmeninizin desteği bu konuda önemli, verimlilik konusunda.

5- Üniversiteye başlamadan önce ve göreve başladıktan sonra açık öğretimle ilgili düşüncelerinizde herhangi bir değişme oldu mu?

Yani üniversiteye karşı düşüncemde bir değişme olmadı. Hani dediğim gibi aslında hem örgün hem açık öğretim bir yerde imkanı kısıtlı olan insanlara da güzel avantajlar sağlıyor ama tabi ki dediğim gibi küçük dezavantajları varsa da ben pişman değilim. Bugün olsa yine açık öğretim okurdum.

6- Uzaktan eğitim alan birisi olarak öğretmenliğe atandığınızda ne tür duygu ve düşüncelere sahiptiniz?

Tabi ki o dönemlerde ben daha ikinci sınıfa başladığımda görev almıştım. Daha yolun çok başındaydık. Daha tam mesleği öğrenmeden biraz daha hani işin içine girmiş olduk. Acemilikler tabi ki oldu hani biraz da yaparak yaşayarak öğrenme oldu benim için. Bir taraftan da çok güzel tabi çocuklarla baş başa kalmak, onların öğretmeni olabilmek hani henüz o unvana sahip değilken o şekilde hitap edilmek bile çok güzel bir duyguuydu. Ama tabi ki hani o dönemde ilk yıl biraz aşırı sevecen, kuralcı değil de belki mesleğin tam gereklerini öğrenmeden aşırı şefkatli yaklaşımlarım olmuştu, ben kendi özeleştiri olarak. Hani daha sonradan biraz daha kendinizi değiştirebiliyorsunuz. Hani mesleğim o branş bittikten sonra hani o bütün yılı, dört yılı tamamladıktan sonra göreve başlamış olsaydım daha avantajlı olurdu diye düşündüm, hani düşünüyorum şu an. Öğrenmeden işin başına geçmiş gibi oluyorsunuz, daha ilk yıllarda. Çünkü bir yıllık eğitimle ve uygulamaya geçmiş gibi oldum. Hani erken görev almak o anlamda birazcık daha erken tecrübe sahibi olmama neden oldu. Biraz acemilikler yaşadım.

7- Öğretmenliğe başladığınızda ne tür sorunlarla karşılaştınız? (Dersinizi işlerken başvurduğunuz yöntem, teknik vb.)

Problem davranışları çözmekte sorun yaşamıştım ilk zamanlar.

8- Bu sorunların üstesinden gelebilmek için hangi yollara başvurdunuz? (Kılavuz olabilecek kaynaklar)

Biraz herhalde tecrübelerle olduk. Her ne kadar kitaplardan, kaynaklardan yararlanmaya çalışsak da bazen problem davranışlarda hani bire bir somut çok örnekleri

bulamıyorsunuz. Hani tavsiyeleri uyguladığınızda belki hemen etkili bir çözüm bulamıyorsunuz. O yüzden tecrübe, kendi tecrübelerimle çözmüş oldum açıkçası.

9- Bu sorunların çözümünde lisans eğitiminiz esnasında aldığınız eğitim sizlere ne kadar yol gösterdi?

Bunu geçebilirim hani tecrübe, dediğim gibi ikisini de kapsıyor. Tecrübelerimle hani teorinin uygulamaya katılması hani bir taraftan da kendi kararlılığımız, tutarlı davranışlarımızla, yapmış olduğumuz hatalar sayesinde sonuçların dönütlerini almış oluyorsunuz. Bunların yanlışlığını deneyimleyerek, farklı tutumlar içine girerek, ilk zamanlar bu şekildeydi.

10- Mesleğinizi sürdürürken karşılaştığınız sorunları çözmede meslektaşınız olan diğer okul öncesi öğretmenlerden destek aldınız mı?

Açıkçası çevremde bir hani diğer arkadaşlarımda benim konumumda olduğu için çok destek aldığımı söyleyemem. Hani çok tecrübeli insan olmadığı için etrafımda.

11- Bu meslektaşlarınız fakültede yüz yüze eğitim almışlar mıydı?

Destek almadığım için hani arkadaşlarım da benim gibi uzaktan eğitimle okuyan arkadaşlardı. Hani belli noktalarda plan, program paylaşımı konusunda fikir alışverişi yapıyorduk ama onun haricinde hani yaşadığımız sorunlara dair çok fazla bilgi alışverişim olmadı.

12- Açık öğretim mezunu olmuş olmanız, mesleğinizi icra ederken size ne tür üstünlük sağladı?

Yani mesleğe daha erken atılıp daha erken tecrübe sahibi olmama vesile oldu. Bir taraftan da dediğim gibi maddi olarak da çalışmış olmak benim için güzeldi. Benim o dönemde ihtiyacım olan bir durumum olduğu için çalışma hayatına atılmış olduk bir taraftan da.

13- Size göre açık öğretim mezunu olmuş olmak, mesleğinizi icra ederken bir dezavantaj mıdır? Neden?

Yani aslında bu konuda tam dediğim gibi çok emin olamıyorum hani dezavantaj mı? Olmayabilir de. Çünkü hani rakiplerimin ya da örgünde okuyan insanların nasıl bir eğitim

aldıkları konusunda bir bilgim olmadığı için ben belki tam kendimi dezavantajlı gibi görsem de belki onlardan çok daha tecrübeli olabilirim.

14- Sizce uzaktan eğitim yoluyla öğretmen yetiştirilmesi doğru mudur?

Yani karar veremedim bunda. Hani avantajı da var dezavantajı da var. Biraz kişinin çabasıyla da alakalı. Bilemiyorum. Bu soruya tarafsızım. Hani şu an yorum yapamadım.

15- Açıköğretim Okul Öncesi Öğretmenliği bölümü 2012 yılında yeni öğrenci almayı bırakmış ve sonrasında bölüm kapanmıştır. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz, sizce tekrar açılmalı mıdır?

Şu nedenlerden dolayı hani, çok fazla öğretmenlik mezunu oluyor piyasada. Bunların atanmaları zorlaştığı için tekrar açılmasını bu anlamda tavsiye etmiyorum hani okumak isteyen örgün, gerçekten bu işi hani seven, yapmak isteyen örgünü zaten bir şekilde emek edip kazanır. Ama açık öğretim olduğu zaman daha fazla bir öğretmen yığını bu alanda oluşmuş oluyor. O yüzden o kararı ben doğru buluyorum. Hani mezun olup işsiz kalmaktansa, en azından okuyan insanların gerçekten iş kaygısı olmadan mesleğe hani başlayabilmeleri önemli.

16- Hem uzaktan eğitim aldığınız süreç hem de öğretmenlik yapıyor olduğunuz döneme özgü anlatmak istediğiniz anı veya anılarınız var mıdır?

Şu an aklıma inanın hiç bir şey gelmedi.

17- Sorduklarıma ek olarak söylemek istedikleriniz var mıdır?

Bu kadar, yok.

Ek 4: Sözlü Tarih Çalışma Öyküsü

Bir Sözlü Tarih Çalışma Öyküsü-1 (Ö1)

“Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü Mezunu Öğretmenlerin Öğretmenlik Deneyimlerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezim için görüşme yapacağım kişileri belirlemeye çalışırken Yozgat İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden Yozgat ili Merkez ilçesinde görev yapan ve bahsedilen lisans programından mezun olan öğretmenlerin listesini alarak iletişim kurmaya çalıştım. Bu kişilerden birisi de Ö1’di. 25 Aralık 2020 tarihinde saat 11:20’de öğretmenin çalıştığı okul olan Kazım Nuran Dokuyucu Anaokulu’na gittim ve müdür yardımcısı odasına geçtim. Müdür yardımcısıyla bir süre sohbet ettik ve saat 11:25’te görüşme yapacağım Ö1 odaya geldi.

Ö1’le tanıştıktan sonra ve birlikte okulun yemekhanesine geçtik. Çalışmam hakkında bilgi verdim. Öğretmen, bölümün ilk mezunlarından ve Kamu Personeli Seçme Sınavı’yla göreve atanan ilk öğretmenlerden olduğunu belirtti ve kendisinin görüşlerine önem verip başvurduğum için çok mutlu olduğunu söyledi. Kısa bir süre sohbet ettikten sonra 11:35’te yanımda bulunan ses kayıt cihazıyla görüşmeye başladık. Öğretmen sakin, akıcı ve istekli bir şekilde sorulara cevap verdi ve görüşme sona erdi.

Görüşme sırasında herhangi bir olumsuz durum yaşanmadı. Görüşme sonrasında öğretmen birkaç anısından bahsetti ve görüşmeden çok memnun kaldığını dile getirdi. Yaptığımız görüşmeyi tez çalışmamda kullanmamda bir sakınca olmadığına dair kendisinden izin aldıktan sonra teşekkür ederek oradan ayrıldım.

Bir Sözlü Tarih Çalışma Öyküsü-2 (Ö12)

“Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü Mezunu Öğretmenlerin Öğretmenlik Deneyimlerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezim için görüşme yapacağım kişileri belirlemeye çalışırken Yozgat İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden Yozgat ili Merkez ilçesinde görev yapan ve bahsedilen lisans programından mezun olan öğretmenlerin listesini alarak iletişim kurmaya çalıştım. Bu kişilerden birisi de Ö12’ydi. 4 Ocak 2021 tarihinde saat 13:30’da öğretmenin çalıştığı okul olan Şehit Abdullah Bozkurt İlkokulu’na gittim ve öğretmenler odasına geçtim. Oradaki öğretmenlere Ö12’yi sordum ve kendisiyle tanıştık. Önce kendimi tanıttım ve çalışmamdan bahsettim.

Öğretmen, görüşme yapmayı kabul edince kendi sınıfına geçtik. Uzaktan eğitim yapıldığı için sınıfta öğrenci yoktu. Kısa bir süre sohbet ettikten sonra 13:40’ta yanımda bulunan ses kayıt cihazıyla görüşmeye başladık. Öğretmen sakın bir şekilde sorulara cevap verdi.

Görüşme sırasında öğretmenin kızı cep telefonundan çizgi film izlediği için onun sesi bazen dikkatimizin o yöne çevrilmesine sebep oldu. Başka herhangi bir olumsuz durum yaşanmadı. Yaptığımız görüşmeyi tez çalışmamda kullanmamda bir sakınca olmadığına dair kendisinden izin aldıktan sonra teşekkür ettim. Ö9, ikinci görüşmeyi yapacağım Ö10’u çağırmak için öğretmenler odasına gitti.

Bir Sözlü Tarih Çalışma Öyküsü-3 (Ö10)

“Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü Mezunu Öğretmenlerin Öğretmenlik Deneyimlerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezim için görüşme yapacağım kişileri belirlemeye çalışırken Yozgat İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden Yozgat ili Merkez ilçesinde görev yapan ve bahsedilen lisans programından mezun olan öğretmenlerin listesini alarak iletişim kurmaya çalıştım. Bu kişilerden birisi de Ayşe Kılıç’tı. 11 Ocak 2021 tarihinde saat 13:10’da öğretmenin çalıştığı okul olan 75. Yıl Dr. Müzeyyen Çokdeğerli İlkokulu’na gittim ve okul müdürünün odasına geçtim. Müdür beyle bir süre sohbet ettikten sonra çalışmamdan bahsettim ve görüşme yapmak istediğim Ayşe öğretmeni sordum. Öğretmenin işi olduğu için okuldan erken ayrıldığından müdür bey öğretmeni telefonla arayarak bilgi ulaştı ve bir çalışma için yardımcı olmak isteyip istemediğini sordu. Kendisi daha sonra görüşebileceğimizi söyledi ve müdür bey öğretmenin numarasını bana verdi.

Ertesi gün öğretmeni aradım. Kendimi tanıttım ve çalışmamdan bahsettim. Öğretmen dün işi olduğu için okuldan erken ayrılmak zorunda olduğunu, bu sebeple çalıştığım okula bugün kendisinin gelebileceğini söyledi. Saat 13:00’te Ayşe öğretmen çalıştığım okula geldi ve birlikte odama geçtik. Burada kendisiyle bir süre sohbet ettikten sonra 13:05’te yanımda bulunan ses kayıt cihazıyla görüşmeye başladık. Öğretmen rahat bir şekilde, tüm sorulara içtenlikle cevap verdi.

Görüşme sırasında odaya bir ziyaretçi geldiği için kaydı duraklattım ve ziyaretçiyi gönderdikten sonra tekrar başlattım. Başka olumsuz herhangi bir durum yaşanmadı. Okula gelip görüşme yaptığımız için duyduğum memnuniyeti dile getirdim. Kendisi de yüksek lisans yapmak istediğini ve bu tür çalışmalarda her zaman yardımcı olabileceğini söyledi. Yaptığımız görüşmeyi tez çalışmamda kullanmamda bir sakınca olmadığına dair kendisinden izin aldıktan sonra teşekkür ettim ve öğretmeni kapıya kadar uğurladım.

**Ek 5: Milli Eğitim Bakanlığı ile Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü Arasında
25/01/2000 Tarihinde İmzalanan “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına
Öğretmen Yetiştirilmesi” ile İlgili Protokol**

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü

SAYI : B.08.0.KTÖ.0.11.01.02-510/24

KONU : Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenliği.

21.02.00* 0548

MÜSTEŞARLIK DAİRESİ BAŞKANLIĞINA

GENELGE
2000/24.

- İLGİ:** a) Millî Eğitim Bakanlığı ile Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü arasında 25/01/2000 tarihinde imzalanan “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Öğretmen Yetiştirilmesi” ile ilgili Protokol.
b) Haziran 1998 tarih ve 2489 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 71 Nolu Kararı.
c) 04/05/1995 tarih ve 22277 sayılı Resmi Gazete’de Yayımlanan “Pratik Kız Sanat Okulları Yönetmeliği”,
d) 19 Nisan 1995 tarih ve 22263 sayılı Resmi Gazete’de Yayımlanan “Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Yönetmelik”.
e) 07/07/1999 tarih ve 7209 sayılı onay ile kabul edilen “Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında Tam Gün Tam Yıl Eğitim Uygulamasına İlişkin Yönerge.”
f) 21 Temmuz 1996 gün ve 22703 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği”
g) 18 Aralık 1995 gün ve 2445 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan “Millî Eğitim Bakanlığı Öğrencileri Yetiştirme ve Sınavlara Hazırlama Kursları Yönergesi.”

Toplumumuzun temelini oluşturan çocuklarımız ülkemizin geleceğidir. Öğrenmenin en yoğun olduğu, temel alışkanlıkların ve zihinsel yeteneklerin en hızlı geliştiği ve biçimlendiği dönemin, okul öncesi çağı olduğu bilinmektedir. Hayatın ilk yıllarında alınan eğitimin ve geçirilen deneyimlerin; gelişim, ileri yaşlardaki öğrenme, yönlendirme ve akademik başarı üzerine çok önemli ve olumlu etkileri olduğu ve özellikle çalışan anne sayısının da arttığı toplumlarda okul öncesi eğitimin önemli bir gereksinim olduğu da bir gerçektir. Yapılan bilimsel araştırmalar ve çağdaş eğitim alanındaki uygulamalar, 17 yaşına kadar olan zihinsel gelişimin % 50’sinin 4 yaşına, % 30’unun 4 yaşından 8 yaşına, % 20’sinin ise 8 yaşından 17 yaşına kadar oluştuğunu, nitelikli, sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip nesilleri yetiştirmek için eğitime çok küçük yaşlarda başlanılmasının gerekli olduğunu ortaya koymuştur. Bu nedenle 0-6 yaş dönemi; çocuğun gelişiminin en kritik, en ilginç, en çok dikkat isteyen ve ziyan edilmemesi gereken bir dönemdir.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda 2000-2001 öğretim yılı okul öncesi eğitim hedefi % 16.0 olarak belirlenmiştir. Ancak, kalkınma planlarında ve Hükümet programlarında okul öncesi eğitimde hedeflenen bu oranın daha da artırılması öncelikle bu alandaki öğretmen gereksiniminin karşılanmasına bağlıdır.

İlgi (f) Yönetmelikle belirlenen “okul öncesi eğitimin amaç ve temel ilkeleri”ne ulaşmada temel öğeyi öğretmen oluşturmaktadır. Bu ihtiyacı en hızlı biçimde karşılamak üzere Bakanlığımızla Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü iş birliğinde ilgi (a) protokol imzalanarak yürürlüğe konulmuştur.

Söz konusu protokolle, okul öncesi eğitim kurumlarına öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarının kontenjan durumları açısından yetersiz kalması nedeniyle kız meslek liselerinin Çocuk Gelişimi, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi ile Çocuk Gelişimi ve Bakımı bölümlerinin birinden mezun olanların lisans düzeyinde eğitimlerini tamamlayarak okul öncesi eğitim kurumlarının öğretmen ihtiyacının kısa sürede karşılanması amaçlanmaktadır.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü

SAYI : B.08.0.KTÖ.0.11.01.02-510/

KONU : Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenliği.

İlgi (a) protokol uyarınca;

1-Okul öncesi eğitim alanına öğretmen yetiştirmeye yönelik lisans programına Kız Teknik Öğretim okullarının Çocuk Gelişimi, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi ile Çocuk Gelişimi ve Bakımı bölümü mezunu olup, 2000-ÖSS (Öğrenci Seçme Sınavı) sınavına katılanlardan herhangi bir puan türünde 105 ve daha yukarı puan alan öğrenciler alınacaktır.

2-Protokolde yer alan şartlar dahilinde öğrenci alımı 3 yıl ile sınırlı tutulacaktır.

3-Eğitim, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi tarafından "Uzaktan Öğretim" yöntemi ile yapılacaktır.

Protokole dayalı olarak uygulanacak olan «Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Öğretmen Yetiştirilmesi» kapsamında;

1-Çocuk Gelişimi/Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümü öğrencilerini ÖSS'ye (Öğrenci Seçme Sınavı) hazırlamak üzere, Kız Teknik Öğretim okullarında ilgi (g) yönerge esaslarına göre öğrencileri yetiştirme ve sınavlara hazırlama kurslarının düzenlenmesine ve söz konusu bölüm öğrencilerinin bu kurslara katılımlarının sağlanmasına çalışılacaktır.

2-Norm kadro esaslarına uygun olarak, Kız Teknik Öğretim okullarının Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümü derslerinin öğretmen ihtiyacını karşılamak üzere, bu branş öğretmenlerinden okul öncesi eğitim kurumları ile ilköğretim okullarında görevli olanlardan, "Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmeni Olarak Atanacaklara İlişkin Değerlendirme Formu"na (Ek:1) göre en yüksek puan alanların Kız Teknik Öğretim okullarına atamaları gerçekleştirilecektir.

3-Anaokulu, uygulama sınıfı ve ana sınıflarında görevli okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin sayısı yetersiz olması durumunda, ihtiyaca göre Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenliği programına kayıtlı olanlar kadrosuz usta öğretici olarak görevlendirilecektir.

4-Okul öncesi eğitimin gereği ve önemi dikkate alınarak Kız Teknik Öğretim okulları ile anaokullarının fiziki kapasiteleri azami derecede değerlendirilerek uygun mekanlarda, uygulama sınıfları ile anaokullarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır. Yeni açılacak ve kapasitesi genişletilecek anaokulları ve uygulama sınıfları ile mevcut okul öncesi eğitim kurumlarında istenen düzeyde kaliteli eğitim yapılabilmesi için Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ile Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün olanakları ortaklaşa kullanılacaktır.

İlgi (f) yönetmeliğin 7'nci maddesinde yer alan «Okulun fiziki kapasitesi, veli isteği ve çocuk sayısı da dikkate alınarak anaokulu ve uygulama sınıflarında yarım gün eğitim yapılabilmesi gibi, anaokulu veya uygulama sınıfında bir grup tam gün eğitim yaparken, diğer bir grup da yarım gün eğitim yapabilir.» hükmünden hareketle, koşulları tam gün eğitim yapmaya uygun olmayan uygulama anaokulları ve uygulama sınıflarında yarım gün eğitim uygulamasına yer verilecektir.

Uygulama sınıflarına devam eden öğrenci sayısını artırmak üzere öğrencilerden alınan ücretin, asgari düzeyde tutulmasına, imkanları kısıtlı olan velilere yürürlükteki mevzuat doğrultusunda değişik biçimlerde oluşturulacak gruplarla kolaylık sağlanmasına özen gösterilecektir.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü

SAYI : B.08.0.KTÖ.0.11.01.02-510/

KONU : Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenliği.

5-Öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri dikkate alınarak, kayıt dönemlerinde çevre ihtiyacına yönelik diğer bölümlerin yanı sıra Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümünde öğrenim görmek isteyenlerin istekleri geri çevrilmeyecektir.

6-Okulların fiziki kapasitelerinin ve öğretmen durumunun yetersiz olması halinde, ilgi (e) yönerge esaslarına göre Tam Gün Tam Yıl Eğitim yapılarak öğrencilerin söz konusu bölümde öğrenim görmeleri ve protokol süresinde mezun olabilmeleri için gerekli önlemler alınacaktır.

7-Lise mezunlarının söz konusu bölümde öğrenim görmek istemeleri halinde; pratik kız sanat okulları ve kız teknik öğretim olgunlaşma enstitülerinde halen kız meslek liselerinde uygulanan programlarına denk olarak hazırlanmış Çocuk Gelişimi ve Eğitimi programları açılarak bu öğrencilerin devamlarına imkan sağlanacaktır. Tüm modül programlarını tamamlayarak bölüm diploması almaya hak kazananlara ilgi (d) Yönetmeliğe göre meslek lisesi diploması düzenlenecektir.

Bilgilerinizi, konunun titizlikle izlenmesini ve gereğini önemle rica ederim.

Melih BOSTANCIOĞLU
Millî Eğitim Bakanı

EKLER

Ek:1 Değerlendirme Formu.

DAĞITIM :

Gereği :
B Plânı

Bilgi :
A Plânı

**ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ OLARAK ATANACAKLARA İLİŞKİN
DEĞERLENDİRME FORMU**

Kimlik Bilgileri	Adı ve Soyadı :		Puan Değeri	Aldığı Puan
	Doğum Yeri ve Yılı :			
	Mezun Olduğu Okul ve Yılı :			
	Branşı :			
	Öğretmenlikteki Hizmet Süresi:			
DEĞERLENDİRME ESASLARI	Öğrenim Durumu	Lisans	10	
		Yüksek Lisans	20	
	Aldığı Ödüller	Aylıkla Ödül (En çok 3'ü için)	15	
		Takdirname (En çok 3'ü için)	10	
		Teşekkür (En çok 3'ü için)	5	
	Sicil Notu Ortalaması	76-89 arasında olanlar	5	
		90 ve daha yukarı olanlar	15	
	Daha önce Kız Meslek Lisesinde görev yaptığı her yıl için (En çok 5 yıla kadar)		5	
	Alanında katıldığı kurs ve seminerlerin her biri için (En çok 3'ü için)		5	
	Uygulama Sınıfı ve/veya Anaokulu yöneticiliğinde (bölüm şefi) geçen her yıl için (En çok 5 yıla kadar)		5	
TOPLAM				

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğu onaylanır.

Okul Müdürü

İl/İlçe Millî Eğitim Müdürü

Not : 1. Bu form, okul öncesi eğitim kurumları ile ilköğretim okullarında görevli olup, kız meslek liselerine (KTL, AKML, KML) çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmeni olarak atanacakların değerlendirilmesinde kullanılacaktır.

2. Değerlendirmeye en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmenlerinden istekli olanlar alınacaktır.

Ek 6: Araştırma İzin Formu

T.C.
YOZGAT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 55005497-604.01.01-E.18055948
Konu : Araştırma İzni

15/12/2020

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün
22/08/2017 tarihli ve 3558626-10.06.01-E.12607291 sayılı 2017/25 nolu genelgesi.
b) Bozok Üniversitesi Rektörlüğünün 04/12/2020 tarihi ve 17685080-108-E.4862
sayılı yazısı.

Yozgat Bozok Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları
ve Öğretim Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Osman CESUR Doç. Dr.
Mehmet SAĞLAM danışmanlığında "Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul
Öncesi Öğretmenliği Bölümü Mezunu Öğretmenlerin Öğretmenlik Deneyimlerinin
İncelenmesi" konulu veri toplama izin isteğine ait ilgi (b) yazı ve ekleri, ekte sunulmuştur.

Söz konusu araştırma izninin, İlgi (a) Genelge, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî
Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına aykırılık teşkil etmeyecek,
eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde ve gönüllülük esas olmak koşuluyla
Müdürlüğümüze bağlı il geneli resmi ve özel ilkökul öğretmenlerine yönelik 2020-2021
eğitim/öğretim yılı içerisinde veri toplama uygulaması yapılmasında herhangi bir sakınca
bulunmamakla birlikte Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Yusuf YAZICI
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
15/12/2020
İzzet ERCAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Kontrol Çizelgesi (1 sayfa)
2-İlgi sayılı yazılar (18 sayfa)

Karatepe Mah. Hoca Ahmetiyesi Cad.no.57 66100 YOZGAT
Faks: (0 354) 2806669
Tel: (0 354) 280 66 21 e-posta: arge66@meh.gov.tr

MEM 2.Kat No:43 AR-GE)
Ayrıntılı bilgi için: Mehmet Demir
Elektronik Ağ: www.yozgat.meb.gov.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 12df-7675-3e76-83d4-2722 koda ile teyit edilebilir.

Ek 7: Etik Komisyonu Kararı

T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Proje Koordinasyon Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü

Sayı : 95799348-050.01.04-E.29932
Konu : Etik Komisyonu 15. Toplantı Kararları

25/11/2020

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Etik Komisyonu'nun 18.11.2020 tarih ve 15 sayılı toplantısında almış olduğu kararla, Doç. Dr. Mehmet SAĞLAM tarafından sunulan "Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü Mezunu Öğretmenlerin Öğretmenlik Deneyimlerinin İncelenmesi" isimli projesi Yozgat Bozok Üniversitesi Etik Komisyonu Yönergesi kapsamında değerlendirilerek uygun görülmüş olup, ilgili yürütücüye tebliğ edilmesini arz ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. İrfan KOCA
Proje Koordinasyon Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

Ek: Doç. Dr. Mehmet SAĞLAM Değerlendirme Formu-3

*Adres: Yozgat Bozok Üniversitesi Erdoğan Akdağ Kampüsü Bilim
Teknoloji ve Uygulama Araştırma Merkez Binası Giriş Kat,
Atatürk Yolu 7. Km 66900 Yozgat*

Bilgi için: RABIA CURA

Telefon: 3542421111 Faks: 3542421117

Elektronik

Ağ: <http://www.bozok.edu.tr/> bozokuniversitesi@hs01.kep.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.
Evrak teyidi <https://ebysorgu.bozok.edu.tr> adresinden 5T6L-608K-82VU kodu ile yapılabilir.